اولین روزنامه سهامداری ایران (خبرنگاران و کارکنان)

صمت
صنعت معدن تجارت

شنبه
• ۲۷ خرداد ۱۴۰۲
• ۲۸ ذی‌القعده ۱۴۴۴
• ۱۷ ژوئن ۲۰۲۳

• سال سی‌وپنجم شماره پیاپی ۳۶۵۶ • دوره جدید سال نهم شماره ۲۳۳۸ • ۱۶ صفحه • قیمت: ۵۰۰۰ تومان

www.smtnews.ir - http://Telegram.me/smtnews

تغییر ساعت اداری کشور بررسی و اصلاح شود

معاون اول رئیس‌جمهوری به برخی انتقادات درباره تغییر ساعت کار اداری اشاره کرد و از سازمان امور اداری و استخدامی خواست با همکاری وزارت نیرو، تصمیمات لازم را در راستای اصلاح این طرح اتخاذ کند. به گزارش ایرنا، محمد مخبر درحالی خبر از اصلاح تغییر ساعت اداری داده که برخی از دستگاه‌ها نیز بعد از چند روز از اجرای مصوبه دولت، ساعت کاری را با ابلاغیه‌های داخلی تغییر دادند. به‌عنوان نمونه با ابلاغ وزیر کشور، ساعت شروع به کار ادارات مالیاتی به ۸ صبح تغییر کرده است. علت تغییر مجدد ساعت کار ادارات مالیاتی، درخواست رئیس سازمان امور مالیاتی برای پاسخگویی مناسب به مراجعان و فعالان اقتصادی در ماه‌های خرداد و تیر که زمان قانونی تسلیم اظهارنامه‌های مالیاتی و اوج مراجعه مردم است، اعلام شد.
۲

سرمقاله

اقتصاد در پسابرجام چگونه خواهد بود؟ ۲

تفاهم ناقص بلای جان صنعت ۴

نقطه پایان فرصت‌سوزی ۶

یادداشت‌های امروز

وقت شناخت مؤلفه‌های اقتصادی است ۴

تحول مثبت در گرو تعامل مثبت ۶

گفت‌وگوها

توافق هسته‌ای بی‌ثباتی قیمت‌ها را کنترل می‌کند ۱۲

پرونده

پایان محاصره اقتصادی نزدیک است

مسیر ورود سرمایه‌های خارجی هموار می‌شود ۳
چه کنیم تجربه‌های تلخ گذشته تکرار نشود؟ ۴
رفع خودتحریمی، الزامی تر از احیای برجام ۵
تجارت در روزگار بدون تحریم ۷
بوی بهبود ز اوضاع جهان می آید ۸
بازگشت روند مثبت در کوتاه‌مدت ممکن نیست ۹
مسکن در برزخ ناآرامی ۱۰
رفع گلوگاه‌های توسعه یافتگی ۱۱
هم ترس، هم امید ۱۳
احیای برجام، گره فاینانس را باز می کند ۱۴
این صنعت جذاب می‌شود؛ اگر... ۱۶

جناب آقای دکتر عباس علی آبادی

وزیر محترم صنعت، معدن و تجارت

انتصاب جنابعالی را به سمت **وزیر صنعت، معدن و تجارت** صمیمانه تبریک عرض نموده و از خداوند بزرگ برای شما در مسئولیت جدید موفقیت، سربلندی و سلامت مسالت داریم.

مدیرعامل و هیات‌مدیره شرکت فولاد غرب آسیا

جناب آقای دکتر عباس علی آبادی

انتخاب شایسته جنابعالی از سوی مجلس محترم شورای اسلامی را به مقام وزارت صمت(صنعت، معدن و تجارت) تبریک عرض می‌نماییم. امید است با تکیه بر الطاف الهی و تجربیات گرانقدرتان، توفیق روزافزون حاصل گردد.

جناب آقای دکتر عباس علی آبادی

وزیر محترم صنعت، معدن و تجارت

انتخاب شایسته حضرتعالی به مقام وزارت صنعت ، معدن و تجارت را تبریک عرض نموده و از خداوند متعال برایتان توفیق سرافرازی در این آزمون بزرگ و خدمت به نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران و مردم شریف این سرزمین را مسئلت می‌نمایم.

سیدمحمد حسین زینلی
مدیرعامل شرکت کویرتایر

جناب آقای دکتر عباس علی آبادی

وزیر محترم صنعت، معدن و تجارت

انتخاب شایسته حضرتعالی به‌عنوان وزیر صنعت، معدن و تجارت با رای قاطع نمایندگان محترم در مجلس شورای اسلامی که نشانگر توانمندی‌های علمی و تجربه‌های ارزشمند مدیریتی و سابقه خدمات صادقانه به نظام مقدس جمهوری اسلامی است را صمیمانه تبریک عرض نموده و رجای واثق داریم با حضور جنابعالی شاهد رشد و اعتلای روزافزون این بخش خطیر در کشور باشیم؛ بهروزی و تندرستی حضرتعالی را از درگاه خداوند سبحان مسئلت داریم.

شرکت کشت و صنعت طلاچین

جناب آقای دکتر عباس علی آبادی

وزیر محترم صنعت، معدن و تجارت

کسب رای اعتماد بالای نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی و انتصاب شایسته جنابعالی را به مقام وزارت صنعت، معدن و تجارت تبریک عرض نموده، بی‌تردید تجربیات جنابعالی در عرصه‌های مختلف مدیریتی راهگشای مسیر وزارت مهم و راهبردی صنعت، معدن و تجارت خواهد بود، از خداوند متعال سربلندی و توفیق روزافزون برای شما خواستاریم.

شرکت صنایع هفت الماس
SEVEN DIAMONDS Ind. Co

جناب آقای دکتر عباس علی آبادی

وزیر محترم صنعت، معدن و تجارت

انتخاب شایسته حضرتعالی به‌عنوان **وزیر صنعت، معدن و تجارت** با رای قاطع نمایندگان محترم در مجلس شورای اسلامی که نشانگر شایستگی، توانمندی، تعهد و خدمات ارزنده شما به نظام مقدس جمهوری اسلامی می‌باشد را صمیمانه تبریک عرض نموده و موفقیت بیش از پیش جنابعالی را از درگاه ایزد منان مسئلت داریم.

شرکت رزیتان

سرمقاله

اقتصاد در پسابرجام چگونه خواهد بود؟

عاطفه خسروی
سردبیر

برجام (Joint Comprehensive Plan of Action) در راستای توافق جامع بر سر برنامه هسته‌ای ایران و به‌دنبال تفاهم هسته‌ای لوزان، سه‌شنبه، ۲۳ تیر ۱۳۹۴ (۱۴ ژوئیه ۲۰۱۵) در وین اتریش بین ایران، اتحادیه اروپا و گروه ۵+۱ شامل چین، فرانسه، روسیه، پادشاهی متحد بریتانیا، ایالات متحده امریکا و آلمان منعقد شد. طبق این توافقنامه، ایران از تحریم‌های شورای امنیت سازمان ملل متحد، اتحادیه اروپا و امریکا (تحریم‌های ثانویه) بیرون آمد و از چند ماه بعد بسیاری از سرمایه‌گذاران و فعالان اقتصادی کشورهای جهان برای انعقاد قراردادهای مشترک همکاری راهی ایران شدند. همچنین پیرو این توافق سطح فروش نفت ایران افزایش یافت و براساس اخبار، ایران در دوران پسابرجام بیش از ۱۴ میلیارد دلار سرمایه خارجی جذب کرد و ۸۶ میلیارد دلار قرارداد نیز در حوزه‌های تجاری، سرمایه گذاری و فاینانس به امضا رسید، اما این روند زیاد ادامه نیافت و با تغییر دولت در ایالات متحده امریکا، سال ۹۴ دونالد ترامپ در سخنانی در کاخ سفید به طرح ادعاهای واهی علیه ایران پرداخت و با جوسازی علیه کشورمان گفت ایالات متحده امریکا از توافق هسته‌ای برجام خارج می‌شود و این کار را هم کرد.

ایران تا یک سال پس از خروج امریکا از برجام به تمامی تعهداتش ذیل توافق عمل کرد تا به کشورهای اروپایی که وعده می‌دادند آثار خروج واشنگتن از توافق را جبران کنند، فرصت جبران دهد، اما با خلف وعده این کشورها، در چند گام به کاهش تعهدات براساس مفاد توافق برجام پرداخت.

دولت دموکرات جو بایدن پس از روی کار آمدن در ژانویه ۲۰۲۱، اقدام یکجانبه ترامپ برای خروج از توافق ایران و گروه ۵+۱ را محکوم کرد، اما همچنان در روابط خارجی با ایران روی همان پاشنه چرخید. در ادامه کشمکش‌های مربوط به این توافق در سال جاری پس از سفر ۹ خرداد «هیثم بن طارق آل‌سعید» پادشاه عمان به ایران، گمانه‌هایی برای ردوبدل شدن پیام‌های تداوم مذاکرات برجام با واسطه‌گری عمان مطرح شد. سخنگوی وزارت امور خارجه ایران نیز چند روز پیش در نشست هفتگی خود با خبرنگاران تاکید کرد تهران هرگز میز مذاکرات را ترک نکرده و همواره به تلاش‌های خود برای انجام «فرآیندهای دیپلماتیک با هدف رفع تحریم‌ها» ادامه می‌دهد. آقای کنعانی در ادامه بیان کرد برای این منظور تبادل پیام‌ها و رایزنی‌های دیپلماتیک با طرف‌های مقابل در سطوح مختلف و از طریق واسطه‌ها نیز در دستور کار قرار دارد. کنعانی هر گونه خبر درباره رسیدن ایران و غرب به توافقی برای احیای برجام در چارچوبی جدید یا پیگیری توافقی موقت را رد و در عین حال تاکید کرد اگر طرف امریکایی واقع‌بینانه عمل کند، امکان دستیابی به توافق در وین وجود دارد. توافق مدنظر ایران، سندی است که تحریم‌ها به‌صورت حداکثری رفع و منطقه هم از اجرای آن بهره‌مند شود. با این همه سیگنال‌های مثبت از روند مذاکرات، تاثیر قابل‌توجهی بر بازار هفته‌های گذشته داشته و نرخ دلار به‌عنوان ارز مرجع به کانال ۴۷ هزار تومان نیز کاهش یافت و به‌تبع آن بسیاری از بازارهای موازی مانند سکه و خودرو نیز روند نزولی گرفتند. این‌روزها که اقتصاد و فعالان اقتصادی در انتظار مشخص شدن نتیجه مذاکرات به‌سر می‌برند، مهم‌ترین پرسشی که مطرح می‌شود این است که کدام یک از بازارهای اقتصادی پس از احیای برجام مناسب برای سرمایه‌گذاری خواهد بود؟

یکی از بازارهایی که از گذشته تاکنون موردتوجه سرمایه‌گذاران بوده، بازار سرمایه است که البته از مرداد سال ۹۹ با افت‌های پی‌درپی موجب دلسردی سهامداران شده است. برخی تحلیلگران معتقدند پس از احیای برجام اوضاع سهم‌های ریالی بازار خوب خواهد شد. بازار سرمایه می‌تواند گزینه‌ای مناسب برای سرمایه‌گذاری پس از برجام باشد؛ به‌شرط آنکه سرمایه‌گذاران با دید بلندمدت وارد بازار شوند. یکی دیگر از بازارهای موردعلاقه سرمایه‌گذاران بازار ارز است که از سال ۹۷ با خروج امریکا از برجام با نوسانات شدید نرخ روبه‌رو شد و امسال دلار حتی به کانال ۶۰ هزار تومان هم رسید. با این حال به‌محض مخابره شدن خبرهای جدید و امیدوارکننده از روند مذاکرات در هفته‌های اخیر، ترمز افزایش نرخ دلار کشیده شد. حالا کارشناسان معتقدند اگر برجام احیا و تحریم‌ها لغو شود و پول‌های بلوکه‌شده به ایران بازگردد، افت نرخ دلار ادامه‌دار خواهد بود. بازار طلا و سکه نیز یکی دیگر از بازارهای محبوب برای سرمایه‌گذاری است که از گذشته تاکنون ورود به آن نه‌تنها ریسک کمتری داشته، بلکه دارندگان طلا در بلندمدت به سودهای خوبی رسیده‌اند. نرخ این فلز گرانبها تحت تاثیر دو عامل نرخ دلار و اونس جهانی است و هرگونه تغییر در این دو عامل می‌تواند سرنوشت بازار طلا را تغییر دهد. طبق تجربه پیشین به‌نظر می‌رسد با احیای برجام و کاهش نرخ ارز، بازار طلا تحت تاثیر قرار گیرد و خواسته و ناخواسته افت نرخ را تجربه کند. خودرو نیز در کشورهای دیگر یک کالای مصرفی است که در ایران به‌دلیل تورم بالا، اختلاف میان نرخ بازار و کارخانه و برخی سیاست‌های غلط به یک کالای سرمایه‌ای تبدیل شده است. احیای برجام و به‌دنبال آن کاهش نرخ ارز سبب کاهش نرخ در بازار خودرو خواهد شد؛ چنانچه با ورود خودروهای خارجی و خبرهای چندهفته اخیر از روند مذاکرات با میانجی‌گری عمان، نرخ این کالای سرمایه‌ای-مصرفی نیز با کاهش همراه بوده است.

اما به‌نظر می‌رسد شرایط بازار مسکن متفاوت با تمام بازارها است؛ به‌گونه‌ای که باوجود آمار کاهشی نرخ مسکن، بسیاری معتقدند بازار مسکن بی‌ارتباط با مسائل بین‌المللی و سیاسی است و در کوتاه‌مدت نمی‌توان انتظار معجزه در بازار مسکن داشت؛ هرچند در صورت احیای برجام و به‌دنبال رشد و ثبات اقتصادی، می‌توان سرعت رشد بازار مسکن را نیز کنترل کرد.

علاوه بر تمام موارد یادشده با ورود دلارهای بلوکه‌شده به کشور و پیرو آن سرمایه‌گذاری در تولید مولد بسیاری از مشکلات کشور حل خواهد شد و ورود سرمایه‌های خارجی مسیر توسعه اقتصاد را هموار می‌سازد.

پایان محاصره اقتصادی نزدیک است

ناصر کنعانی، سخنگوی وزارت امور خارجه ایران، روز دوشنبه ۲۲ خرداد ۱۴۰۲ در نشست خبری هفتگی خود تاکید کرد که تهران همچنان آمادگی جدی دارد که مذاکرات احیای برجام به نتیجه برسد. این مقام مسئول در ادامه صحبت‌های خود تاکید کرد که تهران هرگز میز مذاکرات را ترک نکرده و همواره به تلاش‌های خود برای انجام «فرآیندهای دیپلماتیک با هدف رفع تحریم‌ها» ادامه می‌دهد. کنعانی در ادامه اضافه کرد که برای این منظور تبادل پیام‌ها و رایزنی‌های دیپلماتیک با طرف‌های مقابل در سطوح مختلف و از طریق واسطه‌ها نیز در دستور کار قرار دارد.

صحبت‌های آقای کنعانی در حالی مطرح می‌شود که در هفته‌های اخیر گزارش‌های مختلفی از تلاش‌های عمان برای نزدیک‌تر کردن دیدگاه‌های ایران و امریکا بر سر برنامه هسته‌ای ایران و همچنین تبادل زندانیان دوطرف ادامه داشته است.

صمت در این پرونده بااشاره به روند مثبت مذاکرات در گفت‌وگو با کارشناسان به بررسی مزایای لغو تحریم‌ها برای اقتصاد ایران پرداخته است. به‌گفته کارشناسان، با احیای برجام سرمایه‌گذاری مشترک رونق گرفته است که این دستاورد علاوه بر فواید اقتصادی و انتقال دانش، می‌تواند راهی برای حفظ ایران در برابر تحریم‌های احتمالی مجدد در آینده نیز باشد، زیرا در صورت انجام سرمایه‌گذاری‌های قابل‌توجه دیگر کشورها در ایران، کشورهای سرمایه‌گذار نیز مانعی بر سر راه تحریم‌های مجدد و احتمالی امریکا در آینده خواهند بود. همچنین باید توجه داشت اگرچه اولویت نخست کشور، واردات فناوری‌های تولید و تقویت تولید ملی است، اما این سناریو بهترین فرصت برای توسعه دایره شرکای تجاری کشور نیز به‌شمار می‌رود.

همچنین براساس داده‌های وب‌سایت «تانکر ترکرز»، ایران سال گذشته به‌طورمتوسط روزانه ۲.۱ میلیون بشکه نفت صادر کرده و صادرات نفت ایران هنوز کمتر از ۲.۵ میلیون بشکه در روز است. مقامات کشور امیدوار هستند، پس از لغو تحریم‌ها به آن میزان دست یابند. بسیاری از کارشناسان تاکید دارند که این هدف‌گذاری یک هدف واقع‌بینانه است.

به علاوه اینکه، همانند صادرات نفت، سایر کسب‌وکارها و پیشه‌ها نیز در واکنش به کاهش تحریم‌ها پاسخ مثبت خواهند داد، چنانچه در جریان تاثیر اخبار مثبت ۲ هفته گذشته نیز با روند کاهشی نرخ ارز، طلا، سکه و مسکن و... در بازار مواجه بوده‌ایم.

در کنار موارد یادشده، لغو تحریم‌ها به بانک مرکزی ایران اجازه می‌دهد تا به ذخایر ارزی خارج از کشور ـ که تخمین زده می‌شود در مجموع بیش از ۱۲۰ میلیارد دلار باشد ـ دسترسی پیدا کند. صندوق بین‌المللی پول تخمین می‌زند ایران در حال حاضر کمابیش به یک‌چهارم این ذخایر دسترسی دارد. دسترسی بیش‌تر به ذخایر و درآمدهای ارزی جدید موجب تقویت ریال می‌شود، در حالی که این امر ممکن است، قابلیت صادرات ایران در برخی بازارها را کاهش دهد، با این حال از برخی هزینه‌های تولیدکننده ایرانی خواهد کاست.

بدین‌ترتیب، ثبات در ارزش ریال، از فشار تورمی می‌کاهد، به‌ویژه از طریق کاهش نرخ نهاده‌های تولیدی وارداتی که شامل بسیاری چیزها از مواد غذایی گرفته تا ماشین‌آلات پیشرفته می‌شود. در این شرایط، از آن‌جایی که تولیدکنندگان برای حفظ حاشیه سود خود نیازی به افزایش قیمت‌ها ندارند، تورم باید کاهش یابد.

با احیای برجام و رفع مشکلات یادشده، می‌توان به افزایش ارزش پول ملی ایران امیدوار بود و در نهایت به بهبود شرایط دستمزد و معیشت رسید.

گزارش اخیر آژانس فرصت دیپلماسی را باز گذاشت

به‌گفته تحلیلگر مسائل بین‌الملل، میزان اورانیوم غنی‌سازی‌شده یک کارت برای ایران است که بتواند از آن حداکثر استفاده را برای گرفتن امتیاز از غرب درباره رفع تحریم‌ها انجام دهد.

به‌هرحال، انتظار نمی‌رود که ایران بخواهد به‌راحتی این کارت را از دست بدهد و از سوی دیگر، انتظار نمی‌رود که دولت‌های غربی بدون اینکه بتوانند درباره توقف حداقل میزان غنی‌سازی اورانیوم، بلوکه کردن یا انتقال مواد غنی‌سازی از ایران به یک توافق جامع برسند، بخواهند به ایران امتیازی بدهند.

مرتضی مکی، کارشناس مسائل بین‌الملل در گفت‌وگو با ایلنا، در پاسخ به این سوال که تحلیل شما درباره نتایج گزارش منتشرشده از سوی آژانس بین‌المللی انرژی اتمی درباره فعالیت ایران، نشست شورای حکام و گزارش رسمی سازمان انرژی اتمی ایران چیست، گفت: نشست فصلی شورای حکام آژانس بین‌المللی انرژی اتمی پایان یافت، اما امیدواری‌ها نسبت به احیای برجام همچنان باقی ماند و بیش از گذشته، موضوع احیای مذاکرات برجام در پرده‌ای از ابهام قرار گرفت. از این‌رو، بیانیه‌هایی که امریکا، اتحادیه اروپا و آژانس در پایان نشست فصلی شورای حکام مطرح کردند، نشان داد که در واکنش به همکاری‌های سازمان انرژی اتمی با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، کف خواسته‌های آنان مطرح شده و سقف خواسته‌های‌شان فراتر از آن است و به‌نظر نمی‌رسد با شروط و انتظاراتی که از ایران درباره همکاری با آژانس دارند، بتوان امیدی نسبت به احیای مذاکرات برجام داشت.

وی تصریح کرد: به هرحال، جمهوری اسلامی ایران انتظار داشت در قبال همکاری که با آژانس دارد، مابه‌ازایی نیز داشته باشد و آن مابه‌ازا، می‌تواند آغاز مجدد روند مذاکرات احیای برجام باشد، اما رویکرد امریکا و شرکای اروپایی نشان داد که مواضع آنان نسبت به برجام در مقایسه با سپتامبر سال گذشته تغییر کرده و متغیرهای جدیدی وارد مذاکرات ایران و غرب شده که عملا در آن چارچوب نمی‌توان انتظاری از احیای توافقنامه برجام داشت.

مذاکرات برجام محدود به مسائل هسته‌ای بود و قرار نبود موضوعات دیگری مثل توان موشکی و نفوذ منطقه‌ای ایران در آن مطرح باشد. اما اکنون موضوع همکاری‌های ایران و روسیه در جنگ اوکراین و تحولات داخلی ایران نیز روی میز مذاکرات قرار گرفته است و انتظار نمی‌رود باتوجه به این شرایط امیدواری زیادی به احیای مذاکرات برجام داشت.

مکی در ادامه گفت: ضمن اینکه گمانه‌زنی‌ها درباره امکان توافقنامه جایگزین برای برجام که از آن به‌عنوان توافقنامه موقت یاد می‌شود، بیش از گذشته در حال جدی‌تر شدن است.

در قبال همکاری‌هایی که ایران با آژانس دارد، غرب نیز موافقت‌هایی درباره فروش نفت، بازگشت پول آن و آزادی پول‌های بلوکه‌شده ایران در کشورهای کره‌جنوبی و عراق داشته که این موضوع هنوز از سوی ایران و غرب به‌شکل رسمی تایید نشده است، اما نگاهی به روند گزارش‌هایی که از سوی رسانه‌های نزدیک به ایران یا امریکا نسبت به مذاکرات ایران و غرب درباره برنامه هسته‌ای منتشر شده، نشان می‌دهد که موضوع توافق موقت، مدنظر دولت‌های غربی به‌ویژه امریکا و اروپایی‌ها است، اگرچه برجام عملا مرده، اما خواهان مرگ آن نیستند و همچنان می‌خواهند با اهرم فشاری بر ایران، به‌ویژه احیای مکانیسم ماشه، بتوانند حداکثر استفاده را برای اینکه فاصله ایران با تولید بمب هسته‌ای را بیشتر کنند، داشته باشند.

این کارشناس مسائل بین‌الملل تصریح کرد: بنابراین مهم‌ترین دغدغه و نگرانی غربی‌ها میزان اورانیوم غنی‌سازی‌شده در ایران است که گفته شده ۲۲ برابر بیشتر از تعهدات توافقنامه برجام است. از سوی دیگر، این میزان اورانیوم غنی‌سازی‌شده یک کارت برای ایران است که امید است، بتواند از آن حداکثر استفاده را برای گرفتن امتیاز از غرب درباره رفع تحریم‌ها انجام دهد. به هرحال، انتظار نمی‌رود ایران بخواهد به‌راحتی این کارت را از دست بدهد و از سوی دیگر، انتظار نمی‌رود که دولت‌های غربی بدون اینکه بتوانند در زمینه توقف حداقل میزان غنی‌سازی اورانیوم، بلوکه کردن یا انتقال مواد غنی‌سازی از ایران به یک توافق جامع نرسیدند، بخواهند به ایران امتیازی بدهند.

وی در ادامه گفت: مانند همیشه مذاکرات ایران و غرب به اجلاس شورای حکام در ماه سپتامبر موکول شد و اجلاس شورای حکام سپتامبر خیلی حساس است.

از این‌رو که آژانس باید گزارشی درباره برنامه هسته‌ای ایران پیش از اینکه موضوع رفع تحریم‌های موشکی ایران طبق قطعنامه ۲۲۳۱ قطعی شود، بدهد.

نشست سپتامبر شورای حکام نشان خواهد داد که روند مذاکرات احیای برجام، چه سمت و سویی پیدا خواهد کرد، چرا که هم ایران و هم غربی‌ها باید تصمیمات سرنوشت‌سازی بگیرند و این تصمیم می‌تواند آینده و چگونگی رفع تحریم‌ها علیه ایران را شفاف‌تر و آشکارتر کند.

وی افزود: اسرائیلی‌ها به‌شدت نسبت به مذاکرات ایران و امریکا حساس هستند، چرا که تجربه خوبی درباره این مذاکرات ندارند و همکاری‌هایی که بین ایران، آژانس و ایران با امریکا درباره روند مذاکرات منتهی به توافقنامه برجام شد، نشان داد که این مذاکرات و این‌گونه توافقنامه‌ها می‌تواند از پرونده ایران در منطقه و آژانس امنیت‌زدایی کند و هرچقدر که ایران در چارچوب گفت‌وگو و مذاکره، دیپلماسی با آژانس، امریکا و اروپا پیش ببرد، به همان اندازه رایزنی‌ها و تحرکات سیاسی اسرائیل برای ایران‌هراسی با امریکا و دیگر نقاط جهان نیز دشوارتر خواهد شد.

مکی در پاسخ به این سوال که ایران برای جلب‌نظر مثبت آژانس باید چه اقدامات دیگری انجام دهد، گفت: مهم‌ترین موضوعی که ایران می‌تواند با آژانس پیش ببرد، این است که اول اختلافات باقیمانده با آژانس را که همواره به‌عنوان یک سایه بر سر مذاکرات مطرح بوده، حل کند. به همان اندازه که ایران بتواند آژانس را در این‌گونه اختلافات متقاعد کند، روند همکاری‌های بین دوطرف به‌سمت جلو حرکت خواهد کرد و حداقل این است که شورای حکام و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی بهانه‌ای برای صدور قطعنامه، تحریم‌های جدید و ارسال پرونده ایران به شورای امنیت ندارد.

وی درباره روند غنی‌سازی ایران گفت: به‌طورقطع ایران می‌خواهد از توانمندی هسته‌ای خود به‌عنوان کارتی برای مذاکرات با غرب استفاده کند و اگر مذاکرات به سمت و سویی هدایت شود که به رفع تحریم‌ها علیه ایران بینجامد، ایران مثل توافقنامه برجام، تعهداتی برای کنترل برنامه غنی‌سازی خود خواهد داد.

ایران در چارچوب توافقنامه برجام نیز تعهداتی درباره توسعه سانتریفیوژها و میزان غنی‌سازی اورانیوم انجام داد و وقتی امریکایی‌ها از برجام خارج شدند، ایران تعهدات خود در برجام را به تعلیق درآورد.

این موضوعی است که اگر ایران بتواند در مذاکرات با غرب به خواسته‌های خود برای رفع تحریم‌ها دست پیدا کند، به تعهدات خود در چارچوب برجام یا هر توافقنامه دیگری برای کاهش غنی‌سازی عمل خواهد کرد.

مکی در پاسخ به این سوال که سناریوی قابل‌پیش‌بینی در حوزه پرونده اتمی ایران باتوجه به گزارش اخیر آژانس چیست، گفت: گزارش اخیر آژانس حداقل فرصت بیشتری برای دیپلماسی باز گذاشته تا روند گفت‌وگوها بتواند ادامه پیدا کند و این نکته مثبتی است، اما بیانیه‌هایی که امریکایی‌ها و اروپایی‌ها منتشر کردند، نشان داد که به‌راحتی حاضر به بازگشت به روند مذاکرات احیای برجام در ماه سپتامبر گذشته نیستند، همچنان که اعلام کردند برجام را روی میز مذاکرات و اولویت خودشان قرار نداده‌اند.

به نظر می‌رسد این‌گونه موضع‌گیری‌ها به‌دنبال همان سیاست چماق و هویج است؛ البته زور چماق بیشتر از هویج است که ایران را در تنگنای بیشتری برای همکاری‌های بیشتر با آژانس و محدود کردن برنامه غنی‌سازی ترغیب یا وادار کنند.

اروپا توان هسته‌ای ایران را پذیرفته است

یک تحلیلگر مسائل سیاسی با بیان اینکه اروپا توان هسته‌ای ایران را پذیرفته است، گفت: آژانس در گزارش اخیر خود اعلام کرد که ایران در چارچوب قوانین آژانس به پیشرفت‌های هسته‌ای خود ادامه می‌دهد.

امیررضا واعظ‌آشتیانی، تحلیلگر مسائل سیاسی در گفت‌وگو با مهر و درباره سخنان اخیر رهبر معظم انقلاب در جمع متخصصان صنعت هسته‌ای کشورمان، گفت: فرمایشات رهبر معظم انقلاب نشان داد که انرژی هسته‌ای و بهره از آن موضوعی نیست که دولت‌های زورمند بتوانند آن را برای کشور ما محدود کنند، زیرا چگونه است که کشورهای مستکبر و قدرتمند از امتیازهای صنعت هسته‌ای و مواهب آن بهره‌مند باشند، اما سایر کشورها این اجازه را نداشته باشند.

وی با بیان اینکه آژانس بین‌المللی انرژی هسته‌ای را خود غربی‌ها ایجاد کردند، تصریح کرد: غربی‌ها آژانس هسته‌ای را تاسیس کردند و معنا و مفهوم آژانس این است که کشورهای جهان با تعریف یک چارچوب منصفانه به انرژی هسته‌ای دسترسی آزاد داشته باشند و به پیشرفت دست یابند، اما شاهد هستیم که در عمل چند کشور اروپایی و غربی می‌خواهند از انرژی هسته‌ای بهره‌مند شوند و بقیه کشورها از آن محروم باشند. در این صورت، بهتر بود آن چند کشور محدود، آژانس هسته‌ای را فقط برای خود تعریف می‌کردند. واعظ‌آشتیانی بااشاره به گزارش اخیر آژانس هسته‌ای اظهار کرد: به‌تازگی آژانس هسته‌ای و شخص گروسی اعلام کرده است که ایران در چارچوب قوانین آژانس به پیشرفت‌های هسته‌ای خود ادامه می‌دهد. در عین حال، با پیروی از آموزه‌های دینی ما به‌دنبال سلاح هسته‌ای نیستیم و بارها نیز بر آن تاکید کرده‌ایم، زیرا ایران در پی نابودی بشر نیست و این موضوع در شأن امریکایی‌ها است،بنابراین با فرمول‌های مختلف به‌دنبال سلب حق هسته‌ای ما هستند.

وی با طرح موضوع خروج امریکا از برجام، گفت: بزرگ‌ترین اشتباه امریکایی‌ها خروج از برجام بود. از سویی، هرچند غربی‌ها با توافق دولت یازدهم و دوازدهم در برجام محدودیت‌هایی را برای ما ایجاد کرده بودند، با این حال به پیشرفت‌های چشمگیری در حوزه هسته‌ای دست یافتیم و این تلاش‌ها در چارچوب آژانس هسته‌ای تداوم دارد.

این فعال سیاسی اصولگرا با بیان اینکه اروپا هسته‌ای بودن ایران را با همه زیرساخت‌هایش پذیرفته است، اذعان کرد: اگر قرار است توافقی صورت بگیرد، معنا و مفهوم آن، این نیست که ما بخواهیم زیرساخت‌های هسته‌ای خود را از بین ببریم یا اینکه از حقوق‌مان عقب‌نشینی کنیم، بلکه با حفظ حقوق هسته‌ای‌مان توافق خواهیم داشت، زیرا ایران بر سر اصولش معامله نمی‌کند.

پیش‌بینی بازار

پیش‌بینی نرخ دلار

بحث احیای برجام دوباره داغ شده و حالا سوال مهمی که در بازارها شنیده می‌شود، این است که توافق یا عدم‌توافق هسته‌ای چه تاثیری بر نرخ دلار می‌گذارد و کف و سقف نرخ دلار چقدر است؟

نرخ دلار در روزهای قبل از توافق با عربستان به ۶۰ هزار تومان رسید، اما پس از این توافق، دلار در چند مرحله متمادی ریزش کرد و پس از آن، با اقدامات گوناگون، دلار تا ۵۰ هزار تومان هم پایین آمد. به‌عبارتی، توافقی مانند توافق ایران و عربستان توانست نرخ دلار را حداقل ۱۰هزار تومان کاهش دهد. حالا برخی کارشناسان، پیش‌بینی می‌کنند که همین اتفاق درباره توافق ایران و امریکا هم رخ می‌دهد و حداقل ریزش نرخ دلار ۱۰ هزار تومان است.

از آن جمله، مجتبی دیبا، کارشناس بازار مالی می‌گوید که «قیمت تعادلی دلار ۴۶ هزار تومان است.» وی تاکید می‌کند که ورود دلار به کانال ۳۰ هزار تومان بسیار خوش‌بینانه است؛ مگر اینکه مذاکرات قوی و بسیارخوبی اتفاق بیفتد، دلار وارد کشور شود و تنش‌ها به‌طورکامل از بین برود.

او تاکید می‌کند که در تعیین نرخ دلار، احیای برجام یک فاکتور بسیار مهم و تعیین‌کننده است. این کارشناس تاکید دارد: اگر مذاکرات برجامی به‌نتیجه برسد، می‌توانیم دلار را به کانال ۴۰ و حتی ۳۰ هزار تومان هم برسانیم؛ البته این مسئله به این شرط است که برجام کامل رخ دهد.

علی طباطبایی، کارشناس بازار دیگری است که درباره پیش‌بینی نرخ دلار پس از توافق هسته‌ای می‌گوید: کف نرخ دلار ۴۵ هزار تومان است. شرط کاهش شدید نرخ دلار توافق برجام است و در صورت انجام برجام، می‌توان امید داشت که تا یک سال آینده نرخ دلار به نیمه کانال ۳۰ هزار تومان برسد، در غیر این صورت دلار در کانال فعلی در نوسان خواهد بود.

برزو حق‌شناس، کارشناس اقتصادی بااشاره به اینکه دلار به‌شکل سنتی در خرداد و تیر در کف نرخ سالانه است، نظر دیگری درباره آینده نرخ دلار داشته و می‌گوید: کاهش چند روز اخیر نرخ ارز باتوجه به شکل سنتی بازار، نگران‌کننده است، زیرا اگر کف نرخ دلار را ۵۰ تا ۵۲ هزار تومان در نظر بگیریم، کار برای باقیمانده سال سخت می‌شود، در حالی که باوجود سیگنال‌های سیاسی، انتظار افت نرخ دلار و برگشت به زیر کانال ۵۰ هزار تومانی را داشتم، اما بازار تمایلی به افت ندارد. این مسئله نشان می‌دهد که اگر توافق ایجاد نشود، کف نرخ دلار رقم کنونی است و در ادامه باید گفت سیاست‌گذار ارزی، سال سختی را پیش‌رو دارد.

جواد فلاحیان، کارشناس اقتصادی در پاسخ به این سوال که آیا کاهش مقطعی نرخ دلار و طلا در هفته گذشته، موقتی است نیز به تجارت‌نیوز می‌گوید: روند نرخ دلار ناشی از اخبار مثبت سیاسی نظیر مذاکرات اخیر پادشاه عمان در تهران است.

این موضوعات باعث افت هیجانات اولیه در بازار شده، اما باید توجه داشت اگر اخبار مساعد سیاسی روانه بازار نشود، دلار می‌تواند به‌راحتی در کانال‌های بالاتر قیمتی قرار بگیرد.

علاوه بر تمام موارد یادشده، برخی کارشناسان نیز تاکید دارند تا پیش از این اخبار و تا قبل از سفر سلطان عمان به تهران، بازار ارز در حال طی کردن روند طبیعی خود بود و انتظار نمی‌رفت که سرنوشت دلار به این زودی دوباره با مسئله مذاکرات هسته‌ای گره بخورد.

بررسی تاثیر احیای برجام بر اقتصاد ایران

مسیر ورود سرمایه‌های خارجی هموار می‌شود

امیرعباس آذرمونـد: از آغـاز شـروع به کار دولت رئیسـی یـک جمله بـه ترجیع‌بند، صحبت‌های او و تیمش تبدیل شـد؛ «مشـکلات معیشـتی مردم را به مذاکرات گـره نخواهیم زد.» در تمام این سـال‌ها تیم مذاکره‌کننده بـا تاکید بر حفظ منافع ایران از میز مذاکره عقب‌نشینی نکرده و براساس آخرین اخبار منتشر شده نیز مذاکرات با میانجیگری کشور سوم ادامه دارد.

در نخستین واکنش‌ها نیز در روزهای گذشته به دنبال خبرهای مثبـت از رونـد مذاکرات نـرخ ارز و طلا با کاهـش مواجه بوده است. بسـیاری از کارشناسان ورود سـرمایه خارجی را درگرو سـیگنال‌های سیاسی دانسته و معتقدند اقتصاد ایران با احیای برجام و توسـعه تعامل با جهان، شرایط بهتری را تجربه خواهد کرد.

از دولت سیزدهم انتظار می‌رود خیلی زود، روند مقاوم‌سازی اقتصاد را که رهبری آن را اقتصـاد مقاومتی می‌نامد، سـازمان دهد. تنهـا راه بی‌اثر کردن تحریم‌ها هم اجرای واقعی اقتصاد مقاومتی است

باید هر چه زودتر اصلاحات اساسی را آغاز کرد

عبدالحمیـد انصـاری، مدیرعامل اسـبق بانک ملـی ایران، به **صمت** گفت: پیش از این هم بارها در مصاحبه‌هـای مختلف از جملـه در مصاحبه با روزنامـه «**صمت**» تاکید کـردم که در بخش‌های مختلف اقتصاد درگیر چالش‌های جدی هسـتیم. ایـن مشـکلات از ۷۰ سـال پیش بـه نحوی در نظـام تصمیم‌گیـری اقتصادی ما وجود داشـته و فارغ از اینکه دولت در دسـت کدام جناح اسـت، این مشـکلات کم و زیاد ادامه پیدا کرده‌اند. حالا کـه مذاکرات وین به نتیجه رسـیده باید از دولت سـیزدهم خواست هر چه زودتر اصلاحات اساسی را آغاز کند.

این کارشـناس اقتصـاد دربـاره اهمیت احیای برجام تصریح کرد: کسی نافی این نکته نیست که کاهش تنش‌ها و به‌ویژه رفع تحریم‌ها، فرصت‌هایی را بـرای اقتصاد ایجاد خواهد کـرد. در عین حال نمی‌توان کتمان کرد که جدیت تیم مذاکره‌کننده فعلی هم نسبت به تیم پیشین افزایش چشمگیری داشته اسـت. این تیم در مذاکرات خود با جدیت به بررسـی جزئیات پرداخـت. در دولت پیش در خیلی از مسـائل کوتاه آمدند و عجله داشـتند تا هر چه زودتر به توافق برسند؛ همین روحیه سبب شـد ایالات‌متحده فرصت این را داشـته باشد که عهدشکنی کند.

انصـاری افـزود: همان‌طوری کـه رهبر معظم انقلاب هم گفتند، دولت پیش حاضر نبود انتقادات را بپذیرد و به همین دلیـل در مقابل اقدام دولت امریکا کاملا غافلگیر شد و در نهایت اقتصاد آسیب دید. تیم فعلی از این تجربه به خوبی استفاده کرد و با آرامش و با تاکید بر لغو تحریم‌ها مذاکره کرد.

این کارشـناس حـوزه پولی با اشـاره به اینکه مقاومت دیپلمات‌های ایرانی در دور قبل مذاکرات سـبب شـد تا رابرت مالی درنهایت ریچارد نفیو، طـراح تحریم‌هـای اقتصـادی علیه ایران را از معاونت خود کنار بگذارد و این یک پیام امیدوارکننده محسوب می‌شد.

این کارشناس در پاسخ به فرصت‌ها و تهدیدهایی کـه توافق جدیـد برجام می‌تواند برای اقتصاد ایران داشته باشد، گفت: اگر دولت آقای رئیسـی رویه‌ای را در پیش بگیرد که در دولت‌های روحانی و احمدی‌نژاد در پیش گرفته شـد، توافق یک مسکن موقت خواهد بود یا حتی اگر دولتمردان چـون دولت‌های نهم و دهم تصور کنند منابع کشـور ابـدی خواهند بود و با افزایش واردات به شکل عوامانه مردم را به حمایت از خود برانگیزند یا به امریکا واقعا اعتماد کنند که پایبند به تعهداتش می‌ماند، نتیجه چیزی مشابه یک دهه گذشته خواهد بود.

■ ساماندهی سریع مقاوم‌سازی

او ادامـه داد: از دولت سـیزدهم انتظار می‌رود خیلـی زود، روند مقاوم‌سـازی اقتصاد که رهبری آن را اقتصاد مقاومتی می‌نامد، سـازمان دهد. تنها راه بی‌اثر کردن تحریم‌ها هم اجرای واقعی اقتصاد مقاومتی است. با عادی شدن فروش نفت، از دولت انتظـار می‌رود هر چه زودتر اصلاحات اقتصادی را در دسـتور کار بگذارند. این خطر همیشـه وجود داردکـه ایالات‌متحـده از فردای توافـق به‌دنبال بهانه برای عهدشـکنی‌های دوبـاره برآید. تنها در این صورت می‌توانیم رونـد رو به جلو مذاکرات را یـک نقطه عطف بدانیم که به نتایج سـاختاری از آن برسـیم وگرنه تکرار اتفاقاتی خواهد بود که در گذشته هم افتاده و در نهایت کشور را از دستیابی به توسعه باز خواهد داشت.

فرصت‌های ویژه در اختیار اقتصاد ایران

محمدتقی فیاضی، پژوهشـگر اقتصاد در گفت‌وگو با **صمت** نگاه دیگـری به مسـائل دارد. او درباره فرصت‌هایـی احیای برجام برای اقتصاد ایران گفت: در اینکه تنش‌زدایی در هر حال به سود اقتصاد ما است نباید تردیدی داشته باشیم. احیای برجام به تنهایی می‌تواند فرصت‌های ویژه‌ای در اختیار اقتصاد ایران بگذارد، زیرا منابع رشـد چشمگیری خواهد کرد و همین می‌تواند به تنهایی از کسری بودجه جلوگیری کند و به کاهش نرخ تورم و رشـد نسـبی اقتصاد منجر شود. طبیعی است در این شرایط نرخ فقر هم از روند افزایشی خود باز می‌ماند و شرایط بهتر خواهد شد.

■ فرصت استفاده از به‌روزترین روش‌های مدیریتی

این پژوهشـگر اقتصاد با اشاره به جایگاه شرکت‌های امریکایی در نظام تصمیم‌گیری این کشور و اهمیت ارتباط میان بنگاه‌های ایرانی و امریکایی تصریح کرد: امریکا یعنی ۲۵ درصد از سرمایه‌های جهان. این کشـور پیشتاز در تولید علم، تکنولوژی، تامین مالی و مدیریت اصولی اسـت. اهمیت اقتصادی روابط با این شرکت‌ها همین نکات اسـت. رابطه با شـرکت‌های امریکایی، به این معناسـت که اقتصاد ایران فرصت اسـتفاده از به‌روزتریـن روش‌های مدیریتی و فناوری را خواهد داشـت ضمن اینکه با قوی‌ترین تامین‌کننده مالی جهان ارتباط گرفته است.

این کارشناس سابق مرکز پژوهش‌های مجلس درباره فرصت‌های لغـو تحریم‌ها گفت: به هر حال با احیای برجام ایران فرصت خواهد داشـت نفت بفروشـد و درآمدهای آن را وارد اقتصاد کند. در این شـرایط ۲ رویکرد می‌تواند وجود داشـته باشـد؛ یک رویکرد سعی می‌کنـد ذخایر ارزی را افزایـش دهد و کاری کند که در تنش‌های بعدی اقتصاد ایران به سـرعت دچار بحران نشـود. رویکرد دیگر که به نظر من در دولت سـیزدهم طرفداران زیادی دارد، این اسـت که درآمدهـا صرف هزینه‌های جاری شـوند. در این حالت هم کاهش تنش‌ها به معنای فرصت یک تنفس دوباره خواهد بود.

■ تاکید بر چند اصلاح مهم

فیاضی افزود: با این همه دولتمردان می‌توانند چند اصلاحات مهم را در دستور بگذارند. مثلا با توجه به اینکه منابع ارزی افزایش خواهد یافت، می‌توان شـکاف بین نـرخ ارز ترجیحی و آزاد را تعدیل کرد. در زمینه نرخ حامل‌های انرژی و به‌طور خاص گازوئیل هم می‌توان اقدامات جدی انجام داد.

به گفته این کارشـناس اقتصاد، برای اصلاحات سـاختاری باید زمان بگذرد و چند سال برای اصلاحات زمان کمی است اما هر گونه اصلاحاتی می‌تواند به سـود بهبود عملکرد اقتصاد کشـور باشـد و چنانچه دوباره تحریم‌ها برقرار شوند، اقتصاد مشکلات کمتری پیدا می‌کند.

■ برای قضاوت زود است

این کارشـناس اقتصـاد در رابطه بـا اینکه چقـدر احتمال دارد شـرکت‌های اروپایی چون سـال‌های ۹۵ و ۹۶ برای ورود به اقتصاد ایران رغبت نشان دهند، پاسخ داد: بعید می‌دانم آن انتظارات مثبت دوباره شـکل بگیرد، زیرا در آن زمان دو دولت میانه‌رو روی کار بود. در آن دوران همچنیـن ایـران و امریکا توافق ضمنی کرده بودند که پس از اینکه مذاکرات هسته‌ای نتیجه گرفت، در مورد دیگر چالش‌ها مذاکـره کننـد. اگر یادتان باشـد آقای روحانـی از برجام ۲ و ۳ هم صحبت کرد که با مخالفان مراجع اصلی حاکمیت مواجه شد. با این همه برای قضاوت زود است و باید منتظر ماند و نتیجه تاثیر مذاکرات و بازگشت به برجام در اقتصاد را مشاهده کرد.

وی خاطرنشان کرد: در آن زمان حتی قرار بود برخی از شرکت‌های امریکایی هم برای سـرمایه‌گذاری به ایران بیایند. به‌طور مشـخص درباره خودروسـازی، یکـی از کمپانی‌های امریکایی نمایندگانی به ایران فرسـتاد و مذاکراتی را با وزارت صنعت، معدن و تجارت انجام دادنـد. قـرار بود پـس از مطالعات اولیه، این کمپانـی یا خود اقدام بـه ایجاد یک خط تولید در کشـور کند یا با ایران خودرو مشـارکت داشته باشد. این موضوع با واکنش منفی سران نظام مواجه شد و موضوع بدون اینکه خیلی مطرح شود هم به پایان رسید.

فیاضی گفت: این اقدام در همان زمان از رغبت شرکت‌های دیگر هم کاسـت. بعد هم با اعلام عدم‌تمایل ایـران به ادامه مذاکرات در موضوعـات دیگر و شـکل‌گیری برجام ۲ و ۳، باز هم شـرکت‌های خارجـی به محافظـه‌کاری روی آوردند. به همین دلیل وزارت نفت مجبور شـد برای اینکه توتال حاضر به سـرمایه‌گذاری شـود، نوع قراردادهای نفتی را تغییر دهد. این سطح از خوش‌بینی امروز وجود ندارد و بعید است وین به اندازه برجام بتواند سیگنال مثبت به فعالان اقتصادی خارجی بدهد.

او تصریح کرد: با توجه به شـرایط سیاسـی طرفین، فکر نمی‌کنم در ایـن برهه زمانی سـرمایه‌گذاری جدی انجام شـود، اما حداقل فرصـت خریـد کالای نهایی یا فروش نفت بـه وجود می‌آید. جذب سـرمایه‌گذاری نیازمند چشم‌اندازی دو دهه‌ای از ثبات اقتصادی و سیاسی است. شرکت‌های اروپایی اگر وارد اقتصاد ایران شوند سود می‌برند، اما آنها در نهایت جریان اصلی سـرمایه را در ایالات‌متحده می‌بینند و به همین دلیل، سـیگنال‌های سیاسـی می‌تواند محرک اصلی آنها برای حضور در اقتصاد ما باشد که فعلا خبری چندانی از این سیگنال‌ها نیست.

سخن پایانی

در شـرایطی که متغیرهای اقتصادی کشـور از جمله نرخ تورم، نرخ بیکاری، رشـد اقتصـادی و سـرمایه‌گذاری در وضعیت نامناسـبی قـرار دارد، در چند سـال گذشته شاهد گره خوردن اقتصاد کشور به نتایج برجام بودیم. به‌طوری‌که با انتشار اخبار مثبت از نتایج مذاکرات، نـرخ ارز و قیمت‌هـا در بـازار کاهـش می‌یابد و در مقابل با انتشار اخبار منفی از مذاکرات، بازار پول و سـرمایه کشور به سـرعت به آن واکنش منفی نشـان می‌دهد.

موسسـه رتبه‌بندی فیچ نیـز برآورد جدید خود از شاخص‌های کلان اقتصاد ایران را منتشـر کرد که بر این اسـاس، انتظار مـی‌رود با احیای برجـام، تولید نفت ایران افزایش پیدا کند. این موسسه با اشـاره به کاهـش ۵۰ درصدی ارزش ریـال مقابل دلار امریکا پـس از خروج دولـت ترامـپ از برجام می‌نویسـد: با افزایش احتمالی درآمدهای ارزی دولت، نیـاز به تامین نقدینگـی از طریق چاپ پول کمتر خواهد شد و این مسئله منجر به کاهش نرخ تورم نیز می‌شود.

آگهی مناقصه عمومی یک مرحله‌ای
شماره ۵-۱-۱۴۰۲

شرکت مخابرات ایران منطقه کردستان

شـرکت مخابرات ایران ـ منطقه کردسـتان در نظر دارد خریـد تجهیـزات DSLAM همـراه با ملزومـات خـود را برابر اسـناد و مدارک معامله از طریق مناقصـه عمومی یک مرحله‌ای از شـرکت‌های داخلی واجد شـرایط و ذیصلاح حقوقی به شـرح ذیـل خریداری نماید. متقاضیان شـرکت در مناقصه می‌توانند به آدرس: اسـتان کردسـتان ـ شهرسـتان سـنندج ـ خیابان جام‌جم ـ سـاختمان سـتادی مخابرات منطقه کردستان ـ طبقه سوم ـ واحد دبیرخانه مراجعه و با تسـلیم رسـید بانکی به‌مبلـغ ۲۰۰،۰۰۰ ریال واریزی به حسـاب شماره ۰۱۰۶۱۱۲۹۳۶۰۰۰ سیبا نزد بانک ملی شـعبه مرکزی سنندج در وجه شرکت مخابرات ایران ـ مخابرات منطقه کردسـتان، اسـناد مناقصه را دریافت نمـوده و با توجه به مفاد آن پیشنهاد قیمت خود را تنظیم و ارائه نمایند.

۱ـ آدرس محل تحویل پاکت‌ها: سنندج ـ خ جام‌جم ـ ساختمان ستادی مخابرات منطقه کردستان ـ ط سوم ـ واحد دبیرخانه

۲ـ سپرده شرکت در مناقصه: ۹۵۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال

۳ـ تاریخ فروش اسـناد معامله: از تاریخ ۱۴۰۲/۳/۲۷ لغایت ۱۴۰۲/٤/۳

٤ـ آخرین تاریخ ارسال پاکت‌های پیشنهادی: ۱۴۰۲/٤/۱۱

۵ـ تاریخ بازگشایی پاکت‌های الف، ب و ج: ۱۴۰۲/٤/۱۲

ضمناً اسـناد مناقصـه در وب‌سـایت www.kordestan.tci.ir موجود می‌باشد. در صورت تهیه اسناد از طریق وب‌سایت مذکور، ارائه فیش واریز هزینه فروش اسـناد الزامی و بایستی به ضمیمه اسناد مناقصه ارائه گردد. مضافاً متقاضیان واجد شرایط می‌توانند جهت کسب اطلاعات بیشتر با شماره تلفن ۳۳۶۱۲۳۲۲ با کد ۰۸۷ تماس حاصل نمایند.

ضمناً هزینه انتشار آگهی به عهده برنده مناقصه می‌باشد.

شرکت مخابرات ایران ـ منطقه کردستان

آگهی فراخوان شناسائی مناقصه‌گران
شرکت فولاد هرمزگان جنوب

موضوع فراخوان: احداث یک واحد کارخانه تولید آهن اسفنجی به ظرفیت ۱.۶ میلیون تن و قابل توسعه به ۱.۷۲ میلیون تن آهن اسفنجی (HDRI/CDRI) در شرکت فولاد هرمزگان جنوب

مدت اجرای پروژه: ۳۰ ماه از تاریخ ابلاغ قرارداد

مناقصه‌گزار: شرکت فولاد هرمزگان جنوب

نحـوه دریافت اسـناد: کلیـه متقاضیان می‌تواننـد تا پایان وقت اداری مـورخ ۱۴۰۲/۰۳/۳۱ به صـورت غیرحضوری و با مراجعه به وب‌سایت شرکت فولاد هرمزگان جنوب به آدرس www.hosco.ir (قسـمت درج آگهـی مناقصـه /مزایـده/ فراخـوان) نسـبت بـه دریافت (دانلود فایل) اسـناد شناسـایی فراخـوان مناقصه‌گران اقدام و نامه اعلام آمادگی شـرکت در فراخـوان ارزیابـی کیفی بـه ایمیـل Naderian.r@hosco.ir ارسال نمایند.

آخرین مهلت تحویل پاکت بـه مناقصه‌گزار: پایان وقت اداری مورخ ۱۴۰۲/۰٤/۲٤

تذکـر۱: پس از پایان مرحله ارزیابی شناسـایی مناقصه‌گران، دعوتنامه شـرکت در مناقصه برای مناقصه‌گرانی که صلاحیت ارزیابی شناسایی (حداقل امتیاز ۷۰) را احراز نموده‌اند، ارسال و فرآیند انجام مناقصه وفق شرایط اعلام شده در اسناد مناقصه مورد اقدام واقع خواهد شد.

تذکـر۲: ارایه گواهینامـه معتبر صلاحیت پیمانـکاران طرح و ساخت صنعتی، پایه یک رشته صنعت و معدن (زیر رشته صنعت) سـازمان برنامه و بودجه کشـور الزامی اسـت. مدارک ارسالی پیمانکاران فاقد گواهینامه معتبر مورد رسیدگی قرار نمی‌گیرد.

تذکـر۳: مناقصه‌گران ملـزم به ارائه گواهینامه و لیسـانس مربوط به تولید آهن اسفنجی می‌باشند.

تذکر٤: شرکت‌کنندگان ملزم به ارائه گواهی صلاحیت ایمنی از سازمان تعاون، کار و رفاه اجتماعی می‌باشند.

تذکـر۵: ارائـه مدارک و سـوابق هیـچ گونه حقـی را برای متقاضیان ایجاد نخواهد کرد و هزینه‌های چاپ آگهی به عهده برنده مناقصه خواهد بود.

متقاضیان برای آگاهی بیشـتر می‌توانند در سـاعات اداری با شماره تلفن‌های ۳۳۵۳۰۰۰۳ با کد ۰۷۶ داخلی ۳۱۹۵ (اطلاعات بازرگانی) تماس حاصل نمایند.

روابط عمومی شرکت فولاد هرمزگان جنوب

آگهی فقدان سند مالکیت

م الف ۱۲۳

نظـر به اینکه **آقای سـیدهادی موسـوی** به استناد دو بـرگ استشهادیه گواهی امضاء شـده منظم به تقاضای کتبی جهت دریافت سند مالکیت المثنی نوبت اول به این اداره مراجعه و مدعی است که **سند مالکیت پلاک ۲۷۹۵۸ فرعـی از ۱۸۳ اصلـی بخش ۱۰ مشـهد** متعلق به وی می‌باشـد که به علت سهل‌انگاری مفقود گردیده است با بررسی سیسـتم جامع املاک معلوم شـد **ششدانگ سند مالکیت اولیه یک قطعه واحد تجاری با شماره ۳۸۰۴۹۶ در صفحه ۱ و دفتر ۲۵۱۳** به نام وی ثبت و سند مالکیت تک برگ به شماره **۶۶۲۲۰۵ الف ۹۳** صادر و تسـلیم شده است. سیستم جامع املاک بیش از این حکایتی ندارد.

لـذا بـه استناد مفاد ماده ۱۲۰ آئین‌نامه قانون ثبت مراتب یک نوبت آگهی و متذکر می‌گردد هر کس نسـبت به ملک مورد آگهی معامله انجام داده یا مدعی وجود سند مالکیت نزد خود باشد. بایستی ظرف ده روز از تاریخ انتشار این آگهی اعتراض کتبی خود را به پیوست اصل سند مالکیت یا سند معامله به این اداره تسـلیم نماید بدیهی است در صورت عدم اعتراض در مهلت مقرر و یـا وصول اعتراض بدون ارائه سند مالکیت یا سند معامله رسمی نسـبت به صدور سند مالکیت المثنی و تسلیم آن به متقاضی اقدام خواهد شد.

هادی ریحانی، رئیس اداره ثبت اسناد و املاک منطقه ۶ مشهد

آگهی مناقصه شماره ۱۴۰۲/۱۰
(یک مرحله‌ای از طریق ارزیابی کیفی)

شرکت مخابرات ایران منطقه فارس

شـرکت مخابرات ایران – منطقه فارس در نظر دارد نسـبت به اجرای ۲۰ سایت موبایل شامل اجرای فونداسیون، نصب و جمع‌آوری دکل، نصب و جمع‌آوری تجهیزات براساس مشخصات موجـود در اسـناد ودستورالعمل‌هـای اجرایی از طریـق مناقصـه عمومـی اقدام نمایـد. لذا از کلیه اشـخاص حقوقی واجد شرایط جهت شـرکت در مناقصه دعوت بعمل می‌آید. متقاضیان جهت کسـب اطلاعات بیشتر به آدرس‌های WWW.TCI.IR و FA.TCI .IR مراجعه نمایند.

روابط عمومی مخابرات منطقه فارس

یادداشت

تفاهم ناقص بلای جان صنعت

امیرحسن کاکایی
عضو هیات علمی دانشگاه علم و صنعت

این روزها خبرهای خوبی از توافق‌ها، تفاهم‌ها و آزادسازی منابع ارزی کشور به گوش می‌رسد و به‌دنبال آن قیمت ارز سقوط آزاد را تجربه می‌کند. به تبع این سقوط آزاد قیمت ارز، تمام بازارهای سرمایه از جمله بازار مسکن، بورس، طلا و خودرو، سقوط آزاد را تجربه می‌کنند. از یک سو خوشحالیم، چراکه ادامه این وضعیت غیرقابل تحمل است. با پایین آمدن قیمت ارز می‌توان امیدوار بود که قیمت غذا و دارو به‌شدت پایین بیاید که واقعا مشکل عامه مردم است. به جرأت می‌توانم بگویم بالای ۸۰ درصد مردم، واقعا زیر بار فشار تورم هستند و حتی اخیرا بعد از کاهش مصرف در بخش پوشاک، کار به کاهش مصرف مواد غذایی مفید رسیده است. خدا به داد کسی برسد که کارش به بیمارستان هم بیفتد. پس با قاطعیت می‌توان گفت با آزادسازی ارزهای کشور، حتی اگر این آزادسازی برای تهیه دارو و مواد غذایی باشد هم باید خوشحال باشیم. اما اگر کمی عمیق‌تر نگاه کنیم، نگرانی‌های زیادی در پس این توافقات نیم‌بند برای ما وجود خواهد داشت. اگر قرار و مدارها مانند سال ۱۳۹۵ کامل باشد، می‌توانیم امیدوار باشیم که این توافق منجر به سرمایه‌گذاری و رونق اقتصاد و صنعت می‌شود. همان‌طور که دیدیم آن توافق با بازی سیاسیون به نتیجه خیلی مطلوبی نرسید و تقریبا به فاصله دو سال که به‌تدریج رکود در حال از بین رفتن بود، وارد دوران سخت از ۱۳۹۷ تا کنون شدیم و اوضاع کشور به‌شدت به‌هم ریخت. مثلا تولید خودرو ناگهان از ۱٫۴ میلیون به حدود ۸۰۰ هزار کاهش پیدا کرد و طول کشید تا بتوانیم دوباره ظرفیت‌ها را بازیابی کنیم و با انواع ترفندها و تکیه بر واردات CKD و البته افزایش ارزبری و واردات قطعات، تولید را به حدود ۱٫۲ میلیون بازگردانیم.

تفاهم یا توافق جدید، بسیار مبهم و البته پرریسک‌تر از توافق قبلی است. به‌ویژه این وضعیت به‌شدت برای تولیدات صنعتی چالش‌برانگیز خواهد بود و جزو اولین پیامدهای آن، شکست بازار و حاکم شدن شدید رکود بر بازار خودرو است. در همین چند روز گذشته، انصراف ۵۰ درصد مشتریان برخی خودروهای CKD مشاهده شد. اگر این روند ادامه یابد، به خودروهای داخلی هم می‌رسد. برآوردهای من حاکی از وجود دست‌کم ۵۰۰ هزار خودرو نو در پارکینگ‌های مردم است. کافی است این مقدار خودرو به‌طور ناگهانی به بازار عرضه شود، هر چند بعید است قیمت خودرو از قیمت پایه دلار پایین‌تر برود، اما قطعا یک رکود عمیق بر بازار حاکم خواهد شد. در چنین شرایطی، بسیاری از سفارشات مشتریان به خودروسازان لغو خواهد شد و مقدار زیادی نقدینگی کم خواهد آمد.

اما از آن سو چه اتفاقی در صنعت می‌افتد؟ مشخص است. هزینه‌های صنعت که پایین نمی‌آید، پس صنعت با زیان بیشتری روبه‌رو خواهد شد. البته شاید دو خودروساز اصلی ما کمتر زیان ببینند، چرا که تولید کمتر خودرو زیانده، به معنای زیان کمتر است. همین چند کلمه با هم تناقض داشت، اما واقعیت این است که این تناقض در صنعت وجود دارد و به‌شدت برنامه‌ریزی‌های صنعتی را با چالش جدی روبه‌رو می‌کند. این در حالی است که ضربه‌هایی که این ۵ سال سیاست‌گذاری غلط و در رأس آنها، قیمت‌گذاری غلط، به بدنه صنعت خودرو زد، زیان صدها هزار میلیارد تومانی ایجاد کرد.

در این میان، دولت در اقدامی عجیب در شب عید با پیش‌فروش تولید یک سال و نیم تا دو سال پیش‌رو، خودروساز را به مردم بدهکار کرد. این وضعیتی واقعا بغرنج است. صنعتی که نمی‌داند قیمت تمام‌شده محصولاتش دقیقا در هر مقطع چقدر در می‌آید و از سویی نمی‌داند مشتری واقعا پای کار است یا نه، چگونه می‌تواند برنامه‌ریزی درستی انجام دهد. این دفعه یک اتفاق عجیب جدید هم افتاده و آن بلوکه شدن پول مردم در بانک‌ها به‌نام خودروسازان است. پولی که مردم برای ثبت‌نام در این فروش بزرگ گذاشته‌اند، در بانک‌ها بلوکه شده، در حالی که مردم معمولا این پول را پیش‌پرداخت اولیه محسوب می‌کنند. اینکه دولت حدود سه ماه ماندگاری پول را با مردم چگونه محاسبه خواهد کرد و توقعات مردم چه می‌شود، سوال بعدی است که به احتمال قوی باعث ناراحتی بیش از پیش مردم از صنعت خودرو خواهد شد. این در حالی است که صنعت محتاج هر ریال این پول‌هاست. اما یک مشکل دیگر وجود دارد. رئیس کل محترم بانک مرکزی می‌خواهد مردم را آرام کند و به آنها امید دهد و لذا ادعا می‌کند که بیش از ۱۰۰ میلیارد دلار ذخیره ارزی داریم. خدا را شکر. قیمت ارز پایین می‌آید. اما در واقعیت بیش از سه ماه است که مشکلات جدی برای تخصیص واقعی ارز به صنایعی مانند خودروسازی داریم. شما جای مدیران عامل دو خودروساز بودید چه کار می‌کردید؟ یک مشکل دیگر هم داریم. دفعه قبل که توافق شد، جهانیان باور داشتند که روابط بهبود می‌یابد، به همین دلیل اتفاقا خودرویی‌های دنیا به‌ویژه اروپایی‌ها به سرعت به ایران بازگشتند و سرمایه‌گذاری در صنعت خودرو نخستین سرمایه‌گذاری واقعی آنها در ایران بود. آیا فکر می‌کنید این‌بار هم با این تفاهم یا توافق نیم‌بند که سر و ته آن هنوز برای ما آدم‌های عادی روشن نیست، شرکت‌های بزرگ بین‌المللی حاضر به بازگشت به ایران و سرمایه‌گذاری بلندمدت می‌شوند؟ قطعا جواب آن منفی خواهد بود. البته مردم قطعا همچنان خسته هستند و توقعات خیلی بالاتری دارند، پس یک تنش اضافه بر صنعت خودرو تحمیل می‌شود. سیاستمدارانی که برایشان سرنوشت صنایع و به‌ویژه صنعت خودرو مهم نیست، در چنین حالتی، نه‌تنها جلسه اضطراری برای بررسی سناریوهای پیش‌روی صنعت نمی‌گذارند تا ببینند چگونه باید مراقب باشند آنچه طی این سال‌ها رشته شده، پنبه نشود، بلکه با افتخار و با قدرت طرح واردات خودرو را تصویب می‌کنند، آن هم خودرو دست دوم. ریاست محترم مجلس هم با افتخار اعلام می‌کند که از همان روز تصویب، دیگر هیچ مشکلی برای ورود خودروهای دست دوم نیست و هر روزی که تاخیر بیفتد، به حساب منفی دولت نوشته می‌شود. به هرحال آنچه در حال رخ دادن است، یک بهم ریختگی جدید در دنیای سیاست‌گذاری صنعتی است که ریسک آن هم خیلی بالاست.

احیای برجام فرصتی برای صنعت خودرو

چه کنیم تجربه‌های تلخ گذشته تکرار نشود؟

شهناز صفایی
editor@smtnews.ir

در دهه ۹۰ دو دوره تحریم در کشور تجربه شد؛ دوره اول در نیمه نخست دهه ۹۰ بود که با تغییر دولت و رایزنی وزارت امور خارجه دولت دوازدهم با همتایان امریکایی در نهایت تحریم‌ها در انتهای سال ۹۵ لغو شد، اما هنوز یک سال از برجام نگذشته بود که با روی‌کارآمدن دونالد ترامپ، رئیس‌جمهوری جمهوری‌خواه امریکا، برجام لغو و تحریم‌های حساب‌شده در نیمه دوم این دهه آغاز شد. در این دوره، صنعت خودرو به‌طور مستقیم در فهرست تحریم‌ها قرار گرفت. تقریبا برای یک سال، شرکت‌های خودروساز و زنجیره تامین آنها در حیرانی به‌سر می‌بردند و تولید به کمترین تیراژ خود رسیده بود و در نهایت، تابستان ۹۸ با راه‌اندازی طرح «نهضت تعمیق ساخت داخل» تولید آرام‌آرام روال گذشته خود را در پیش گرفت. میزهای تخصصی داخلی‌سازی برگزار و بخشی از قطعات وارداتی داخلی‌سازی شدند؛ هرچند در ادامه با شیوع کرونا و نابسامانی‌ها اقتصادی در نهایت صنعت و بازار خودرو دچار چالش‌های بسیار زیادی شد. حال در صورت احیای دوباره برجام باید چه روشی در پیش گرفت که تجربه‌های تلخ گذشته دوباره تکرار نشوند؟ صمت نظر کارشناسان حوزه خودرو را در این‌باره جویا شده که در می‌خوانید.

عکس: آیدا فریدی

اصولا خبرهای خوب از برجام معادل بازشدن گره تمام مشکلات اقتصاد ما نخواهد بود و فقط یک شرط لازم است

بایدها و نبایدهای رویارویی با فرصت‌های خارجی

عبداله توکلی‌لاهیجانی، کارشناس حوزه خودرو: وقتی به فرازوفرودهای صنعت خودرو کشور از منظر عملکرد آن در مواجهه با فرصت‌های خارجی می‌نگریم، به‌وضوح درمی‌یابیم که در تمام این دوران در صنعت خودرو نوعی سردرگمی استراتژیک درباره آنچه باید از طرف خارجی بخواهیم، به چشم می‌خورد؛ به‌عبارت روشن‌تر در برهه‌های مختلف، استراتژی روشنی ازسوی دولت‌های گوناگون برای بهره‌برداری از فرصت‌های خارجی به چشم نمی‌خورد و در عوض در هر گشایش خارجی با ارزپاشی ناشی از فروش نفت خام و پایین نگهداشتن تعرفه‌ها، عملا بازار خودرو جولانگاه برندهای خارجی شده و در این راه، شرکت‌های دولتی و خصوصی هم از یکدیگر پیشی می‌گرفتند؛ به‌طوری‌که تا سال‌های پس از آن، مشکل خدمات پس از فروش و تامین قطعات یدکی خودروهای واردشده، گریبان مشتریان این خودروها را گرفت. وی ادامه داد: حال اگر دوره تحریم‌های ظالمانه، پایان یابد و همان‌گونه که انتظار می‌رود گشایشی در همکاری‌های مشترک خارجی فراهم آید، بایدها و نبایدهای این عرصه در چند بعد قابل‌تحلیل است.

▣ فرمول غلط، شما را به پاسخ درست نمی‌رساند

فرمول غالبی که در ذهن مدیران ارشد بخش‌های دولتی و خصوصی (مدیران دولتی سابق) صنعت خودرو کشور ریشه دوانده این است که ابتدا یک محصول خوب خارجی را انتخاب و سپس با هماهنگی با خودروساز صاحب آن برند، به داخلی‌سازی آن محصول اقدام کنید تا با بالا رفتن سهم داخلی‌سازی محصول خارجی بتوان به قیمت اقتصادی تولید دست یافت.

اما خبر بد آن است که به سبب تغییرات حاکم بر ماهیت صنعت خودرو در دو دهه اخیر، این فرمول دیگر نه در ایران که در هیچ کجای جهان جواب نمی‌دهد.

شاید زمانی می‌شد پراید یا پژو۴۰۵ را با این فرمول داخلی‌سازی و حتی روی پلتفرم آنها محصولات جدیدی را طراحی کرد اما تجربه تلخ ال۹۰ و قراردادهای بعدی صنعت خودرو کشور همه نشان از ناکامی اجرای این فرمول دارد. اگر بخواهیم با دلیلی منطقی به توضیح چرایی این ناکامی بپردازیم باید قدری به ماهیت توسعه محصول خودروسازان خارجی اشاره کنیم.

در صنعت خودروسازی دنیا، انتقالی اساسی در نوع نگاه به زنجیره تامین، از رویکرد سلطه‌جویانه خودروساز به زنجیره تامین به رویکرد تعاملی رخ داده است. مدل حاکم بر صنعت خودرو دنیا رابطه‌ای تعاملی است که براساس استراتژی برون‌سپاری خودروسازان (TIERING) شکل گرفته، یعنی عملا این خودروساز نیست که تولیدکننده و صاحب تمام قطعات و زیرمجموعه‌هایش است، بلکه خودروساز با اتحاد استراتژیکی که با قطعه‌سازان خود ایجاد کرده، شراکتی پایدار را در طراحی و توسعه محصول بنا می‌کند؛ به‌معنایی خودروساز تضمین می‌کند که با برند خود بتواند مثلا یک میلیون خودرو را در بازارهای هدف خود بفروشد و به‌واسطه قراردادهای تضمین خریدی که با زنجیره تامین خود برای تامین مجموعه‌های مشخصی به تیراژ تعیین‌شده می‌بندد، هر یک از سازندگان زنجیره تامین، در طراحی و توسعه سیستم‌های مرتبط بنا به اهداف کارکردی و کیفی تعیین‌شده از سوی خودروساز، شریک می‌شوند؛ بنابراین اگر محصولی خارجی را برای تولید در داخل انتخاب می‌کنیم باید بدانیم که اولا صاحب طرح آن محصول تنها مثلا شرکت رنو به‌عنوان خودروساز نیست، بلکه مثلا شرکت فورشیا و حداقل حدود ۷۰ قطعه‌ساز رده یکمی دیگر هم سهمی در طراحی و توسعه یک یا چند سیستم اصلی آن خودرو دارند.

به‌عنوان مثال، طرح و فناوری‌های مرتبط با صندلی‌های خودرو متعلق به این سازنده رده یکمی است که معنایش آن است که شرکت فورشیا بنا به قرارداد تضمین خرید مثلا یک میلیون صندلی محصولی از شرکت رنو، طراحی و توسعه سیستم صندلی را انجام داده و طبیعتا مادامی‌که سرمایه‌گذاری انجام شده روی توسعه طرح و فرآیند آن سیستم، مستهلک نشود اجازه نخواهد داد تامین‌کننده دیگری از آن طرح استفاده کند؛ علاوه‌بر آن با فرض اصرار قطعه‌ساز داخلی مبنی بر داخلی‌سازی آن طرح، باز هم به‌سبب آنکه تیراژ اقتصادی تولید در داخلی‌سازی نسبت به تامین‌کننده اصلی، حاصل نمی‌شود، عملا تولید داخل مزیت رقابتی خود را هم از منظر قیمت و هم از منظر کیفیت نسبت به مشابه اصلی خود از دست خواهد داد؛ بگذریم از آنکه در فاصله زمانی که خودروساز داخلی اقدام به داخلی‌سازی محصول خارجی می‌کند، آن محصول در بازارهای جهانی منقضی می‌شود؛ بنابراین اصرار بر تولید داخل آن همراه با نارضایتی مشتریان داخلی خواهد بود، از این‌رو می‌توان گفت پافشاری بر استفاده از این فرمول برای بهره‌برداری از فرصت‌های خارجی اشتباه محض است اما ممکن است این پرسش پیش آید که تجربه کشورهای دیگر صاحب صنعت خودرو در رویارویی با فرصت‌های خارجی چیست و اصولا فرمول درست کدام است؟

▣ چرا پایگاه تولید محلی یک خودروساز جهانی نباشیم؟

هر زمان امکان بهره‌برداری از فرصت‌های خارجی رخ می‌دهد، شبهه‌ای مطرح می‌شود که اصولا چرا نباید خودروسازان داخلی به تولیدکنندگان محلی غول‌های خودروسازی جهان تبدیل شوند و چرا نباید به ایفای همین نقش قانع بود؟ در این‌باره نیز معمولا به مثال صنعت خودرو ترکیه اشاره می‌شود که باید به نکته‌ای توجه شود.

صنعت خودرو ترکیه در حقیقت حاصل جذب سرمایه‌گذاری خارجی به سبب تسهیل فضای کسب‌وکار مرتبط با خودرو از سوی نهاد حکمرانی و البته موقعیت استراتژیک ترکیه از منظر نزدیکی به بازارهای اروپا و آسیاست؛ بنابراین می‌توان گفت به‌ازای فرش قرمزی که از سوی دولت ترکیه برای جذب سرمایه‌گذاری خارجی و تولید قطعات و مجموعه‌ها و همچنین ایجاد سایت‌های تولید خودرو (manufacturing sector) پهن شد، خودروسازانی نظیر رنو، فیات و... تصمیم گرفتند زنجیره تامین و همچنین سایت‌های تولید خود را در ترکیه ایجاد کنند. بنابرآنچه گفته شد سیاست ارزی و مشوق‌های تولید به‌گونه‌ای بود که به‌صورت طبیعی در مقطعی ترکیه جای مناسبی برای جذب سرمایه‌گذاری خارجی شد؛ یعنی چه رویکردهای سیاسی و چه سیاست‌های پولی کشور ترکیه پشتیبان این رویکرد بودند.

دقت کنید که این مهم هیچ‌گاه در کشورمان به‌صورت طبیعی محقق نشده است.

از این‌رو می‌توان گفت مدل ترکیه حتی اگر در داخل کشورمان جواب می‌داد، در شرایط کنونی نیاز به تجدیدنظر داشته و پرداختن به طراحی و توسعه محصول برند خودی در اولویت قرار داشت. بگذریم از آنکه این مدل به سبب عدم درهم آمیختن قطعه‌سازان داخلی در زنجیره ارزش خودروسازان جهانی و مهیا نبودن شرایط کسب‌وکار از حیث جذب سرمایه‌گذاری خارجی هیچ‌گاه قابلیت اجرا نداشته است.

> به سبب تغییر ماهیت صنعت خودرو در دو دهه اخیر، فرمول داخلی‌سازی یک برند خوب خارجی، دیگر نه در ایران که در هیچ جای جهان جواب نمی‌دهد

برنامه راهبردی برجام

امیرحسین صیرفی، عضو کمیسیون اقتصادی اتحادیه صنفی قطعات خودرو

تهران: برجام سال‌هاست بازرگانی داخلی و خارجی کشور را تحت‌تاثیر قرار می‌دهد. این اثرات در حوزه‌های مختلفی نمود داشته و محدودیت‌های زیادی را موجب شده است. بی‌ثباتی نرخ ارز خود به‌تنهایی مشکلات فراوانی در حوزه اقتصاد به‌وجود آورده که کمترین آن بی‌ثباتی قیمت‌هاست. از سوی دیگر، فشارهای ناشی از تحریم‌های گوناگون بر فرآیندهای بازرگانی خارجی به‌طور خاص و بازرگانی داخلی به‌طور عام، هزینه ریسک را بالا برده و این خود به بالاتر رفتن قیمت تمام‌شده کالا و خدمات منجر شده است. اما نکته این است که تمام این فشارها در حوزه‌های کسب‌وکار برای ما هم مزایا و هم معایبی داشته است. به‌طور طبیعی، کم کردن و مدیریت هزینه‌ها تا حد امکان، مهارتی است که شاید زمانی که درآمد حاصل از فروش نفت بیش از ۲ میلیون بشکه در روز می‌توانست به‌راحتی وارد اقتصاد شود، کمتر به آن توجه می‌کردیم.

با نهایی شدن توافق برجام، کشور دوباره وارد یک شرایط و فضای جدید اقتصادی می‌شود؛ شرایطی که یک بار و در مدت کوتاهی آن را تجربه کردیم، اما به‌نحو مطلوب از آن استفاده نکردیم. از فرصت‌ها به‌درستی بهره نبردیم و شاید عجولانه تصمیم‌هایی گرفتیم و قراردادهایی بستیم که وقتی امروز به آن نگاه می‌اندازیم، ایرادات آن را بهتر درک می‌کنیم.

با احیای برجام باید انتظار داشت شرکت‌های چندملیتی و بزرگ اروپایی به سرعت وارد عمل شوند و دوباره مسابقه‌ای برای ورود به بازار ایران شکل بگیرد. با برداشته شدن تحریم‌ها، فرصت‌های تجاری برای بخش خصوصی فراهم می‌شود و مسابقه‌ای برای اینکه بتوانند از بازار مصرف ایران بهره ببرند، شکل می‌گیرد.

اما یک نکته فوق‌العاده مهم را نباید فراموش کرد. بخش خصوصی و مصرف‌کنندگان ایرانی سال‌هاست تحت فشار تحریم‌ها، تقاضاهای خود را یا سرکوب کرده یا به طرز چشمگیری کاهش داده‌اند.

در حقیقت همه ما تقاضاهای تجمیع‌شده زیادی داریم که از لحاظ روان‌شناسی سعی داریم در نخستین فرصت آنها را تامین کنیم. این تقاضاهای تجمیع‌شده در همه بخش‌ها به‌چشم می‌خورد. خودرو و قطعات یدکی آن یکی از حوزه‌هایی است که در سال‌های گذشته به شدت تحت فشار بوده و رفتار مصرف‌کننده ایرانی را به طرز چشمگیری تحت‌تاثیر قرار داده است.

ما در این حوزه از تکنولوژی روز دنیا عقب هستیم و نیاز داریم خود را به روندهای تکنولوژیک روز نزدیک‌تر کنیم. امروز در جهان صحبت از خودروهای الکتریکی و خودران است، اما ما هنوز در کشور خودروهایی داریم که متعلق به دهه ۷۰ میلادی هستند. ما در حال تولید خودرو و قطعاتی هستیم که در آن سوی مرزها از رده خارج شده‌اند، اما در بازار ما برای تولید و واردات آن رقابت شدیدی در جریان است.

بازرگانان بخش خصوصی باید این بار هوشیارانه‌تر و آگاهانه‌تر وارد مذاکرات تجاری شوند و از مزیت‌هایی که دارند به‌نحو مطلوبی برای کاهش قیمت‌ها و هزینه‌هایی که قیمت تمام‌شده آنها را بالا می‌برد، بهره ببرند.

نباید برای ارضای تقاضاهای تجمیع‌شده، هوش تجاری خود را نادیده بگیریم و اجازه دهیم هوش هیجانی جای آن را بگیرد. ما سال‌هاست از معاملات مستقیم و شفاف تجاری محروم بوده و نمی‌توانیم از مزایای بازار مصرف‌مان به‌عنوان یک ابزار چانه‌زنی در قراردادها استفاده کنیم. از امکانات و زیرساخت‌های بانکی و تجاری روز دنیا محروم هستیم و فقط تمرکزمان بر این است که به هر نحو ممکن، کالاها و مواد اولیه موردنیاز بازارهایمان را تامین کنیم و به همین دلیل در بسیاری از موارد مجبوریم به هر قیمتی که عرضه‌کنندگان خارجی اعلام می‌کنند، تن بدهیم. با رفع تحریم این شرایط به نفع ما تغییرات بنیادی خواهد کرد؛ در این صورت تامین‌کنندگان اروپایی برای بقای خود بیشتر از گذشته نیازمند ورود به بازار ایران خواهند بود.

آنها دیگر ابزار چانه‌زنی خود برای بالا بردن قیمت‌ها و تحمیل شرایط خود به ما را به‌دلیل رفع تحریم‌ها از دست خواهند داد و این بازرگانان ما هستند که باید با روزآمد کردن دانش تجاری و بازرگانی خود، وارد فضاهای جدید تجاری شوند و به‌دنبال گزینه‌های متفاوت بگردند و از بین آنها بهترین را برای ایجاد یک رابطه تجاری منصفانه و عادلانه انتخاب کنند.

کلام آخر، همان‌طور که برای خارج شدن از شرایط تحریم، برنامه راهبردی تعریف شد و براساس آن به این توافق رسیدیم، اکنون وقت آن است که بازرگانان و تولیدکنندگان ایرانی نیز برای ورود به فضای جدید تجاری که در حال شکل گرفتن است، برنامه راهبردی داشته باشند تا بتوانیم کمبودها و نیازهای‌مان را با منابعی که در اختیار داریم به بهترین نحو ممکن مدیریت کنیم.

سخن پایانی

کارشناسان نگران تولید و بازار خودرو در داخل بوده و با اشاره به حجم سرمایه‌گذاری برای داخلی‌سازی محصولات عنوان می‌کنند نباید پول‌های نفت منجر به واردات بی‌حدوحصر شود. مدیریت واردات و تولید داخل می‌تواند منجربه تولید محصولات جدید برای روزآمدی بازار شود؛ ضمن اینکه تقاضا با محصولات وارداتی پاسخ داده نمی‌شود.

کارشناسان ثبات روابط بین‌المللی را فرصتی برای معادن می‌دانند

رفع خودتحریمی، الزامی‌تر از احیای برجام

ملیکا انصاری: با تداوم روند مثبت مذاکرات و کاهش تنش‌های سیاسی بین‌المللی ایران با سایر کشورها، بهبود شرایط اقتصادی از بدیهی‌ترین اتفاقاتی است که در آینده نزدیک پیش‌بینی می‌شود.
بهبود معاملات تجاری با کشورهای توسعه‌یافته این امکان را فراهم می‌کند تا بتوانیم ضمن استفاده از فناوری روز جهانی، از مزایای بی‌شمار توسعه تجارت جهانی بهره بگیریم. در بخش معدن و صنایع معدنی نیز این شرایط پیش‌بینی شده و تسهیل روند صادرات مواد معدنی و واردات تجهیزات موردنیاز فعالیت معادن، از اصلی‌ترین پیامدهای به ثمر رسیدن برجام به‌شمار می‌رود. صمت در این گزارش با کارشناسان و فعالان معدنی درباره پیش‌بینی فعالیت معادن پس از برجام به گفت‌وگو پرداخته است که در ادامه می‌خوانید.

عکس: آیدا فریدی

با رفع تحریم‌ها واردات ماشین‌آلات تسهیل می‌شود و صادرات تولیدات بخش معدن و محصولات صنایع معدنی با سرعت و میزان بیشتری انجام خواهد شد

پیامدهای مثبت برجام

امیر صباغ، کارشناس معدنی امضای برجام را فرصتی مناسب برای توسعه فعالیت‌های بخش معدن و صنایع معدنی عنوان کرد و گفت: امضای برجام و کاهش تنش‌های سیاسی بین‌المللی، فرصتی مناسب در اختیار فعالان حوزه معدن و صنایع معدنی قرار داده و باعث تسهیل دسترسی آنها به بازارهای صادراتی می‌شود. بخش معدن و صنایع معدنی نیز جزو حوزه‌های فعال در عرصه صادرات کشور محسوب شده و برای توسعه تجارت با سایر کشورها نیازمند وجود ممنوعیت‌های حداقلی هستیم. با رفع تحریم‌ها، بسترهای حمل‌ونقل هوایی، ریلی و جاده‌ای بهبود یافته و دسترسی فعالان اقتصادی به خطوط کشتیرانی سایر کشورها بیشتر می‌شود. وی افزود: کاهش هزینه فعالیت صادراتی از دیگر مزایای به سرانجام رسیدن برجام است. در زمان تحریم‌ها فعالان اقتصادی از روش‌های جایگزین برای تجارت با سایر کشورها استفاده کرده که این اقدام خود هزینه‌بر است. کاهش هزینه‌های بانکی انتقال پول و ارز، امکان دریافت اعتبارات اسنادی و به طور کلی کاهش چشم‌گیر هزینه‌های بانکی صادرات تولیدات بخش معدن صنایع معدنی، در آینده رخ خواهد داد. صباغ با اشاره به پیامد تسهیل بازارهای صادراتی گفت: در دوران تحریم تولیدات ایران با واسطه و از طریق روش‌های غیرمستقیم در بازارها به فروش می‌رسد. این رویه هزینه صادرات را برای فعالان بخش معدن و صنایع معدنی افزایش داده و با رفع تحریم‌ها، این هزینه‌ها حذف خواهند شد. ورود مستقیم ایران به بازارهای جهانی علاوه بر کاهش هزینه‌ها، پیامدهای مثبت متعدد دیگری به همراه دارد. وی افزود: اتصال به مصرف‌کننده نهایی، جایگاه ایران را در بازارهای صادراتی ارتقا داده و فرصت مناسبی برای فعالیت‌های صادراتی بخش معدن و صنایع معدنی فراهم خواهد شد. وی با بیان اینکه برجام تاثیرات مثبتی بر بهبود روند ورود سرمایه‌های خارجی خواهد داشت گفت: برای جذب سرمایه فضای کسب‌وکار کشوری که سرمایه‌گذاران قرار است وارد آن شوند، بسیار اهمیت دارد. به عبارتی ثبات اقتصادی، نقش تعیین‌کننده‌ای در ورود فعالان اقتصادی و جذب سرمایه به کشور دارد.

ایجاد بسترهای امن سرمایه‌گذاری

صباغ در ادامه صحبت‌های خود به اهمیت اصلاح قوانین و بسترسازی برای ورود سرمایه‌گذاران خارجی تاکید کرد و گفت: ماهیت مقررات و قوانین اقتصادی موجود در کشورها و رفتار دولت با شرکت‌های دولتی و خصوصی فعال در حوزه‌های اقتصادی در ایجاد رغبت برای سرمایه‌گذاران بین‌المللی بسیار تاثیرگذار است. اصلاح فرآیندهای اجرایی و ایجاد فضای اقتصادی منطبق با سایر کشورهای سرمایه‌پذیر از عوامل مهم در موفقیت جذب سرمایه‌گذار خارجی برای بخش معدن و صنایع معدنی است. اصلاح مقررات بایستی رتبه و سطح کشور ما را به سطح مناسب سرمایه‌گذاری (investment grade) برساند. وی افزود: در دوره توافق قبلی برجام، ایران حداکثر رتبه تجاری را داشت و حتی با وجود نبود هیچ شرکت بیمه‌ای برای پذیرش ریسک سرمایه‌گذاری در فعالیت‌های معدنی، شرکت‌های بین‌المللی توانایی و رغبت برای همکاری داشتند. اما این رتبه در سال‌های اخیر کاهش یافته و باید با اصلاح برخی ساختارها و قوانین، شرایط برای ورود سرمایه‌گذاران خارجی مهیا شود. همچنین باید شرکت‌های بیمه به سمت پوشش ریسک سرمایه‌گذاری در بخش معدن حرکت کنند. با بروزرسانی برخی مقررات داخلی و تدوین برنامه‌های مربوطه برای افق بلندمدت بستری مناسب برای ورود سرمایه‌های خارجی شکل خواهد گرفت. وی افزود: شفاف‌سازی حقوق معادن یا مالیاتی که صاحبان معادن باید پرداخت کنند، تعیین میزان دقیق هزینه‌های حامل‌های انرژی در فعالیت‌های معدنی برای بازه‌های زمانی بلند مدت همه از این دست برنامه‌ها و افق‌گذاری‌ها به شمار می‌روند. چرا که سرمایه‌گذاران بایستی توانایی پیش‌بینی و برنامه‌ریزی فعالیت‌های آتی را داشته و با شکل‌گیری موارد مذکور و شفاف‌سازی آینده اقتصاد معدنی در کشور، سرمایه‌ها به سمت بخش معدن و صنایع معدنی ایران جلب خواهند شد.

محدودیت‌های داخلی همچنان پابرجاست

شهرام شریعتی، فعال معدنی در گفت‌وگو با صمت مشکلات شکل‌گرفته از پس سیاست‌های داخلی را مهم‌تر از کاهش تنش‌های بین‌المللی با امضای برجام دانسته و گفت: مهم‌ترین مسئله‌ای که منجر به ترمز فعالیت‌های بخش معدن شده، ضعف مدیریتی و برخی رویکردهای نادرست است. با رفع تحریم‌ها واردات ماشین‌آلات تسهیل شده و روند صادرات تولیدات بخش معدن و محصولات صنایع معدنی با سرعت و میزان بیشتری انجام خواهند شد. این فعال معدنی افزود: با احیای برجام درآمد حاصل از صادرات بخش معدن و صنایع معدنی با سهولت به کشور بازگشته و واردات تجهیزات زیرساختی و ناوگان حمل‌ونقل تسهیل خواهد شد. اما چالش‌های فعالان معدنی تنها به این موارد ختم نمی‌شود. این فعال معدنی ادامه داد: عبارت خودتحریمی چند سالی است که در ادبیات اقتصادی ایران جا افتاده و به دفعات از آن در تمامی حوزه‌های اقتصادی و تولیدی به‌ویژه بخش معدن و صنایع معدنی به کار می‌رود. این عبارت متاثر از وجود ممنوعیت‌ها و محدودیت‌های داخلی برای فعالیت است.

ضعف در سیاست‌های کلان

شریعتی به برخی از سیاست‌های نامناسب برخی نهادهای دولتی اشاره کرد و گفت: همان‌طور که پیش‌تر اشاره شد، بسیاری از مشکلات فعلی فعالان معدنی به دلیل نقایص سیاست‌گذاری نهادهای دولتی است. سیاست‌های کلان اکتشافی در کشور اشتباه بوده و در سال‌های سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی فعالیت‌های مربوط به شناسایی ذخایر معدنی را به درستی انجام نداده است. وی افزود: پس از امضای برجام و کاهش تنش‌های بین‌المللی ایران با سایر کشورهای مهم اقتصادی جهان، فعالان بخش خصوصی و دولتی در انجام برخی از فعالیت‌های خود شرایط بهتری خواهند داشت اما تا زمانی که مشکلات داخلی در بخش معدن حکمفرماست، نمی‌توان تحولی چشمگیر برای معادن پس از امضای برجام پیش‌بینی کرد.

سخن پایانی

بهبود کسب‌وکار تجاری و تولیدی تنها به مسائل خارجی و تنش‌های بیرونی وابسته نبوده و بسترهای داخلی ایجاد شده توسط نهادهای دولتی تاثیر بسزایی در چرخه اقتصادی دارند. از این رو انتظار می‌رود تا نهادهای دولتی با اصلاح رویکردها و سیاست‌گذاری‌های کلان خود در بخش معدن و صنایع معدنی، از بار مشکلات فعالان این بخش بکاهند.

«آگهی فراخوان شناسایی پیمانکاران»
نوبت اول
شرکت سنگ‌آهن گهرزمین (سهامی عام) در نظر دارد "پروژه انجام عملیات حفاری اکتشافی، مغزه‌گیری به میزان ۲۰،۰۰۰ (بیست هزار متر) و احداث مسیر دسترسی به محل گمانه‌های حفاری در محدوده های اکتشافی شرکت سنگ‌آهن گهرزمین واقع در پهنه جبال بارز (جنوب استان کرمان)"خود را پس از ارزیابی کیفی از طریق برگزاری مناقصه به پیمانکار واجد شرایط واگذار نماید. بدینوسیله از کلیه پیمانکاران واجد شرایط و دارای تجهیزات و سوابق مرتبط دعوت بعمل می‌آید برای دریافت اسناد ارزیابی کیفی از تاریخ ۱۴۰۲/۰۳/۲۷ تا ۱۴۰۲/۰۴/۱۰ به واحد بازرگانی شرکت گهرزمین به آدرس تهران، بلوار آفریقا، بلوار آرش غربی، پلاک ۱۲ مراجعه و اسناد تکمیل شده را حداکثر تا تاریخ ۱۴۰۲/۰۵/۱۰ به همان آدرس ارسال نمایند.
بدیهی است این مرحله صرفاً به منزله شناسایی پیمانکار واجد شرایط بوده و هیچ حقی از بابت واگذاری پروژه به شرکت‌کنندگان ایجاد نمی‌کند. زمان برگزاری مناقصه مرحله دوم متعاقباً اعلام خواهد شد.
شرکت سنگ‌آهن گهرزمین

آگهی فراخوان مناقصه عمومی دومرحله‌ای
نوبت دوم
شناسه ۱۵۱۱۹۵۵
شرکت ملی گاز ایران
شرکت مجتمع گاز پارس جنوبی
شرکت مجتمع گاز پارس جنوبی در نظر دارد اقلام مورد نیاز خود را با شرایط ذیل بصورت برگزاری مناقصهٔ عمومی دومرحله‌ای از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (سامانه ستاد) تامین نماید:

شماره فراخوان در سامانه ستاد ایران	۲۰۰۲۰۹۶۶۸۳۰۰۰۰۱۸
شماره مناقصه و تقاضا	تقاضای ۰۱۴۰۱۱۸ و مناقصه شماره ۱۴۰۲/۱۱
موضوع مناقصه/ شرح مختصر اقلام درخواستی	(STUD BOLTS) ساخت داخل
مبلغ تضمین شرکت در فرایند ارجاع کار:	۶/۲۵۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال
نوع تضمین شرکت در فرایند ارجاع کار:	تضمین شرکت در فرایند ارجاع کار بصورت یکی از تضامین قابل قبول وفق آیین‌نامه تضمین شماره ۱۲۳۴۰۲/ت۵۰۶۵۹ه مورخ ۹۴/۰۹/۲۲ هیات وزیران می‌باشد.
مبلغ برآوردی مناقصه	۱۲۵/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال
آخرین مهلت دریافت اسناد ارزیابی کیفی در سامانه ستاد	۵ روز پس از درج نوبت دوم آگهی در صفحه اعلان عمومی سامانه ستاد ایران می‌باشد.
آخرین مهلت بارگذاری و ارسال مستندات ارزیابی کیفی (رزومه) در سامانه ستاد	ظرف مدت دو هفته پس از انقضای مهلت دریافت اسناد می‌باشد.
آخرین مهلت بارگزاری پیشنهادات فنی/ مالی در سامانه ستاد	پس از ارزیابی کیفی مناقصه گران، مستندات دریافت پیشنهاد فنی و مالی بهمراه برنامه زمانی از طریق سامانه ستاد ارسال می‌گردد.
آدرس مناقصه‌گزار	استان بوشهر - شهرستان عسلویه - شرکت مجتمع گاز پارس جنوبی - فاز ۱۷/۱۸ پالایشگاه هفتم - ساختمان کالا - واحد مناقصات اتاق ۱۹۱ تلفن ۰۷۷۳۱۳۱۱۴۵۵ و ۰۷۷۳۱۳۱۱۴۶۷

بدیهی است کلیه فرآیند برگزاری مناقصه الکترونیکی از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (سامانه ستاد) به نشانی: WWW.SETADIRAN.IR انجام می‌پذیرد و به پیشنهادهای خارج از سامانه ستاد هیچگونه ترتیب اثری داده نخواهد شد و مناقصه‌گران بایستی نسبت به ثبت‌نام در سامانه ستاد و دریافت گواهی امضاء الکترونیکی اقدام نمایند. مناقصه‌گران می‌توانند جهت کسب اطلاعات بیشتر به سایت WWW.SPGC.IR مراجعه و یا با شماره تلفن ۰۷۷۳۱۳۱۱۴۶۷-۱۴۵۵ تماس حاصل فرمایند.
تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۲/۰۳/۲۴ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۲/۰۳/۲۷ روابط عمومی شرکت مجتمع گاز پارس جنوبی

یادداشت

نقطه پایان فرصت‌سوزی

انوشیروان دلیریان
کارشناس و فعال معدن

بخش معدن کشـور ما در چند سال گذشته به‌واسـطه تحریم‌ها، با آسیب‌هایی روبه‌رو شده است که ابعاد گسترده‌ای دارد. یکی از مهم‌ترین صدماتی که از این طریق با آن روبه‌رو شـدیم، محرومیت از دسترسی به دانش روز معدنکاری و برخورداری از تکنولوژی‌های جدید شـده که یکی از مهم‌ترین بخش‌های آن هوشمندسازی فعالیت‌های معدنی است.

هوشمندسـازی به عملیاتی اطلاق می‌شـود که طی آن متخصصان و مهندسـان این رشته براسـاس نیاز معادن و بـا بهره‌برداری از دانش و فناوری‌هـای نوین، ابـزار و امکاناتی را تعبیه و طراحـی کنند که ازیک‌طـرف، باعث کاهش مشـکلات و هزینه‌هـای معدنکاری شـود و از طرف دیگر، افزایش بهره‌وری، امنیت و سرعت عمل را در پی آورد.

معدن هم به‌شـدت درگیر ایـن دوره تحول اسـت و امروزه می‌توانیـم در جای‌جای بخش معـدن ـ از اکتشـاف گرفتـه تـا بهره‌برداری و اسـتخراج تـا کانه‌آرایـی و فـرآوری ـ از فناوری‌های نوین و هوشمند بهره ببریم. حتی می‌توان گفت که فرآیند هوشمندسازی، منابع انسانی را هم تحت‌تاثیر قرار داده و نحوه ارتباط و تعامل این بخـش را هم به‌طورکلی دگرگون کرده اسـت. اگر هدف ما این است که کشوری پیشرو در زمینه معدن باشیم، باید در سال‌های پیشرو سـرمایه‌گذاری بیشـتری در این حوزه انجـام دهیم و با شـتاب در این زمینه‌ها پیش برویـم، اما واقعیت این اسـت کـه تحریم‌ها و عدم‌ارتباط بخش معدن و صنایع‌معدنی کشور ما با کشـورهای صاحبنام در زمینه معدنکاری نوین که هوشمندسـازی هـم زیرمجموعه آن است، می‌تواند ضربه جبران‌ناپذیری را به بخش معدنی ما وارد کند.

دیگـر اینکه مـا نباید بیش از ایـن از نعمت جذب سـرمایه‌گذار خارجی، که در اقصی نقاط دنیا مورداستفاده قرار می‌گیرد، بی‌بهره بمانیم. در کشـوری که ظرفیت معدنـی‌اش، جزو ۱۰ رتبه اول دنیا است، محرومیت از سرمایه‌گذاری خارجی فرصت‌سـوزی بزرگی است، زیرا از این طریق اسـت که رونق تولید و تحول تکنولوژی و روزآمد شدن ماشین‌آلات و... سرعت بیشتری می‌گیرد.

عـلاوه بر این، شـاید مهم‌ترین موضوعی که مسـئولان و سیاسـتمداران نباید از آن غفلت کنند، این است که معدنکاری، به‌واسطه اینکه صنعتی زیربنایی و مادر اسـت، بیش از سـایر صنایـع، نیازمنـد ارتباط برون‌مرزی اسـت و فناوری‌های معدنی همیشـه جزو آن دسته از علـوم و دانش‌هایی بوده اسـت که ما به‌صورت وارداتـی داشـته‌ایم، بنابرایـن بایـد بتوانیم با برقـراری ارتباط با جامعـه بین‌الملل از مزایای تبادل دانش بهره‌مند شویم و توان داخلی را در زمینه ماشـین‌آلات معدنی، سیستم‌های نوین فـرآوری، روش‌های جدید اکتشـاف معادن و روش‌های بهینه با راندمان بالا ارتقا دهیم.

از سـوی دیگـر، باید گفت کاهـش تنش و افزایش روابط خارجی موجب رونق بخشـیدن بـه تولید معدن و صنایع وابسـته خواهد شـد و اشـتیاق سـرمایه‌گذاران را به فعالیت در این بخش بیشتر خواهد کرد.

پس هرگونـه سیاسـتی که باعـث افزایش توجه سـرمایه‌گذار به‌ویژه سـرمایه‌گذار بخش خصوصـی بـه معـدن و صنایع‌معدنی شـود، می‌تواند گام بزرگی برای رشـد و توسـعه این بخش باشد.

اگـر بخواهیـم موضـوع را به‌صـورت کلان بررسـی کنیـم، دولت‌ها باید از سیاسـت‌های انقباضی که باعث خروج سرمایه از صنایع مولد و تولیـدی همچـون معدن می‌شـود، اجتناب کنند و اسـتراتژی خـود را به‌گونه‌ای طراحی کننـد که بخش عمـده‌ای از سـرمایه موجود در جامعه که در صنایع کوچک و متوسـط در دسـت بخش خصوصی اسـت، به‌سمت صنایع مولـد پیش بـرود. جذب سـرمایه برای معدن و معدنـکاری عـلاوه بر تاثیراتی کـه در تولید ناخالص داخلی کشـور دارد، زمینه اشتغالزایی را هم بیش‌ازپیش مهیا می‌کند.

بنابرایـن، شـکی نیسـت که بـرای جبران عقب‌ماندگی‌ها و رسـیدن به کاروان پیشرفت جهانی باید اقـدام عاجلـی در زمینه برقراری ارتبـاط بـا دنیـای بیـرون انجـام دهیـم و به‌این‌ترتیـب، موانـع تبادل اطلاعـات، دانش، تکنولـوژی و فنـاوری در زمینـه معـدن و معدنـکاری از پیش‌پـای فعـالان ایـن حوزه برداشته شود.

گفت‌وگو

در گفت‌وگوی صمت درباره احیای برجام و تنش‌زدایی بین‌المللی مطرح شد

تحول مثبت در گرو تعامل مثبت

گیتا جاودانی
editor@smtnews.ir

زمزمه‌هـای احیای برجام دوباره به‌گوش می‌رسـد و نشـانه‌های امیدبخـش آن در بازار خودنمایی می‌کند.

اگر توافق نهایی شود و کشور از این گلوگاه، که عرصه را بر فعالیت همه بخش‌ها از جمله معدن و صنایع‌معدنی تنگ کرده اسـت، بگذرد، چه تحولاتی رخ خواهد داد و به‌طورخاص چقدر از مشکلات معدن و صنایع‌معدنی مرتفع خواهد شد؟ بازارهای بین‌المللی چه واکنشی به ورود ایران نشـان می‌دهند، رقبای جهانی و منطقـه‌ای چه تمهیداتی برای حفظ جایگاه خود اتخاذ می‌کنند و کشور ما در این مقطع چه فرصت‌ها و چالش‌هایی خواهد داشت؟

کارشناسـان می‌گویند که اگر احیای توافق و رفع تحریم‌ها موجب تسهیل نقل‌وانتقال و مبادلات ارزی، واردات و خرید از خارج کشـور شود ، به‌تنهایی ۳۰ یا ۴۰ درصد از مشکلات واحدهـای معدنـی را از میان می‌برد و می‌گوینـد از فردای رفع تحریم‌ها می‌توان سـنگ، کرومیت، مس، سـنگ‌آهن و... را صادر کرد که این اتفاق بسیار مبارکی در عرصه مبادلات خارجی است، البته برای رفع ۷۰ درصد دیگر مشکلات، که منشأ داخلی دارد، همچنان باید چشم‌انتظار حمایت و توجه دولت در نقش حاکمیت معدنی ماند.

برای بررسـی بیشتر تاثیر تنش‌زدایی بر معدن و صنایع‌معدنی گفت‌وگوی امروز صمت با تقی نبئی، رئیس پیشین سازمان نظام مهندسی معدن را در ادامه بخوانید.

عکس: صمت

در سـایه جو آرام و روابط مثبت و سـازنده می‌توان از فرصت‌های همکاری اقتصادی در زمینه معدن و صنایع وابسته استفاده کرد

◉ احیای برجام و تنش‌زدایی با کشـورهای دنیا چه تاثیری بر رونق معدن و صنایع‌معدنی دارد؟

تنش‌زدایـی و بهبود روابط با کشـورهای دیگر کـه ظرفیت‌هـای خوبـی در بازار مصـرف مواد و محصولات معدنـی دارند، فرصـت مغتنمی برای رونق اقتصاد کشور است. تحولات اقتصادی مثبت در جو مثبت رخ می‌دهد.

به‌عبارت‌دیگـر، برقراری روابط حسـنه با دیگر کشورها زمینه‌ای برای گشایش در همه حوزه‌های زیسـت‌جمعی فراهـم می‌کنـد. به‌طورمثـال، تنش‌زدایـی و برقـراری روابـط خـوب سیاسـی در منطقـه خاورمیانه عـلاوه بر ایجاد مناسـبات اقتصادی بر روابط فرهنگی هم تاثیر مثبتی داشت و امسال مراسم حج هم برای سازمان حج و زیارت ما و کشور عربستان بی‌حاشیه‌تر آغاز شد و حجاج ایرانی بی‌دردسـرتر توانسـتند به زیارت خانه خدا بروند و مزیت‌ها و دستاوردهای زیادی داشت.

به‌همین‌ترتیـب، می‌توان در ایـن جو مثبت در زمینه اقتصادی هم فرصت‌های جدیدی خلق کرد که می‌تـوان آنها را به ظرفیـت تبدیل کرد و این ظرفیت‌ها را در راسـتای منافع اقتصادی و توسعه خود به کار ببریم.

در سایه جو آرام و روابط مثبت و سازنده می‌توان از فرصت‌های همکاری اقتصادی در زمینه معدن و صنایع وابسته استفاده کرد و درباره سرمایه‌گذاری، تبادل دانش فنـی و واردات و صادرات مواد اولیه، محصولات و ماشـین‌آلات موردنیاز اقـدام کرد و می‌توانیـم بخش زیادی از ماشـین‌آلات و کمبود سخت‌افزاری در بخش اکتشاف و فرآوری را جبران و محصـولات و فرآورده‌های خام موردنیاز کشـور را تامیـن کنیم که موجب توسـعه کشـور، رونق اقتصـادی و بخش معدن و صنایع وابسـته خواهد شد.

جای خوشـبختی است که در سـنوات گذشته به‌ویژه در یک دهه اخیر کشـور ما توانسته است، از نظـر کیفی محصولات قابل‌رقابت با کشـورهای مطرح دنیا داشته باشـد. بنابراین، ما می‌توانیم در سـایه حسـن روابطی که در آینـده نزدیک ایجاد خواهد شد، حداکثر بهره‌برداری را از این توانایی و ظرفیت داشته باشیم.

◉ چطور می‌توان در دوره پسابرجام جایگاه مناسـبی در بازارهای بین‌المللی مواد معدنی کسب کرد؟

اگر بخواهیم به بازارهـای بین‌المللی نفوذ کنیم و سـهم بیشتری از این بازارها به‌دست آوریم، باید اقداماتـی در چند فـاز انجام دهیـم. نکته مهم و اساسی که لازمه هر اقدامی است و در اولویت قرار دارد، این است که بازارها را موردبررسی قرار دهیم و بدانیـم از نظر اقتصادی، فنی هر جا چه نیازها و کمبودهایی وجـود دارد و کیفیت محصولات، نوع سـلیقه بازار و نرخ تمام‌شده تولیدات چقدر است. به این منظور باید سـفرای اقتصادی در کشورهای هدف داشـته باشیم که بازارها را مطالعه و بررسی کنند. می‌توانیم از مقالات و پایان‌نامه‌های کشـور مقصد به‌عنوان منبع استفاده کنیم و ابتدا اطلاعات خودمان را درباره بازار مصرف کشورها به‌روز کنیم که مبادا تصمیماتی گرفته شـود که با این بازارها همخوانـی نداشـته باشـد و نام بنگاه‌هـا و اعتبار تولیـدات ما به‌علـت کمبود شـناخت و اطلاعات خدشـه‌دار شـود و در همان قـدم اول قافیه را به رقبای خود ببازیم، زیرا به‌طورقطع در حال حاضر، رقبای ما دارند توان ما را موردبررسی قرار می‌دهند و برای رویارویی با شرایط برنامه‌ریزی می‌کنند.

◉ مزیت رقابتی کشور ما چیست؟

بـرای جذب بازارها، چه داخلـی و چه خارجی؛ ۲ نکته را باید در نظر داشـته باشیم. اول اینکه در بازار رقابتی مصرف‌کننده به‌سمت کالای باکیفیتی می‌رود که نرخ پایین‌تر داشـته باشـد. از آنجایی که در کشـور ما به بخش‌های گوناگون یارانه‌های انـرژی تعلق می‌گیـرد، نرخ تمام‌شـده تولیدات و محصولات ما پایین‌تر از دیگر رقبا اسـت. علاوه بر این، باتوجه به اینکه دسـتمزد در دیگر کشـورها به‌شکل چشمگیری بالاتر از کشور ما است، نیروی انسانی هم هزینه چندانی ندارد.

بنابراین، در این زمینـه مزیت رقابتی داریم. در موضوع کیفیت محصولات هم باید اعتراف کرد که باتوجه به پیشـرفت‌های کشور، می‌توانیم تولیدات کیفی مناسـبی را چه در بخش مـواد اولیه خام و نیمه‌خـام و چه فرآورده‌هایی معدنـی ارائه دهیم. البته نمی‌توان این موضوع را هم نادیده گرفت که گاهـی تقلباتی در تولید صورت می‌گیرد و اجناس بی‌کیفیتـی بـه بازارهـای بین‌المللی ارائـه داده می‌شود که باید جلوی آن گرفته شود.

مـا باید بتوانیـم کیفیت محصولات‌مـان را بالا ببریـم و جلـوی عرضـه اجناس بی‌کیفیـت را به بازارهای بین‌المللی بگیریم، به‌ویژه باید حساسیت بیشـتری نسبت به بازارهای کشـورهای ثروتمند منطقـه مثل عربسـتان، کویت، قطر، امـارات و... داشته باشـیم، زیرا این کشورها به تولیدات بسیار باکیفیتـی دسترسـی دارند. اگـر بتوانیم اجناس باکیفیت ارائـه دهیم، درعین‌حال نرخ تمام‌شـده محصولات ما پایین‌تر از رقبا باشد، می‌توانیم جای آنها را در بازارهای بین‌المللی کسب کنیم.

البتـه باید حواس‌مان به این موضوع هم باشـد که افراد، اشـخاص یا بنگاه‌هایی که خدماتی ارائه می‌دهند، اهلیت این کار را داشـته باشند که مبادا با ندانم‌کاری به وجهه و سابقه خوب کشور آسیب وارد کنند.

نکتـه آخری کـه درباره ایـن موضـوع باید به آن اشـاره‌کنم، ایـن اسـت کـه به‌هرحـال باید قوانیـن، مقـررات و نهادهای دولتـی و حاکمیتی از صادرکننـده حمایت کنند و بـا حذف عوارض صادراتـی، کاهش مالیـات، اعطای مشـوق، رفع محدودیت‌هـای صادراتـی مواد خـام و نیمه‌خام مازاد، که امـکان فرآوری آنها در کوتاه‌مدت وجود نـدارد، می‌توانیـم فعالان ایـن حوزه را تشـویق کنیـم که بازارهای خارجـی را هدف‌گذاری کنند و دغدغه‌ها بـرای این محدودیت‌های صادراتی که هم در زمینه لجسـتیکی و هم ساختاری و مالی و اقتصادی است، به‌حداقل برسد. برای مثال ببینیم ترکیـه از فعـالان خود چگونه حمایـت می‌کند و ما ضریـب حمایت خود را از آن‌هم بیشـتر کنیم تـا تولیدکننـده ما بتواند با شـرایط بهتر از رقیب فعالیت کند.

◉ جذب سـرمایه‌گذار بین‌المللـی را چطور ارزیابی می‌کنید؟

اگر بتوانیم در سـایه عادی‌سـازی روابط با دنیا و توسـعه روابط اقتصادی در ۲ حوزه اکتشـاف و فـرآوری مواد و محصولات معدنی سـرمایه جذب کنیـم، می‌توانیم بخش قابل‌توجهی از اشـکالات و ایـرادات صنعت معدن کشـور در ایـن زمینه‌ها را جبـران کنیـم. هرچقـدر در حـوزه اکتشـاف سرمایه‌گذاری شـود، می‌توانیم مواد و محصولات متنوع‌تری را تولید و ظرفیت‌های بالقوه را بالفعل کنیم و پشـتوانه‌های معدنی برای سـرمایه‌گذاری کلان در کشور فراهم‌تر خواهد شد.

در زمینه فرآوری هم، ظرفیت‌های زیادی مغفول مانده، زیرا دانش فنی و سـرمایه‌گذاری لازم برای فرآوری وجود نداشـته و امروز برخی ظرفیت‌های معدنی ما هنوز به بهره‌برداری نرسـیده و سـال‌ها است که معطل سرمایه‌گذاری و دانش فنی است.

اگر روابط خوب و حسنه‌ای ایجاد کنیم و از این ظرفیت برای جذب سـرمایه‌گذار در حوزه معدن و صنایع‌معدنی اسـتفاده کنیم، می‌توانیم باتوجه به رونق و کششـی که در این بخش به وجود می‌آید، در کوتاه‌مـدت سـهم معـدن را در جـی دی پی افزایـش دهیم و باتوجه بـه اینکه معدن هم حلقه اول از زنجیره تولید اسـت، می‌تـوان امیدوار بود، زنجیره‌های بعدی تولید هم تحریک شوند و سهم آنها هم در جی دی پی افزایش یابد و به‌این‌ترتیب، درآمـد سـرانه و تولید ناخالص داخلـی را در یک بازه زمانی ۵ تا ۱۰ سـاله به‌شـدت تقویت کنیم و ارتقا دهیم.

◉ باتوجه به اینکه کشورهای همسایه ایران هم ظرفیت‌هـای قابل‌توجهی در بخش معدن و صنایع‌معدنـی دارند، به چه ترتیبی می‌توان برای ورود به بازارهای بین‌المللی با آنها رقابت کرد؟

از آنجایی که در حال حاضر شـرایط کشور ما با این کشـورها برابر نیسـت، باید تلاش بیشتری در ایـن زمینه به خرج دهیم. تحریم‌هایی که تا امروز کشور ما با آن دسـت‌به‌گریبان بوده و مانع جذب سـرمایه‌گذار و دسترسی به دانش فنی شده است، درباره آنها مصـداق ندارد؛ بنابراین فعالیت در این عرصه برای آنها با هزینه بسیار کمتری امکان‌پذیر و دسترسـی آنها به بازار صادراتی راحت‌تر است و به‌این‌ترتیـب، از ما جلوتر هسـتند؛ البته تجربه و دانش فنی کشـور ما در بخش معدن، بومی است و می‌توانیـم از این امتیاز به‌عنـوان مزیت رقابتی استفاده کنیم.

اما باید به این نکته هم توجه داشت که هرچقدر منطقه معدنی‌تر باشـد و کشـورهای دور و اطراف هرچه بیشـتر در بخـش معـدن و صنایع‌معدنی سرمایه‌گذاری بیشتری انجام دهند، قدرت منطقه را بیشـتر می‌کننـد و آن را به یکـی از قطب‌های تولید مـواد معدنی تبدیل خواهند کرد، همان‌طور که سرمایه‌گذاری در حوزه نفت و گاز؛ این منطقه را به هاب انرژی جهان تبدیل کرده است. بنابراین می‌توانیـم انتظـار داشـته باشـیم که نـگاه ویژه دنیـا بیش‌ازپیش به این منطقه معطوف و شـاید ظرفیت‌هـای جدیدی برای توسـعه همکاری‌های معدنی در منطقه با ایجاد کنسرسـیوم‌های بزرگ فراهم شود؛ علاوه بر اینکه، هر یک از این کشورها می‌تواند بازار هدف مواد و محصولات معدنی دیگر کشورها باشد.

خلاصـه اینکـه، در ایـن عرصـه رقابتـی همکاری‌هایـی هـم می‌توانـد ایجاد می‌شـود که منافع آن نصیب کشـورهای منطقه خواهد شد. از سوی دیگر، رقابت، به‌ویژه رقابت مثبت هم توسعه به‌همراه می‌آورد و به‌این‌ترتیب، نباید نگران رقابت منطقه‌ای در زمینه تامین مواد و محصولات معدنی بود. علاوه بر این، کشور ما مزیت‌های رقابتی خاص خـود را دارد. از جملـه اینکه، تنـوع مواد معدنی کشور ما بیشتر است و کشوری پهناور هستیم که ویژگی‌های جغرافیایی منحصربه‌فرد و برتری‌هایی در زمینه دانش فنـی و تاریخچه معدنکاری داریم و... ؛ همـه می‌تواند به کمک ما بیاید که مسـتلزم مطالعـه و برنامه‌ریزی جدی اسـت تا در شـرایط جدید تاب‌آوری بیشـتری داشته باشیم و از رقبای خود عقب نمانیم.

◉ دولـت بـرای تسـهیل توسـعه روابـط و صـادرات مـواد و محصولات معدنـی باید چه اقداماتـی انجام دهـد و چـه امکاناتی فراهم کند؟

حمایت‌های موثر دولتی می‌تواند تسـهیل‌کننده باشد و دادوستد و تجارت معدنی ما را با کشورهای دیگر به‌ویژه کشـورهای همسـایه رونق دهد. اگر دولت بتواند محدودیت‌های صادراتی مثل عوارض و مالیـات را به‌حداقـل برسـاند و اگـر این میزان در حـد رقبا یـا حتی کمتر قرار گیـرد، می‌توانیم ارتباطات بین‌المللی خود را گسترش دهیم. دولت باید هرچه سـریع‌تر زمینه ارتباط و نشسـت‌های مشـترک بین فعالان اقتصادی بخش خصوصی را با فعالان اقتصادی بخش مقابل فراهم کند.

انجمن‌هـای صنفـی، اتـاق بازرگانـی، فعالان اقتصـادی بخش خصوصـی و... بایـد از این فضا اسـتفاده و مطالبـه کننـد و در بخـش معـدن صنایع‌معدنی پیگیر باشند و بازارها را رصد کنند تا قبل از دیگر رقبای منطقه‌ای، مثل ترکیه، بتوانیم فرصت‌ها را از آن خود کنیم. این کار ساده نیست، چون آنها سابقه بیشتری در این حوزه دارند و جای پای‌شان محکم‌تر است و ما برای اینکه بتوانیم آنها را کنار بزنیم، حداقـل در کوتاه‌مدت حمایت‌های بیشتری نیاز داریم و انجمن‌های صنفی که ارتباط بیشـتری با دولت دارند، باید مطالبه‌گری کنند و مشـاوره بدهند تا دولت نقش مثبـت خود را ایفا کند.

◉ مهم‌تریـن اقدامی که فـردای برجام باید درباره توسعه روابط اقتصادی در زمینه معدن و صنایع وابسته انجام داد، چیست؟

فرصت برخورداری از روابط حسـنه با کشـورها در مقاطـع گوناگون به‌وجود آمـده و در مقاطعی هم از میان رفته اسـت. حال که به‌نظر می‌رسـد، دوبـاره در آسـتانه ایجـاد این فرصت هسـتیم، لازم اسـت همان‌طور که پیش از این اشـاره شد، مطالعه‌ای جدی در زمینه بازارها در بخش معدن و صنایع‌معدنی ایجاد شود و نیاز بازارها را بشناسیم و بدانیم آنها را در حال حاضر به چه صورتی تامین می‌کننـد، ذائقـه و سـلیقه آنها در بخـش مواد و محصولات معدنی چیسـت، آنها را باید شناسایی کنیم و بلافاصله پس از این مرحله با سـپردن کار به کسـانی که اهلیـت لازم را در این زمینه دارند، بـدون اینکه نکته‌ای منفی دربـاره ظرفیت‌های ما ثبت شـود، به‌تدریـج وارد این بازارها شـویم و از مزایای آن اسـتفاده کنیم و در این مسـیر، دولت باید نهایت همکاری را داشته باشد.

امـروز خوشـبختانه دولـت موفقیت‌هایی را در زمینه برقـراری روابط سیاسـی خارجی داشـته و بخـش زیـادی از کدورت‌ها به‌ویـژه در منطقه رفع شـده اسـت و می‌بینیـم در شـرق، غرب و جنوب کشـور؛ منطقه در آرامش بیشـتری است و امیدواریـم در زمینه مراودات در سـطح جهانی هم همین روند ادامه داشـته باشد، اما این بخشی از مسیر اسـت و برای اینکه بتوانیم دستاوردهای اقتصادی خوبی هم داشته باشیم، لازم است دولت زمینه‌های فعالیت بخش خصوصی را فراهم کند و در رفع موانع موجود کمر همت ببندد.

تقی نبئی

حمایت‌های موثر دولتی می‌تواند تسهیل‌کننده باشد و دادوستد و تجارت معدنی ما را با کشورهای دیگر به‌ویژه کشورهای همسایه رونق دهد

صمت در گفت‌وگو با کارشناسان شرایط کافی و لازم توسعه اقتصادی را بررسی کرد

تجارت در روزگار بدون تحریم

گروه تجارت
editor@smtnews.ir

ایران طی چند سال گذشته و پس از خروج امریکا از برجام، دوران بسیار دشـواری را در حوزه اقتصاد سـپری کرد. صادرات نفتـی در این مدت به حداقل رسـید و ارز حاصل از این صادرات نیز دشوارتر از هر زمان دیگری به کشور بازمی‌گشت. واردات مواد اولیه و کالاهای ضروری نیز در این ایام با دشواری‌های فراوانی انجام می‌شد و در بسیاری از مقاطع، کشور با کمبود مواد اولیه و کالاهای ضروری و اساسی مواجه بود.

در هر حال با توجه روند رو به جلو مذاکرات به نظر می‌رسـد کارشناسان اقتصاد به روزهای پیش رو برای توسعه اقتصادی و تجاری کشور امیدوارتر هسـتند. اما چه برنامه‌هایی پس از تحریم‌ها لازم اسـت تا بتوانیم شرایط اقتصادی کشور را به شکل مطلوب برگردانیم. آیا پس از این دوران سخت و دسـت و پا زدن برای صادرات غیرنفتی بخش خصوصی، باز هم به دامن اقتصـاد نفتی بازمی‌گردیـم یا می‌تـوان برنامه‌های دیگری بـرای هدایت تجارت در مسـیر اصلی آن در نظر گرفت. صمت در این پرونده با توجه به روند مذاکرات، آینده تجارت و اقتصاد کشور را در گفت‌وگو با کارشناسان این حوزه بررسی کرده است.

عکس: صمت

تحریم‌های اقتصادی باعث شده از تجارت پیشرفته جهانی فاصله بگیریـم و روش‌هایی را برای مبـادلات تجاری مورد اسـتفاده قرار دهیم که در کشـورهای دیگر منسـوخ شده است

شرط لازم؛ اما ناکافی

بسـیاری از کارشناسـان اقتصـادی تاکیـد دارنـد؛ رفع تحریم‌هـا با تمـام اهمیتی که در گشـایش‌های تجـاری کشـور دارد، فقط یکی از شـرایط لازمی اسـت که در مسـیر تجارت کشور برای رسـیدن به هدف توسعه اقتصادی قرار دارد. ما علاوه‌بـر رفع تحریم‌ها، نیاز داریم تعامـلات تجاری و اقتصادی خود را با نهادهای بین‌المللی افزایش دهیم و با رفع موانعی مانند FATF زمینـه را برای بهبـود وضعیت اقتصاد فراهم کنیم.

در کنـار این موارد بسـیاری از کارشناسـان معتقدند تجارت و اقتصاد آسیب‌دیده کشور در طول این سال‌ها در عین اینکه معلول تحریم‌ها و مشکلاتی مانند FATF باشد، به دلیل اتخاذ سیاسـت‌های غلط در حوزه اقتصـاد و تجارت گرفتار شـرایط بحرانی شـده اسـت؛ بنابراین نیاز به آسیب‌شناسـی درونـی و پایه‌ای نیز در حـوزه اقتصاد و تجارت وجود دارد. ما همچنان در بسـترهای مورد نیاز کشور در بحث تولید با مشکلات فراوانی روبه‌رو هستیم؛ تولیدکنندگان بخـش خصوصی همچنـان توان کافـی برای هدف‌گذاری‌هـای برون‌مرزی نـدارد؛ ابزارهایی ماننـد رایزن‌هـای بازرگانـی نقـش خاصی را دسـتیابی بـه بازارهای هدف ایفـا نمی‌کنند و بخش‌های اقتصادی و تجاری کشـور همچنان در بسـیاری موارد به یکدستی لازم نرسیده‌اند و به صورت جزیره‌ای فعالیت می‌کنند؛ بنابراین اگر می‌خواهیـم در دورانی که تحریم‌ها به نفع اقتصاد ایران لغو شـده‌اند اسـتفاده بهینه‌ای را وضعیـت موجـود ببریـم، بایـد برنامه‌ریزی و هدف‌گذاری‌هـای کوتاه‌مـدت، میان‌مـدت و بلندمدتی را برای حوزه تجارت تدوین کنیم.

باید به تجارت روز دنیا برسیم

ابراهیم بهادران، مشـاور عالـی رئیس اتاق بازرگانـی تهـران: اگر بخواهیـم نگاهی کلی به موضـوع رفع تحریم‌ها و تاثیـر آن بر روابط تجاری کشـور داشـته باشـیم، تقریبا همه صاحب‌نظران، کارشناسـان و فعالان اقتصاد اتفـاق نظر دارند که توافقات انجام‌شـده و رفع تحریم‌ها باعث می‌شـود تجارت کشور سیستم‌های ابتدایی بازرگانی را کنار بگـذارد و از مزایای تجارت نویـن جهانی بهره‌مند شـود. در حقیقـت در ایـن سـال‌ها تحریم‌هـای اقتصادی تحمیل شده بر کشـور باعث شده بود از تجارت پیشرفته جهانی فاصله بگیریم و روش‌هایی برای مبادلات تجاری مورد اسـتفاده قرار دهیم که در کشورهای دیگر منسوخ شده بود. به‌عنوان مثال، اسـتفاده از صرافی‌ها برای نقل و انتقالات پولی به جـای بانک، یک روش غیراسـتاندارد، هزینه‌بر و با احتمال خطـر بالا بود که ناچار به اسـتفاده از آن بودیم. این شیوه در بسیاری موارد هزینه‌های بالایی را به دلیل اقدامات واسـطه‌ای به هزینه‌های سربار تولید می‌افزاید. همین فرآیند نرخ تمام‌شده کالا را افزایش داده و حاشـیه سود را برای تولیدکننده به حداقل می‌رساند. به‌طور قطع رفع تحریم‌ها، اثرات منفی این موارد را در مبادلات تجاری کشور اصلاح می‌کند و به حداقل می‌رساند.

درصورت رفع تحریم‌ها، کشور برای صادرات نفت و واردات مـواد اولیه و کالاهای اساسـی مورد نیاز خود ملزم به روش‌های پرهزینه دور زدن تحریم‌ها نیسـت و می‌توانـد این مبادلات تجـاری را نیز به جریان عادی تجارت بازگرداند و هزینه‌های مربوط به تجـارت را کاهش دهد. در عین حال ارز حاصل از مبادلات با دردسرهای کمتری به کشور می‌رسد و تولیدکنندگان را برای تداوم فعالیت خود تشویق می‌کند.

البتـه این مزایا تنها مربوط بـه طرف‌های ایرانی حاضر در این مبادلات نیست و شرکت‌های خارجی طرف تجارت ما نیز از این پس با آسودگی بیشتری بـه تداوم مبـادلات تجاری با ایـران فکر می‌کنند. بسـیاری از شـرکت‌هایی کـه در دوران تحریـم همچنـان ارتبـاط تجاری خـود را با ایـران حفظ کرده بودند، از این شـیوه مبادلات راضی نبودند و حتی احتمال داشـت با اعمال فشار بیشتر از سوی کشـورهای تحریم‌کننـده مجبور به قطـع روابط تجاری خود با ایران شوند.

علاوه‌بر این، بسیاری از موانعی که از آن به‌عنوان خودتحریمی‌ها یـاد می‌کنند نیز بـه دلیل همین تحریم‌ها حاصل شـده بودند که طبیعتا با ورود به شـرایط جدید و رفع تحریم‌ها می‌توان امید داشت این مشکلات نیز برطرف شود.

FATF را فراموش نکنیم

باید توجه داشت رفع تحریم‌ها به‌تنهایی نمی‌تواند گشـایش‌های حداکثری را برای کشـور ایجاد کند و مـا در گام بعـدی باید به رفع مشـکلاتی مانند FATF و اتصال به شـبکه بانکی جهانی بپردازیم. همچنین بـرای برقراری روابط بانکی بـا دنیا باید مشکلاتی مانند کفایت سرمایه بانک‌ها نیز مد نظر قرار گیرد تا مبادلات بانکی با سر و شـکل امروزی آن در کشور انجام شوند.

از دیگـر مزایـای رفـع تحریـم برای حوزه تولید و تجارت، جذب سـرمایه‌گذاری است زیرا در دوران تحریم جذب سـرمایه در کشور منفی بوده و ما به اندازه استهلاک در این حوزه، جذب سرمایه‌گذاری نداشته‌ایم.

این موضوع می‌تواند به بازسازی و تقویت صنایع کشـور بینجامد که در این سـال‌ها فرسـوده شده و از تولیـد روز دنیا عقب مانده‌انـد. در نهایت باید گفـت توافـق و رفع تحریـم، حتی بـدون در نظر گرفتن بسـترهای مناسب اسـتفاده از آن می‌تواند برای اقتصاد، تولید و تجارت کشـور مزایای فراوانی به همراه داشـته باشـد اما طبیعتا برای اسـتفاده حداکثری از آن باید اقدامات بیشتری در این زمینه در دستور کار قرار گیرد.

رفع تحریم‌ها با تمام مزایایی که برای اقتصاد کشور دارد به معنی پایان همه مشکلات اقتصادی کشور نیست

روزهای روشن در پیش است

حجت‌الله فرزانی، کارشـناس مالی و بانکی: بسـیاری از کارشناسـان حـوزه اقتصـاد شـرایط نامطلـوب تجـاری کشـور را حاصـل تحریم‌هایی علیه ایـران می‌داننـد و معتقدند تحقـق برجام و رفع تحریم‌ها بسـیاری از این مشـکلات و موانع را برطـرف می‌کند اما باید توجه داشـت بسـیاری از اثرات این رفع تحریم برای دسـتیابی به مزایای آن به‌طور طبیعی زمانبر است و نمی‌توان بر آنی بودن آن تاکیـد کرد. هرچند در کوتاه‌مدت نیز می‌توانیم شـاهد آثار مطلوب این اتفـاق در تجارت و اقتصاد کشور باشیم.

رفع تحریم‌ها و عادی شدن روابط با سایر کشورها در حوزه تجارت، منجر به افزایش فروش نفت ایران و توسـعه صادرات نفتی و غیرنفتی ایران می‌شود. با افزایـش صادرات نفتی و غیرنفتـی، تراز تجاری و رشـد اقتصادی بهبود خواهد یافت. امکان جذب سـرمایه‌گذار خارجی، انتقال فنـاوری و همچنین واردات کالاهای سـرمایه‌ای از دیگر مزایایی اسـت که تاثیرات مثبت بر اقتصاد کشور خواهد داشت.

در نگاهی دیگـر؛ افزایش حجم سـرمایه‌گذاری یکـی از عوامل مهم رونق تولید، گسـترش تجارت و بهبود تراز تجاری است که می‌تواند کنترل‌کننده رکـود اقتصادی باشـد. ضمن اینکـه مجموع این فرآینـد می‌تواند مانعی در مقابل کاهش ارزش پول ملـی و افزایش تورم تلقی شـود. بـه همین دلیل جذب سـرمایه خارجی همواره یکی از راهبردهای کشورهای پیشـرفته بوده و یکی از عوامل جدی و مهم اقتصادی به شمار می‌رود.

بنابرایـن دسـتیابی بـه ایـن فرصـت و اتخاذ سیاسـت‌های مناسـب بـرای جـذب و افزایـش سرمایه‌گذاری خارجی یکی از الزامات و عوامل موثر بر رشـد و توسـعه اقتصاد ایران پـس از تحریم به شمار می‌رود. در سـال‌های گذشته به دلیل وجود تحریم‌هـا آمار در ایـن زمینه همـواره منفی بوده و سـرمایه‌گذاران به دلیل ریسـک تجـاری بالا و محدودیت‌های اقتصادی ایران، رغبت چندانی برای این کار نداشتند.

بایـد بپذیریـم رفع تحریم‌هـا با تمـام مزایایی که برای اقتصاد کشـور دارد به معنـی پایان همه مشـکلات اقتصادی کشـور نیسـت زیـرا در این سـال‌ها علاوه‌بـر درگیری بـا عوامـل خارجی که بزرگ‌تریـن آنها تحریم بوده، همواره با مشـکلات داخلی حوزه تولید و تجارت نیز دسـت به گریبان بوده‌ایم. در واقع مشکلات اقتصادی و تجاری فعلی کشـور جدا از موضوع تحریم‌هـا در اغلب موارد از متغیرهای درونی اقتصاد نشأت می‌گیرند. پس اگر می‌خواهیم از شـرایط مطلوب ایجادشده اقتصادی و تجـاری با رفـع تحریم‌ها اسـتفاده حداکثری را ببریم باید اصلاح مشکلات داخلـی حـوزه اقتصاد نیز به‌طـور جدی در دسـتور کار دسـت‌اندرکاران و تصمیم‌گیران حوزه اقتصاد و تجارت کشـور قرار گیرد که این موضوع نیز یک فرآیند به‌نسبت بلندمدت است.

با تمام این تفاسیر باید پذیرفت بازگشت به برجام و رفع تحریم‌های اقتصادی حتی در کوتاه‌مدت نیز اثـرات مثبت خود را به دنبال دارد و ایران می‌تواند روابـط تجاری را حداقل با کشـورهای هم‌پیمان با خود به شـکل بهتری دنبال کند؛ هزینه‌های تولید و تجـارت را کاهش دهد و تمایل سـرمایه‌گذاران را بـرای حضـور در عرصه‌های مولـد تقویت کند و بی‌تردیـد ایـن موضـوع می‌تواند نکتـه مثبت و تاثیرگذاری در اقتصاد و تجارت کشور باشد.

سخن پایانی

سال‌های اخیر بیشترین فشارها در این حوزه بر دوش فعالان اقتصاد و مردم بود و بسـیاری از فعالان تجارت کشـور مجبـور به ترک این عرصه شدند.

این درحالی اسـت کـه در صورت رفع تحریـم، مزایای کوتاه‌مدت و بلندمدت رفع تحریم‌ها باعث می‌شـود روند تجارت کشـور به شکل مطلوبی ادامه پیدا کند و بازارهای هدف بیشـتری برای حضور فعالان تجارت کشـور وجود داشـته باشـد. این رویه مسـیر تجـارت نفت و دسـتیابی به ارز حاصـل از آن را نیز باز می‌کنـد و می‌توانیم امیدوار باشـیم در سال‌های آینده شکاف‌های اقتصادی ایجادشده در بدنه این بخش ترمیم شود.

امـا در عین حال باید توجه داشـت رفع تحریم‌هـا به خودی خود نمی‌تواند نقشـی در موفقیت‌های تجاری کشـور داشـته باشـد. رفع تحریم‌ها صرفا یک مسـیر را بـرای مبادلات تجاری کشـور باز کرده اسـت و اگر نتوانیم با برنامه‌ریزی‌های مـدون و صحیح تجاری از این مسیر استفاده کنیم، بودن یا نبودن تحریم‌ها فرق چندانی برای اقتصاد کشور نخواهد داشت.

درعین حال برخی دیگر از کارشناسـان تاکید دارند؛ درصورت رفع تحریم‌ها باید منتظر بازشدن مسیرهای مبادلات تجاری کشور باشیم.

همچنیـن با رفع محدودیت‌های تبـادلات پولی و بانکی می‌توان امید داشـت تجارت خارجی ایران با جهش قابل توجهی روبه‌رو شود؛ البته ذکر این نکته هم ضروری اسـت که افزایـش مبادلات تجاری ایران با سـایر کشورها، ارزآوری و بهبود شـرایط اقتصادی، تنها در مقایسه با چند سـال اخیر روابط تجاری ایران خواهد بود اما همچنان با وضعیت عادی و معمول تجارت فاصله خواهیم داشت.

جبران این فاصله و رسـیدن به تجارت مطلـوب نیاز به برنامه‌ریزی و بسترسـازی‌هایی دارد که باید توسط دولت و نهادهای دست‌اندرکار انجام شود.

دریچه

اصلاحاتی در سیاست‌های تجارت خارجی

بـه گفتـه کنعانی سـخنگوی وزارت امورخارجـه، تبادل پیام‌هـا و رایزنی‌هـای دیپلماتیـک با طرف‌هـای مقابل در سـطوح مختلف از طریق کشورهای واسـطه و دوست ادامه دارد و برای تامین حداکثری منافع ملی هیچ‌گاه طرف ایرانی میز مذاکره ترک نکرده اسـت. این سخنان در کنار اظهارات روزهای گذشـته برخی دیگر از مسئولان حکایت از روند رو به جلو مذاکرات دارد.

صمت در پرونده این شـماره به بررسـی آینده صنعت و تجـارت ایران با احیای برجام پرداخته اسـت. برای پاسـخ به این سـوال باید با تدوین نقشـه راه عملیاتی برای توسعه فعالیت‌هـای تجاری و اقتصادی بین‌المللی، به تعیین اولویت شـرکای تجاری بـرای اقتصـاد ایـران و اولویت‌بندی اقلام کالایی تجاری پرداخت.

برخـی از فعالان اقتصـادی معتقدنـد: با احیـای برجام هدف‌گـذاری تجارت خارجـی ایران می‌توانـد از «اقدامات معطوف به بقا» به سـمت «اقدامات توسـعه‌ای» تغییر کند. همچنین با احیای برجام، آزادسـازی منابع مالی بلوکه شده ایران و همچنین فروش نفت کشور، نقدینگی قابل‌ملاحظه‌ای را راهی اقتصاد خواهد کرد.

یک خطای راهبردی

یک خطای راهبردی در چنین شـرایطی واردات بی‌رویه کالاهـای مصرفی و لوکس و پیگیری سیاسـت‌های ناپایدار عوام‌گرایانـه و ایجاد رونق بی‌کیفیت و موقتی در عرصه نظام تصمیم‌گیری اقتصادی کشـور است. این مسئله هم به‌لحاظ نظری و هم به‌لحاظ تجربه تاریخی کشـور باعث آسیب‌های جدی به اقتصاد ملی خواهد شد.

بسیاری از کارشناسان با انتقاد از واردات بی‌رویه معتقدند بایـد با حساسـیت بیشـتری نسـبت بـه واردات بی‌برنامه کالاهایی که کشور در تولید آنها دارای مزیت اقتصادی است و ظرفیت‌های تولیدی قابل‌توجهی دارد، برخورد کرد.

صنایع دارای اولویت

با توجه به آنکه با احیای برجام، محدودیت تجارت با ایران کاهـش می‌یابد، اولویت‌ها به جای آنکه برمبنای بقا طراحی شـود، براساس ملاحظات مبتنی‌بر توسعه تنظیم شده است؛ بنابرایـن هدف‌گذاری تجارت در این شـرایط، تقویت تولید صنعتـی فناورانه و قرار گرفتـن در جایگاه بهتری از زنجیره ارزش جهانی اسـت. بااین‌همه هیچ سند بالادستی به‌روز در سـطح ملی وجود ندارد که با یـک رویکرد علمی و مبتنی‌بر برنامه اولویت‌های توسـعه صنعتی ایران را مشـخص کرده باشد؛ بنابراین در این گزارش با توجه به سطح فناوری، توان جذب فناوری داخلی، میزان اشتغالزایی و وجود ظرفیت‌های داخلی، صنایعی به‌عنوان اولویت واردات فناوری‌های صنعتی تولیـد پیشـنهاد می‌شـوند کـه عبارتند از: خودروسـازی، نساجی، فناوری‌های کشاورزی- صنعتی، صنایع پایین‌دستی پتروشیمی، داروسازی و بازیافت.

طرف‌های تجاری دارای اولویت

از آنجا که اولویت کالایی ایران در شـرایط احیای برجام، مبتنـی‌بـر واردات فناوری‌هـای تولید اسـت، بـه دنبال آن کشـورهایی باید در اولویـت تجاری ایران قـرار بگیرند که توانایـی تامین ایـن فناوری‌های لازم در صنایـع نام‌برده را داشـته باشند. ممکن اسـت کشـورهایی که توانایی تامین فناوری‌هـای مورد نیاز ما را برای حرکت در مسـیر توسـعه دارنـد در اولویت قرار گیرنـد؛ از جمله: چین و هند و برخی کشورهای اروپایی.

در میان کشورهای آسیایی، چین مهم‌ترین شریک تجاری ایران به شمار می‌آید. برقراری ارتباط با چین نه‌تنها به‌عنوان یکـی از قطب‌هـای اقتصادی جهـان بلکه به‌عنوان کشـور هسـته زنجیره ارزش اوراسـیا، فرصت‌ها و ظرفیت‌های قابل ملاحظـه‌ای برای اقتصاد ایران به‌عنوان یک کشـور در حال توسعه به همراه خواهد داشت.

هنـد نیز جـزو اولویت‌هـای اصلی برای همکاری اسـت. بسـیاری از کارشناسان، این کشور را به‌عنوان اژدهای خفته و چین بعـدی نام‌گذاری می‌کنند. هند نیز دومین شـریک تجـاری ایـران در آسیاسـت، در چابهار با ایـران همکاری تنگاتنگی دارد و دومین خریدار نفت ایران به شـمار می‌رود. این کشـور ویژگی‌هـای بارزی دارد که اهمیـت آن را برای ایـران افزایش می‌دهد. کالاها و صنایـع تولیدی که هند بر آنها متمرکز اسـت به نوعی مکمـل کالاها و صنایع تولیدی در اقتصاد ایران به شـمار می‌آید (برخلاف منطقه اوراسـیا) و ایـن باعث می‌شـود ظرفیـت بالایی بـرای افزایش رابطه تجاری بین دو کشور وجود داشته باشد. در میان کشورهای اروپایی، آلمان هسـته زنجیره ارزش اروپایی بوده و نسـبت به سـایر کشورهای اروپایی از سـطح فناوری تولید صنعتی بالاتری برخوردار اسـت، اقتصاد بزرگ‌تر و متنوع‌تری دارد و به لحاظ سیاسی نیز نسبت به سایر کشورهای اروپایی مانند انگلسـتان از اسـتقلال بیشـتری در مقابل امریکا برخوردار است؛ بنابراین آلمان در اولویت نخست اقتصاد ایران ارزیابی می‌شـود. کره جنوبی در وهله بعدی قرار دارد، به‌ویژه آنکه به صورت تاریخی صنایع ایران سـابقه بالایی در اسـتفاده از فنـاوری تولید صنعتی وارداتی از کره جنوبی دارند. ژاپن نیز به‌عنوان یک کشور صادرکننده فناوری، به‌لحاظ فنی ظرفیت بالایی بـرای تامین فناوری مورد نیاز ایـران دارد اما هم به دلایل سیاسی و هم به دلیل پیشینه محدود تجاری با ایران، در رتبه بعدی نسـبت به کـره جنوبی قرار می‌گیرد. فعالان اقتصادی در عین حال تاکید دارند تمرکز صرف بر بازارهای همسـایه برای تجارت ایـران خطرناک اسـت و با تحولات سیاسـی و طبیعی و...، صادرات ایران را به‌شدت تحت تاثیر قرار می‌دهد. بنابراین سیاسـت توسـعه روابط و برنامه‌ریزی برای تعامل اقتصادی با سـایر کشـورهای جهان نیز باید با جدیت دنبال شود.

گپ‌وگفت

تحریم رفع شود؛ بعد مشکلات را دریابیم!

کیمیا ملکی: براساس آمار اعلام‌شده ازسوی گمرک حجم تجارت کشور در سال گذشته به لحاظ ارزشی به ۱۱۲میلیارد و ۸۲۱ میلیون دلار رسید و تراز تجاری کشور هم منفی ۶میلیارد و ۴۸۹میلیون دلار بوده است. داده‌های اعلام‌شده نشان‌دهنده آن است که ارزش صادرات قطعی کالاهای غیرنفتی کشور ۵۳ میلیارد و ۱۶۶میلیون دلار بوده که در مقایسه با سال ۱۴۰۰ به لحاظ ارزشی رشدی ۹.۷ درصدی داشته، اما به‌لحاظ وزنی صادرات کشور در سال گذشته افتی ۰.۱۵ درصدی را ثبت کرد، به‌طوری‌که در این مدت در مجموع ۱۲۲ هزار و ۵۶ تن کالای غیرنفتی از کشور صادر شده است. اما داده‌های اعلام‌شده درباره میزان واردات کشور در این مدت از کاهش ۹.۷۶ درصدی در وزن و افزایش ۱۲.۵۷درصدی در ارزش دلاری در مقایسه با مدت مشابه سال پیش از آن خبر می‌دهند. در بازه زمانی موردبررسی ۳۷میلیون و ۱۸۰هزار تن کالا به ارزش ۵۹ میلیارد و ۶۵۵ میلیون دلار وارد کشور شده، این در حالی است که یکی از نکات اصلی در افزایش تجارت خارجی، رفع محدودیت‌های تحریمی و توسعه ارتباطات بین‌المللی با فراهم‌کردن بستر مبادله کالا در روال عادی با نرخ رقابتی با حفظ منافع طرفین است. از دیگر چالش‌های پیش‌روی تجارت خارجی می‌توان به نرخ بالای تورم و افت ارزش پول ملی و تامین‌مالی بنگاه‌های اقتصادی اشاره کرد، چراکه منابع مالی در بنگاه‌های اقتصادی از اهمیت بالایی برخوردارند و بنگاه‌ها برای توسعه فعالیت‌ها یا تامین سرمایه‌درگردش خود به منابع‌مالی، نیاز مبرم دارند. تامین سرمایه در بنگاه‌های اقتصادی از اساسی‌ترین چالش‌ها محسوب می‌شود و مهم‌ترین عامل در پایداری و رشد و توسعه بنگاه‌های اقتصادی منابع مالی است.

صمت برای بررسی تاثیر رفع تحریم‌ها بر بهبود وضعیت تجارت خارجی به گپ‌وگفت با رضا توفیقی، کارشناس توسعه تجارت پرداخت.

◉ رفع تحریم‌ها چه تاثیری در بهبود اوضاع تجارت خارجی ما دارد؟

در حوزه تجارت خارجی چند مولفه مهم شامل دسترسی به بازارها، نقل‌و انتقال کالا، نقل و انتقال پول وجود دارد که هر ۳ اهمیت بسیاری دارند. با رفع تحریم‌ها شاهد بهبود وضعیت این ۳ مولفه خواهیم بود که قطعا آثار مثبتی را در این حوزه به همراه دارد. اکنون با برقراری تحریم‌ها در این موارد دچار ضعف‌های بسیاری هستیم و قطعا در صورت رفع تحریم‌ها می‌توانیم با ریسک و هزینه کمتر، کالاهای بیشتری را صادر کنیم.

◉ می‌توان وجود تحریم‌ها را مهم‌ترین چالش دانست؟

کشور ما برای حضور در بازارهای بین‌المللی و ایفای نقش موثرتر و افزایش تجارت خارجی خود با چالش‌های مختلفی روبه‌رو است که یکی از مهم‌ترین چالش‌ها، محدودیت‌های ناشی از تحریم‌ها است که به‌واسطه آن امکان ارتباط با طرف‌های تجاری برای مبادله کالا در بستر مناسب مبتنی بر قواعد و مقررات بین‌المللی فراهم نیست و این امر از یک‌سو موجب نااطمینانی و پیش‌بینی‌ناپذیری اقتصاد ایران و از سوی دیگر با افزایش ریسک فعالیت‌های تجاری باعث محدودشدن کشورهای تامین‌کننده کالاها برای واردات و همچنین کشورهای مقاصد صادراتی کالاها شده و افزایش بهای تمام‌شده کالاها و کاهش حاشیه سود را به‌دنبال داشته است.

◉ برخی کارشناسان بر این عقیده‌اند که رفع تحریم‌ها با توجه به مشکلات فراوان داخلی برای توسعه تجارت و تقویت اقتصاد کافی نیست، نظر شما در این باره چیست؟

باید اثرات بازدارنده ناشی از تحریم‌ها برداشته شود تا مشکلات نمود یابد. اکنون بزرگ‌ترین سد برای ما تحریم است که به ما اجازه رویارویی با چالش‌های بعدی را نمی‌دهد. در واقع شرط لازم این است که تحریم‌ها رفع شود تا فرصتی برای برطرف کردن مشکلات دیگر پیدا کنیم.

رفع تحریم‌ها چشم ما را به روی مشکلات داخلی باز می‌کند

بوی بهبود ز اوضاع جهان می‌آید

کیمیا ملکی
editor@smtnews.ir

بوی بهبود ز اوضاع جهان می‌آید... مدتی است خبرهایی مبنی بر مذاکرات ایران و امریکا در عمان به گوش می‌رسد که می‌تواند زمینه خوبی برای بهبود شرایط فعلی کشور باشد و فرصت‌های کم‌نظیری را برای فعالان اقتصادی به ارمغان بیاورد. سال‌هاست که ایران به‌واسطه تحریم‌ها در شرایط سختی قرار گرفته و به‌دلیل محدودیت‌های ناشی از تحریم‌های مختلف روابط تجاری کشور اوضاع خوبی ندارد و در بسیاری از کشورها به روی ما بسته است. برخی کارشناسان معتقدند اگر سیاست خارجی کشور در سال ۱۴۰۲ نیز همچنان به روال سال‌های قبل پیش برود و تحریم‌ها همچنان ادامه داشته باشد، بهبود روابط خارجی با چند کشور همسایه هرچند ارزشمند است، اما راه به جایی نمی‌برد و نمی‌توان روی آن برای افزایش تجارت خارجی کشور حساب کرد. بی‌شک تحریم‌ها اثرات منفی بسیاری بر تجارت جهانی ما داشته، اما جای سوال دارد که آیا بهبود وضعیت تجاری ما تنها لنگ رفع تحریم است؟ صمت در این گزارش با توجه به اخبار منتشرشده مبنی بر روند رو به جلوی مذاکرات به بررسی تاثیر رفع تحریم‌ها بر تجارت خارجی پرداخت.

عکس: صمت

تا زمانی که زیرساخت‌های لازم برای صادرات به بهترین شکل تکمیل نشود و تولیدکنندگان، صادرکنندگان و دولت اقدامات لازم را در حوزه فعالیت خود انجام ندهند، صادرات به جایگاه اصلی خود نمی‌رسد

بی‌توجهی به مهم‌ترین ابزار توسعه

چندی پیش شهریار حیدری، عضو کمیسیون امنیت ملی مجلس گفت: امریکا به‌دنبال آن است که بیشترین امتیاز را از برجام بگیرد و برجام به نتیجه برسد، اما به ضرر ما باشد. آنها باید بدانند موضع و استراتژی ایران در برجام ثابت است و به نتیجه رسیدن برجام و رفع کامل تحریم‌های ایران برای ما حائزاهمیت است.

باتوجه به مجموعه پیام‌هایی که ازسوی امریکا و کشورهای اروپایی به ما رسیده، احتمالا به‌زودی مذاکرات احیای برجام از سر گرفته می‌شود. وی افزود: بی‌شک با انجام توافقات می‌توان شاهد اتفاقات مثبتی در حوزه تجارت خارجی بود. صادرات و واردات ابزاری مهم برای کشورهای درحال‌توسعه به‌شمار می‌رود تا از این طریق درآمدهای ارزی کسب کنند، این در حالی است که ما در تمام این سال‌ها نه‌تنها در عرصه جهانی که حتی در عرصه منطقه‌ای و تبادلات تجاری و اقتصادی دو و چندجانبه با همسایه‌ها و کشورهای منطقه نیز خوب عمل نکرده‌ایم و بسیاری از ظرفیت‌های مربوط به این توافقات مشترک در اقتصاد ایران مغفول مانده است. بررسی روند صادرات کالاهای غیرنفتی ایران براساس آمارهای ارائه‌شده از سوی گمرک کشور نشان می‌دهد بازار صادرات غیرنفتی کشور در حال کوچک و متمرکز شدن است.

علاوه بر کمبود زیرساخت‌های فیزیکی صادرات کالا مواردی مانند بالا بودن نرخ تمام‌شده محصول، بالا بودن نرخ ارز مواد اولیه وارداتی، تحریم‌ها، بالا بودن هزینه حمل‌ونقل و انتقال محصول به بازار هدف، قیمت‌گذاری محصول مبتنی بر نگاه کوتاه‌مدت و کسب سود، عدم شناخت سلیقه و نیاز مخاطبان، بالا بودن سهم مالیات بر واردات مواد اولیه و هزینه‌های ترخیص کالا در گمرک هم در کاهش نرخ صادرات غیرنفتی موثر بوده‌اند.

می‌توان گفت تا زمانی که زیرساخت‌های لازم برای صادرات به بهترین شکل تکمیل نشود و همچنین تولیدکنندگان، صادرکنندگان و دولت اقدامات لازم را در حوزه فعالیت خود انجام ندهند، صادرات به جایگاه اصلی خود نمی‌رسد.

دردی فراتر از تحریم وجود دارد

محمدرضا مودودی، کارشناس تجاری و فعال اقتصادی با اشاره به تاثیرت مذاکرات برجام بر روابط تجاری به صمت گفت: تنش‌زدایی سیاسی پیش‌نیاز اصلی توسعه تجارت است. در واقع نمی‌توان روابط پرتنشی با دنیا داشت و در عین حال خواهان رشد شاخص‌های اقتصادی بود. ما بهای سنگینی را بابت تحریم‌ها پرداخته‌ایم و دود مقاومت‌هایی که در احیای برجام شد، تنها به چشم کشور ما رفت و هیچ‌کس در دنیا به اندازه ما در این لجبازی سیاسی زیان ندید. این موضوع بسیار واضح است که به‌علت شرایط تحریمی، شاخص‌های اقتصادی ما وضع مطلوبی نداشتند. هرچند دولتمردان در دولت‌های مختلف سعی می‌کنند با بازی با اعداد و ارقام این‌گونه القا کنند که در حوزه اقتصاد موفق عمل کرده‌اند، اما در واقعیت این است که جهت بسیاری از شاخص‌های ما نزولی بوده است. اگر توافق براساس معیارهای دو طرف صورت گیرد و بتوانیم بار سنگین تحریم را از روی شانه‌های اقتصاد کشور برداریم، بی‌شک این امر اثر مستقیم خود را بر تجارت خارجی خواهد گذاشت. اگر قرار است دولت وارد مذاکراتی شود، می‌توان آن را نقطه امیدی دانست که به‌واسطه آن شاخص‌های اقتصادی کمی به سمت صعود بروند.

وی با اشاره به آمار تجارت خارجی سایر کشورها اظهار کرد: در بررسی آمار تجارت کشورهای خارجی در ۱۰ سال اخیر این موضوع کاملا مشهود است که کشورها رشد چشمگیری در تجارت خارجی خود داشتند، اما کشور ما در آمارهای کم قبلی خود درجا زده است. این موضوع حاکی از آن است که ما تنها به پشتوانه فروش مواد اولیه و کامودیتی که دنیا به آنها نیاز دارد، خود را سرپا نگه می‌داریم.

▣ وضعیت خوبی نداریم

مودودی ضمن تاکید بر اینکه رفع تحریم‌ها شرطی لازم است، اما کافی نیست، افزود: ما اکنون در نقطه صفر رقابت نیز قرار نداریم و تازه با این اقدامات می‌توانیم در نقطه صفر قرار گیریم. درد نظام و ساختار تجارت خارجی و به‌طور کلی اقتصاد، ناشی از مسائلی فراتر از تحریم است و نمی‌توان گفت با لغو تحریم‌ها شاهد اوضاع مطلوبی در تجارت خارجی خود خواهیم بود، چراکه در طول سال‌های گذشته نه‌تنها سرمایه‌گذاری مولدی نداشتیم، بلکه با خروج سرمایه نیز مواجه بودیم.

▣ پاسخ این سوالات چیست؟

این کارشناس تجاری با طرح سوالاتی از مسئولان مربوطه اظهار کرد: اگر انتظار داریم تجارت ما روند مثبتی را در پیش گیرد، این سوال مطرح می‌شود که ۱۰ کار مهمی که دولت در راستای افزایش تجارت خارجی ما انجام داده، چیست؟ آیا در خارج از کشور دفاتر تجاری فعالی را راه‌اندازی کرده‌ایم؟ آیا تعداد رایزنان تجاری ما افزایش یافته است؟ آیا مشوق‌های صادراتی خوبی برای بخش خصوصی تعریف کرده‌ایم؟ در واقع هیچ اتفاق مثبتی رخ نداده و همان روال قبلی در حال اجرا است؛ در نتیجه نمی‌توان انتظار داشت در این حوزه اتفاق مثبتی رخ دهد.

وی با بیان مشکلات موجود در تجارت خارجی افزود: مشکلات ما در تجارت خارجی فراتر از تحریم است؛ از جمله اینکه نه‌تنها هیچ‌گاه فرماندهی جنگ اقتصادی و تجاری را به افراد متخصص در این حوزه واگذار نکردند، بلکه شاهد بوده‌ایم که سازمان‌های غیرتخصصی برای تجارت خارجی کشور تصمیم‌گیری می‌کردند. همچنین فناوری ما نسبت به رقبای خارجی بسیارعقب است و باید در این حوزه سرمایه‌گذاری شود. متاسفانه در حوزه زیرساخت‌های تجاری ما هنوز شاهد مشکلات جدی در بخش حمل‌ونقل و لجستیک هستیم. از سوی دیگر باید نرم‌افزارهایی را در نظام بانکی ایران به‌کار بگیریم که به‌روز باشند و بتوانند نیازهای ارتباطی را برطرف کنند.

▣ شلختگی تجارت خارجی

مودودی با اشاره به چالش‌های بسیار مسیر تجارت خارجی بیان کرد: متاسفانه ما یک نقشه راه مدون در حوزه بازرگانی خارجی نداریم و اگر هم داشته باشیم، کسی به آن اهمیت نمی‌دهد که در نتیجه شاهد این شلختگی در حوزه تجارت خارجی هستیم. در واقع این موارد باعث می‌شود تجارت خارجی در یک بلاتکلیفی قرار گیرد و پیرو این شرایط، به همان نسبت که کشورهای طرف قرارداد خود را به‌مرور از دست دادیم، نتوانستیم از کشورهای باقیمانده نیز حداکثر بهره‌وری را داشته باشیم.

▣ سرمایه‌گذاری وجود ندارد؟

این کارشناس تجاری با تاکید بر اینکه توافق باید به‌گونه‌ای باشد که در صورت رفع تحریم‌ها دوباره شاهد برگشت آنها نباشیم، افزود: رفع تحریم زمانی تاثیرات مثبتی خواهد داشت که ما بتوانیم در یک بازه زمانی طولانی تنش‌زدایی بین‌المللی را در دستور کار قرار دهیم و در صورت لغو تحریم‌ها، دوباره شاهد برگشت آنها نباشیم. همچنین لازم است برای سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی امنیت ایجاد کنیم تا نه‌تنها منابع از کشور خارج نشود، بلکه شاهد جذب سرمایه‌گذار نیز باشیم. با این شرایط می‌توانیم فعالان اقتصادی داخلی و خارجی را برای سرمایه‌گذاری، توسعه تولید و... ترغیب کنیم؛ این در حالی است که حتی در حوزه تولید کالا نیز سرمایه‌گذاری خاصی نداریم و پیش از این به پشتوانه دلار ارزان به صادرات می‌پرداختیم که با گرانی دلار صادرات ما در بسیاری از حوزه‌ها کاهش یافت و جایگزین آن منابعی شده که از رانت این دلارهای ارزان استفاده می‌کنند.

▣ مراکز تجاری نیازمند متخصص

مودودی با اشاره به اهمیت مراکز تجاری ایران در کشورهای مختلف اظهار کرد: باید مراکز تجاری را با ارسال رایزنان متخصص این بخش تقویت کرد. متاسفانه شاهد بوده‌ایم که مراکز تجاری به افراد و سازمان‌های غیرتخصصی مانند بانک‌ها واگذار شد که در استفاده از این ظرفیت برای توسعه تجارت موفق نبودند و تنها فرصت‌سوزی کردند. در این مدت اتاق بازرگانی هم در راستای فعال کردن دفاتر تجاری ایران در کشورهای خارجی سیاستی نداشت.

۱۰ کار مهمی که دولت در راستای افزایش تجارت خارجی ما انجام داده، چیست؟ آیا در خارج از کشور دفاتر تجاری فعالی را راه‌اندازی کرده‌ایم؟

تحریم‌ها لغو شود تا مشکلات نمود یابد

مجیدرضا حریری، رئیس اتاق مشترک بازرگانی ایران و چین با اشاره به تاثیر مذاکرات برجام بر روابط تجاری کشور به صمت گفت: تحریم بیشترین فشار را به حوزه تجارت خارجی ما وارد کرده، چراکه دسترسی به بازارهای بین‌المللی برای خرید و فروش کالا محدود شد و گاهی به‌طور کامل از بین رفت. قطعا تلاش برای رفع قسمتی از این محدودیت‌ها نمی‌تواند به توسعه تجارت خارجی کمک کند.

وی با اشاره به چالش‌هایی که در مسیر تجارت خارجی قرار دارد اظهار کرد: ما اکنون در قفسی به‌نام «قفس تحریم» هستیم که ممکن است هر روزی در این قفس باز شود؛ باید دید آیا در آن روز پرواز کردن را بلد هستیم؟ آیا پروبال ما در اثر موانع دیگر چیده نشده است؟ در حقیقت پس از رفع تحریم‌ها تازه با مشکلاتی روبه‌رو می‌شویم که باید در جهت رفع آنها تلاش کنیم. البته مهم‌ترین چالش ما می‌تواند مربوط به ارتباطات بانکی باشد که باید در جهت رفع آن تلاش کرد.

▣ تحریم دست‌وپای ما را بسته است

رئیس اتاق مشترک بازرگانی ایران و چین ضمن تاکید بر مشکلات فراوانی که در مسیر تجارت خارجی قرار دارد، گفت: ایران باوجود تمامی موانع و مشکلات به اشکال مختلف در حال تجارت با دنیاست، اما این تجارت بسیار سخت، طاقت‌فرسا و در عین حال نامتوازن با بقیه رقبا در حال انجام است.

تجارت ۳ رکن اصلی دارد؛ بانک، بیمه و حمل‌ونقل. اگر کشوری بخواهد تجارت مفید و دقیقی با دنیا داشته باشد باید زیرساخت‌های این ۳ رکن در آن کشور بسیار کارآمد باشند.

اگر در هر کدام این ۳ مورد ضعف داشته باشید، تجارت شما با آنچه در کشورهای دیگر معمول است، متفاوت می‌شود.

متاسفانه تجار و بازرگانان ایرانی در شرایط تحریم از هر ۳ رکن تجارت محروم هستند و این ۳ رکن چندین سال است که مشکلات بسیاری دارند؛ در نتیجه بهتر است اولویت را به تقویت این ارکان اختصاص دهیم.

▣ هدف‌گذاری کنید

حریری با تاکید بر اینکه باید برای ارتباط‌گیری با دنیا هدف‌گذاری مشخصی داشته باشیم، افزود: برای رسیدن به این ارتباط به یک‌سری تاکتیک نیاز داریم تا ارتباطات در حد مجاز و تمایل دو طرف برقرار شود.

سخن پایانی

در اینکه تحریم‌های ظالمانه تاثیرات بدی بر تجارت خارجی ما گذاشته، هیچ شکی نیست، اما اگر بخواهیم نگاه واقع‌بینانه‌تری به تجارت خارجی داشته باشیم، باید به مشکلات داخلی توجه کنیم. در اصل رفع تحریم‌ها شرطی لازم، اما ناکافی است. شاید هم تحریم‌ها همان دیوار کوتاهی باشد که همه تقصیرها را به گردن آن انداختیم تا عیب‌های موجود را پشت آن پنهان کنیم.

کارشناسان در بررسی تاثیر احیای برجام بر وضعیت بازار سرمایه:

بازگشت روند مثبت در کوتاه‌مدت ممکن نیست

گروه بورس
editor@smtnews.ir

سرنوشت تمام بازارها به‌نوعی با نتایج برجام گره خورده است و بازار سرمایه نیز از این امر مستثنا نیست. در چنین شرایطی، سوال مهم این است که آیا دستیابی به توافق هسته‌ای و احیای برجام به‌نفع بازار سرمایه و بورس تهران خواهد بود یا به این بازار لطمه می‌زند؟
نکته مهم کیفیت توافقی است که حاصل شده است. چنانچه عمر این توافق محدود باشد، انتظارات مثبتی که براساس آن شکل گرفته، رخ نخواهد داد، اما با اجرای توافقی جامع، پایدار و با طول عمر زیاد، می‌توان به ورود بسیاری از سرمایه‌گذاران خارجی به کشور و توجه آنها به صنایع پرظرفیت امیدوار بود و در نتیجه، بسیاری از صنایع کشور از جمله پتروشیمی‌ها، فلزات، برق و خودرو که نیازمند سرمایه‌گذاری مجدد و توجه هستند، با این رویداد، در وضعیت بهتری قرار می‌گیرند. صمت در این پرونده، تاثیر احیای برجام بر بازار سرمایه را از نگاه تحلیلگران بازار بررسی کرده است.

عکس: آیدا فریدی

باتوجه به وضعیت کنونی اقتصاد کشور، نمی‌توان در کوتاه‌مدت پس از احیای برجام انتظار روند مثبت محسوسی در بازار سرمایه را داشت

امید و انتظارات متفاوت سهامداران

طبق روال بازار همواره، اخبار و سیگنال‌های برآمده از هر دور مذاکرات رسمی بین ایران و غرب، منجر به تصمیم‌گیری‌های سرمایه‌گذاری مجزا و جدیدی در بورس تهران شده و امید و انتظارات متفاوتی را ایجاد کرده است.

از سوی دیگر، اثرات محتمل توافق یا عدم‌توافق بر اقتصاد و صنایع مختلف کشور، همواره باعث شده معاملات سهام در این دوره‌های زمانی با هیجانات خاص خود همراه باشد. در این میان، برخی فعالان بازار معتقدند با تحقق برجام باتوجه به کاهش انتظارات تورمی و احتمال افت نرخ دلار، بازارهای مالی وارد رکود می‌شوند و بازار سرمایه نیز افت محسوسی خواهد داشت.

در مقابل نیز گروهی از فعالان بازار سرمایه معتقدند بازگشت مجدد به برجام به‌نفع بازار سرمایه است و باتوجه به تجارب و اتفاقات سال‌های گذشته می‌توان گفت اثر این رویداد سیاسی بر وضعیت مالی، فروش و سودسازی صنایع، برای برخی با سرعت زیاد و برای صنایع دیگر با سرعت کمتر نمایان خواهد شد.

تاثیر رفع تحریم بر شاخص‌های کلان اقتصاد

سجاد موحد، کارشناس بورس:

رخدادهای سیاسی همواره از جهات مختلف بر بازارهای مالی در جهان و ایران تاثیرگذار بوده است. از جمله مهم‌ترین رخدادهای سیاسی می‌توان به تحریم‌های اعمال‌شده علیه جمهوری اسلامی ایران در زمینه‌های صادرات نفت و تحریم بانک مرکزی ایران اشاره کرد که منجر به ناتوانی بانک مرکزی ایران در وصول درآمد حاصل از فروش نفت به کشورهای جهان شده است؛ بنابراین باتوجه به تاثیر رفع تحریم‌ها بر شاخص‌های کلان اقتصادی و در نهایت اثرگذاری آن بر بازار سرمایه می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

کنترل نقدینگی

همواره نگرشی که سرمایه‌گذاران نسبت به مذاکرات هسته‌ای و احتمال بهبود شرایط اقتصادی دارند، می‌تواند بر نحوه تصمیم‌گیری آنها در بازار سرمایه تاثیر بگذارد. یک رخداد سیاسی مانند اعلام برگزاری مذاکرات منجر به کاهش انتظارات تورمی و تثبیت نرخ ارز خواهد شد. بدین‌صورت که با لغو تحریم‌ها، درآمد نفتی افزایش می‌یابد و دولت می‌تواند هزینه‌های جاری و عمرانی خود را از این طریق تامین کند؛ در نتیجه بخشی از کسری بودجه دولت از این طریق جبران می‌شود و دیگر نیازی به خلق پول و انتشار اوراق برای تامین این کسری نخواهد بود.

با افزایش درآمدهای نفتی دولت، عدم‌فشار به بانک مرکزی و بازار سرمایه برای جبران کسری بودجه، می‌توان انتظار بازگشت استقلال بانک مرکزی در راستای اعمال سیاست‌های پولی مستقل و بهبود وضعیت بازار سرمایه را داشت.

رشد منابع ارزی

در شرایط لغو تحریم‌ها، امکان نقل‌وانتقال منابع مالی فراهم می‌شود و ایران دوباره قادر به صادرات حجم بالایی از نفت خواهد شد؛ بنابراین درآمدهای ارزی ناشی از صادرات نفت برای کشور افزایش خواهد یافت. علاوه بر درآمد حاصل از فروش نفت، آزادسازی منابع ارزی بلوکه‌شده خارج از کشور نیز منجر به تقویت عرضه ارز در کشور می‌شود.

نکته حائزاهمیت آنکه کاهش بیش از اندازه نرخ ارز نیز آسیب جدی به ساختار بودجه خواهد زد که دلیل آن کسری بودجه دولت است، پس بهترین شرایط برای نرخ ارز، نه ریزش و نه صعود هیجانی، بلکه تثبیت نرخ ارز و پیش‌بینی‌پذیر بودن آن است. با تثبیت نرخ ارز و کاهش انتظارات تورمی، می‌توان انتظار بهبود شرایط بازار سرمایه را داشت.

واکنش سرمایه‌گذاران

از نتایج توافق در مذاکرات هسته‌ای، واکنش مثبت سرمایه‌گذاران نسبت به بازار سرمایه خواهد بود که مربوط به پیش‌بینی آنها از بهبود فضای کسب‌وکار، رونق اقتصادی کشور و بهبود شاخص‌های کلان اقتصادی است.

مهم‌ترین علت عکس‌العمل مثبت سرمایه‌گذاران را باید در خوش‌بینی نسبت به بهبود وضعیت در پی به نتیجه رسیدن مذاکرات دانست؛ به‌نحوی‌که حذف احتمالی محدودیت‌ها، باز شدن قفل‌های تحمیلی که مانع رشد و توسعه کشور می‌شود، بهبود شرایط صادرات و ارزآوری، رفع محدودیت‌های بانکی و دسترسی به بازارهای متنوع می‌تواند از توافق هسته‌ای حاصل شود و بر رفتار مثبت سرمایه‌گذاران تاثیرگذار باشد.همچنین مذاکرات هسته‌ای می‌تواند منجر به عکس‌العمل منفی از سوی سرمایه‌گذاران شود، در صورتی که سرمایه‌گذاران، انتظار بدتر شدن فضای کسب‌وکار را داشته باشند، احتمال عکس‌العمل منفی نیز وجود دارد. همواره در بازار سرمایه، حوادث بد تاثیر نمایان‌تری نسبت به حوادث خوب دارد و در نتیجه، نوسانات بازار سرمایه در پی اخبار بد شدیدتر خواهد بود.

بازاری که در نهایت تحت‌تاثیر است

در ایران همواره متغیرهای سیاسی همچون تحریم‌ها، برجام و خروج از آن، نقش مهمی در اقتصاد ما داشته و درحال‌حاضر کارآیی متغیرهای اقتصادی صرف به حداقل خود رسیده است و در نتیجه، بیشتر سیاست‌های پولی و مالی، به‌ویژه سیاست‌های اتخاذشده توسط بانک مرکزی درباره کاهش نرخ ارز با تاثیر از تحولات سیاسی پیش می‌رود و به‌دنبال آن روند بازار سرمایه نیز از آن پیروی خواهد کرد؛ بنابراین هرگونه اقدام و سخنی از سوی مسئولان داخلی و خارجی، بلافاصله روی نرخ ارز و به‌تبع آن، بازار سرمایه تاثیرگذار خواهد بود و حرکت به‌سمت آرامش و ثبات در روابط سیاسی، تاثیر بسزایی بر متغیرهای کلان اقتصادی خواهد داشت. کنترل نقدینگی، جبران کسری بودجه دولت، افزایش درآمدهای نفتی و ارزآوری از نتایج توافقات هسته‌ای خواهد بود که تاثیر مستقیم بر بازار سرمایه می‌گذارند و با بازگشت ثبات به اقتصاد کشور، انگیزه سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی برای سرمایه‌گذاری در بازار سرمایه افزایش خواهد یافت.

از سوی دیگر، برخی نیز بر این باور بودند که در صورت به‌نتیجه نرسیدن مذاکرات، باید در انتظار بروز بی‌ثباتی در اقتصاد، رشد نقدینگی، افزایش نرخ بهره و کسری شدید بودجه دولت بود. این دو سناریو پیش‌روی بازار سرمایه است و تحلیل دقیق این سناریوها نیازمند آشکار شدن مفروضاتی است که در گذر زمان و به‌تدریج به آنها خواهیم پرداخت.

طبق روال بازار اخبار و سیگنال‌های برآمده از هر دور مذاکرات رسمی بین ایران و غرب، منجر به تصمیم‌گیری‌های جدیدی در بورس تهران شده و امید و انتظارات متفاوتی را ایجاد کرده است

آثار احیای برجام بر بورس و بازارهای رقیب

امیر توپچی‌پور، کارشناس اقتصاد:

در سال‌های اخیر، یکی از حساس‌ترین و مهم‌ترین رویدادهای سیاسی، بحث برجام بوده که تاثیر زیادی بر اقتصاد گذاشته و تحریم‌ها، صادرات نفت ایران را مختل و نظام بانکی را نیز با مشکلات زیادی مواجه کرده است و بازار سرمایه را نیز تحت‌تاثیر قرار داده تا جایی که شرکت‌های بزرگ بورسی با مشکل روبه‌رو شده‌اند.

لغو این تحریم‌ها می‌تواند تاثیرات زیادی بر روند بازار سرمایه داشته باشد. روزهایی که اخبار پیرامون احیای برجام قوت گرفت، پیش‌بینی‌های گوناگونی درباره تاثیرات اعلام شد. برخی فعالان بازار معتقدند با احیای برجام و باتوجه به کاهش انتظارات تورمی و احتمال افت نرخ دلار، بازارهای مالی وارد رکود خواهند شد و بورس نیز افت محسوسی خواهد داشت.

کاهش فشار دولت بر بورس

یکی از دلایل رکود بورس، فشارهای دولت است. باتوجه به کسری بودجه و فشار به بانک مرکزی برای تامین این کسری، می‌توان امیدوار بود با افزایش درآمدهای نفتی، فشارهای بازار سرمایه کاهش یابد. همچنین آزادسازی منابع مسدودشده مالی در کنار درآمد حاصل از فروش نفت به تقویت منابع ارزی می‌انجامد و این تصور ایجاد می‌شود که در صورت افزایش عرضه، نرخ دلار کاهش خواهد یافت و تاثیر منفی آن بر بورس کمتر می‌شود.

فروش فعلی صنایع براساس دلار نیمایی بوده، اما در ماه‌های اخیر باوجود افزایش نرخ دلار این موضوع تاثیری بر این صنایع نداشته است؛ بنابراین، در صورت افت محسوس نرخ دلار، احتمال کاهش نرخ دلار نیمایی که بیشتر تحت‌تاثیر سیاست‌های دولت است، کمتر بوده و نمی‌توان این موضوع را تهدیدی برای بازار تلقی کرد.

کاهش هزینه‌های تولید

با احیای دوباره برجام و در صورت ایجاد گشایش‌های سیاسی، می‌توان شاهد کاهش هزینه‌های تولید و افزایش میزان فروش شرکت‌ها بود. حتی در صورت افت نرخ فروش، کمیت فروش می‌تواند سودسازی صنایع صادراتی را افزایش داده و اتفاقی مثبت در صورت‌های مالی این شرکت‌ها رقم بزند. از سوی دیگر، صنایع ریالی در صورت تحقق برجام با اتفاقات مثبتی همراه خواهند بود.

گروه بانکی و خودرویی می‌توانند سریع‌ترین واکنش را به برجام داشته باشند و جزو نخستین گروه‌هایی لقب بگیرند که نسبت به این اتفاق واکنش مثبتی نشان می‌دهند. پس از آن با یک وقفه کوتاه‌مدت باید منتظر واکنش مثبت کل بازار بود. البته در کنار برجام، بازار سرمایه حساسیت زیادی به سیاست‌گذاری‌های داخلی و ثبات در نظام اقتصادی دارد و مباحثی مانند استیضاح وزرا، انتصاب‌های عجیب و درخواست استعفای بعضی از مدیران در واکنش به این انتصابات، بازار سرمایه را دستخوش حواشی کرده و باعث ناآرامی آن شده است. با این همه و باتوجه به وضعیت کنونی اقتصاد، نمی‌توان در کوتاه‌مدت انتظار روند مثبت محسوسی از بازار سرمایه داشت و پیش‌بینی می‌شود با بهبود گزارش‌های مالی شرکت‌ها روندی بهتری را تجربه کند. همچنین، اتخاذ سیاست حمایت از بورس می‌تواند بیشتر از مولفه‌های بیرونی بر روند بازار تاثیرگذار باشد.

اثر کوتاه‌مدت و بلندمدت احیای برجام

مهدی نظرآقایی، کارشناس اقتصاد:

با بازگشت کشورهای عضو برجام به تعهدات و رفع تحریم‌ها در کوتاه‌مدت، مهم‌ترین تاثیر برجام بر اقتصاد ایران را می‌توان بر انتظارات تورمی متصور شد. با بررسی دقیق ساختار تورمی اقتصاد این نتیجه حاصل می‌شود که بخشی از تورم به‌دلیل انتظارات تورمی و بخش دیگر به‌دلیل سایر متغیرهای اقتصادی مانند رشد نقدینگی و شوک عرضه صنایع است.

برجام درکوتاه‌مدت باعث تعدیل انتظارات تورمی خواهد شد و با کاهش انتظارات تورمی در اقتصاد می‌توان شاهد رشد نسبت شبه‌پول به پول در سیستم بانکی و همچنین خروج پول از بازارهای غیرمولد و حرکت سرمایه به بخش‌های مولد بود.

در بلندمدت هم رشد تولید، فروش و صادرات صنایع صادراتی رخ خواهد داد، چرا که بخش عظیمی از رکود صنایع ناشی از نرخ استهلاک بالا و عدم‌امکان واردات تکنولوژی تولید جدید بر اثر تحریم‌ها است. با رفع تحریم‌ها، صنایع نفت و گاز و پتروشیمی و پالایشگاهی و سایر صنایع صادراتی می‌توانند علاوه بر افزایش صادرات، تخفیف نرخ صادراتی محصولات را نیز حذف کنند. این امر باعث افزایش سودآوری شرکت‌ها و به‌تبع آن افزایش رشد اقتصادی خواهد شد.

نیاز به پذیرش FATF

با رفع تحریم‌های اقتصادی برای ایجاد تبادلات مالی بین‌المللی و ورود سرمایه‌گذاران خارجی به کشور، نیازمند پیوستن به FATF هستیم. همچنین، به مرور زمان می‌توان شاهد ورود شرکت‌ها و سرمایه‌گذاران خارجی در اقتصاد بود که موجب افزایش اشتغال، کاهش تورم و به‌تبع آن تحقق رشد اقتصادی خواهد شد. رفع تحریم‌ها دستاوردهای مثبت و بلندمدتی هم برای بازار سرمایه به‌همراه خواهد داشت و باعث تغییر رشد ناشی از افزایش نرخ ارز و افزایش انتظارات تورمی شاخص بورس به رشد ناشی از افزایش تولید، فروش و سودآوری شرکت‌ها خواهد شد. از سوی دیگر، شرکت‌هایی که به‌دلیل تحریم‌ها قادر به انجام طرح‌های توسعه‌ای نشده بودند، می‌توانند طرح‌های توسعه‌ای را اجرا کنند و تولیدات خود را افزایش دهند. صنایع بزرگ بورسی هم می‌توانند با افزایش تولید و صادرات باعث افزایش سودآوری و به‌تبع آن رشد اقتصادی شوند.

سخن پایانی

در نگاه کلی، کارشناسان معتقدند با احیای برجام بازار سهام نسبت به بازارهای رقیب خود بیشترین بهره و سود را در بلندمدت خواهد برد. همچنین تاکید دارند تاثیر رفع تحریم‌ها در اقتصاد باعث کاهش تورم، افزایش اشتغال، افزایش صادرات، بهبود بازار سرمایه، کاهش نوسانات نرخ ارز و بهبود تراز تجاری و تراز سرمایه در اقتصاد کشور خواهد شد.

یادداشت

از رشد اقتصادی تا رشد تورمی

پیمان مولوی
کارشناس اقتصاد

بسیاری از کارشناسان بر این باور هستند که باوجود توافق برجام روابط اقتصادی ایران با جهان به یک حالت نیمه‌عادی برمی‌گردد. این توافق باتوجه به رفع تحریم‌ها، منجر به افزایش صادرات از جمله فروش نفت خام خواهد شد که در نهایت درآمدهای ارزی ایران را افزایش خواهد داد. به‌باور کارشناسان، اگر این درآمدها مثل گذشته به‌طورمستقیم وارد اقتصاد شود، در بلندمدت تاثیر تورمی خواهد داشت؛ بنابراین، هزینه درست سرمایه‌گذاری در بخش مولد باید در دستور کار جدی قرار گیرد.

رونق مبادلات جهانی

اگر دولت‌ها از این توهمات دست بردارند که بدون برجام می‌شود با همه کشورها ارتباط اقتصادی ایجاد کرد، ایران می‌تواند مبادلات خوبی با جهان داشته باشد. واقعیت این است که بعد از اینکه برجام امضا شد، باید تجارت با کشورهایی مثل امریکا که طرف برجامی هستند، برقرار شود. این ارتباط خود ضامن پایایی برجام خواهد بود؛ اتفاقی که در دور پیشین توافق برجام حاصل نشد. بدون شک احیای برجام بر اقتصاد ایران تاثیر فوق‌العاده‌ای دارد، اما این تاثیر در کوتاه‌مدت بروز نخواهد کرد. با احیای برجام، تعامل ایران با دنیا و به‌ویژه با کشورهای غربی به یک روال نیمه‌عادی برمی‌گردد. از سوی دیگر، ایران یک توافق ۲۵ساله با چین دارد و ممکن است توافق‌هایی با روسیه و کشورهای منطقه نیز داشته باشد. این مسائل شرایطی را ایجاد می‌کند که ایران بعد از سال‌ها مشکلات توسعه و تعامل با دنیا، در یک روال طبیعی قرار بگیرد.

زمانی که قصد داریم تعاملات تجاری را با سایر کشورهای جهان گسترده کنیم، بحث برجام و FATF مطرح می‌شود. بنابراین، احیای برجام می‌تواند در ۲ بعد بین‌المللی و داخلی توسعه اقتصاد موثر باشد. احیای برجام منجر به افزایش فروش نفت و توسعه صادرات غیرنفتی خواهد شد. با برجام فروش شرکت‌هایی مانند پتروشیمی‌ها و فولادی‌ها به یک شرایط معقول با هزینه کمتر می‌رسد و سختی‌های مبادلاتی که وجود داشت، تسهیل می‌شود و نرخ آزادی تعاملات ایران در حوزه تجارت افزایش پیدا می‌کند. در واقع، برجام منجر به این می‌شود که هزینه‌های مبادلات کمتر و طرح‌های توسعه‌ای در صنایع مختلف تقویت شود و واردات تکنولوژی‌هایی که محدود بوده، گسترش یابد. به‌طورمثال، در حال حاضر در حوزه نفت و گاز نیاز به سرمایه‌گذاری بالایی داریم. حضور شرکت‌های خارجی کمک می‌کند که در کنار نیروهای داخلی، تولید و صادرات نفت و گاز ایران تقویت شود.

با این‌همه اگر همچنان نگاه کوتاه‌مدت و سطحی‌نگری در حوزه سرمایه‌گذاری و مشارکت‌های اقتصادی وجود داشته باشد، ممکن است، برجام تنها به‌طورمقطعی یک‌سری از مشکلات را حل کند، اما در کل، کشور از لحاظ رشد و توسعه اقتصادی دچار مشکل می‌شود.

توجه به رتبه اعتباری ایران

بعد دیگر توافق در جایگاه بین‌المللی ایران است. در حال حاضر، رتبه اعتباری ایران نسبت به شرایط سرمایه‌گذاری دافعه ایجاد می‌کند. به‌نظر نمی‌رسد حتی با احیای برجام نیز رتبه اعتباری ایران در کوتاه‌مدت به درجه B B برسد، اما در بلندمدت می‌توان به این رتبه هم رسید. ارتقای ایران در رتبه اعتباری نشانه خوبی برای جذب سرمایه‌گذاری خارجی است. در حال حاضر رتبه اعتباری ایران از ۷، ۷ و رتبه اعتباری B یعنی دوباره همان ۷ است. رتبه اعتباری ۲ تا B معادل ۶ می‌شود. ایران جزو ضعیف‌ترین رتبه‌های اعتباری است، اما روند بهتری پیدا کرده است. رتبه اعتباری مناسب برای جذب سرمایه‌گذاری خوب ۳ تا B است. به‌عبارت دیگر، ایران حداقل باید بتواند رتبه ۵ را کسب کند که در حال حاضر با آن فاصله زیادی دارد. با این حال، به‌شرط پایایی شرایط، می‌توان کمابیش یک سال و نیم بعد از برجام این رتبه را کسب کرد. در اقتصاد ایران، ذی‌نفعانی وجود دارند که علاقه‌مند به مبادلات گسترده اقتصادی با جهان نیستند. اگر بخواهیم برجام در جایی که هستیم، پایا بماند، باید با هر ۳ این کشورها در ارتباط اقتصادی باشیم.

دستاوردهای تجاری

مهم‌ترین دستاورد احیای برجام در حوزه تجارت را می‌توان حضور شرکت‌های خارجی و جذب سرمایه‌گذاری دانست. ناخودآگاه وقتی انتظارات تورمی زیادی وجود نداشته باشد و درآمد ارزی داشته باشیم، شاهد حدود و ثغوری در حرکت بازارها خواهیم بود و آرامش نسبی بر بازارها حاکم می‌شود. درباره تاثیر توافق برجام بر نرخ دلار نیز نباید فراموش کنیم که حتی در صورت توافق نیز نقطه تعادلی دلار تغییر زیادی پیدا نمی‌کند، اما ممکن است از لحاظ قیمتی نرخ دلار پایین‌تر بیاید.

با این‌همه بدون‌شک برجام انتظارات تورمی را تا حدی کاهش می‌دهد و می‌توان امیدوار بود در حوزه کسب‌وکار امید بیشتر و تقاضا برای بازارهای سفته‌بازی کمتر شود. با این حال، در حوزه کالاهای اساسی تغییری ایجاد نمی‌شود و در همین سطح باقی می‌ماند، اما در حوزه کالاهای بازارهای سرمایه‌گذاری باعث تحدید نرخ می‌شود. باوجود برجام ممکن است نرخ تورم نیز کاهش یابد.

صمت تاثیر احیای برجام بر بازار ملک را بررسی کرد

مسکن در برزخ ناآرامی

محمد انوشه‌ئی
editor@smtnews.ir

اقتصاد هر کشـور متاثر از مسـائل سیاسی آن است. یکی از مهم‌ترین مسائل سیاسی دهه اخیر در کشورمان مسئله برجام است که اتفاقات زیادی بستگی به آن دارد. بازار مسکن نیز همراستا با سایر بازارها از جمله ارز، بورس و طلا متاثر از اتفاقات سیاسـی بوده و هسـت. به‌طورمثال نرخ خانه بعد از برجام و قبل از برجام متفاوت اسـت و این تغییر نرخ بسـتگی به توافق یا عدم‌توافق طرفین مذاکره دارد. اقتصاد ایران به اذعان سیاسـتمداران و اقتصاددانان به‌شدت وابسته به درآمدهای دلاری است و عمده این درآمد دلاری توسـط نفت تامین می‌شـود. همان‌طور که پیش‌تر گفتیم، فروش نفت ایران توسط امریکا تحریم بوده و این یعنی درآمد ایران به‌شدت کاهش یافته است.

در صورت اجرایی شـدن برجام و اعلام رسـمی ایران و قدرت‌های بزرگ جهان، نرخ دلار با شـوک منفی مواجه می‌شـود و نرخ آن در بازار آزاد کاهش می‌یابد. این کاهش ارزش دلار باعث کاهش تورم موردانتظار در سـطح جامعه می‌شود و فعالان بازار مسکن را نیز تحت‌تاثیر قرار می‌دهد. صمت تاثیر برجام بر بازار مسکن را از نگاه کارشناسان موردبررسی قرار داده است.

عکس: آیدا فریدی

بازار مسـکن اکنون در شرایط برزخی است، اما اگر برجام تصویب شـود، اقتصاد کشـور از این موضوع متاثر می‌شـود و بازار مسکن اوضاع مساعدتری را تجربه خواهد کرد

احیای برجام چه تاثیری بر نرخ مسکن دارد؟

برجـام به خودی خود تاثیر چندانی در بازار مسـکن نـدارد؛ اما اگر توافق انجام شـود؛ بر تمـام بخش‌های اقتصادی کشـور تاثیر مثبت خواهد داشـت و به‌طبع، سـبب تثبیت و تامیـن منابع مالی حوزه مسـکن نیز می‌شود. وضعیت بازار مسکن پس از برجام برای فعالان این حوزه بسیار مهم است. بسیاری از مردم با این سوال مواجهنـد که احیای برجام چه تاثیری بر نرخ مسـکن خواهد داشـت؟ پاسخ این اسـت؛ باتوجه به اینکه بعد از اعلام رسـمی توافـق برجام، نرخ دلار ممکن اسـت روند کاهشی داشته باشد، انتظارات تورمی فعالان بازار کاهش می‌یابد. کاهش قدرت مالی ایران مسـاوی است با کاهش ارزش پـول ملی، یعنی ریال در مقابل دلار و افزایش نرخ دلار مسـاوی است با افزایش نرخ در سایر بازارها که یکی از آنها بازار مسکن است. به‌طور شاخص نرخ دلار تاثیر بالایی بر قیمت مسـکن دارد. این تاثیر برجام سـرمایه‌گذاران جدید را از ورود به بازار مسـکن منصـرف می‌کند، زیرا در سـال‌های بعـدی، خبری از افزایش چشـمگیر قیمت‌ها نمی‌بینند. از طرفی، ممکن است برخی سرمایه‌گذارانی که در این بازار وجود دارند، بخواهنـد از این بازار خارج و وارد بازار دیگری شـوند. باتوجه به آنچه گفته شـد، به‌طورکلـی می‌توان انتظار داشـت که بازار مسـکن حتی در صـورت عدم‌کاهش چشمگیر قیمت‌ها، ممکن اسـت وارد رکود چند ساله شود و رشد نرخ آن در بسیاری از مناطق زیر تورم باشد.

اصلی‌ترین دلیل رکود بازار مسکن

ایرج رهبر، رئیس انجمن صنفی انبوه‌سـازان اسـتان تهران در رابطه با تاثیر برجام بر بازار مسـکن به صمت گفت: در سـال‌های اخیر، افزایش نرخ مسکن به‌صورت غیرمتعارف سـرعت گرفت و کاهش قدرت خرید مردم برای خریـد خانه به‌شـدت کاهش پیدا کـرد که این موضـوع یکـی از اصلی‌ترین دلایل رکود بازار مسـکن به‌شمار می‌رود.

وی اظهار کرد: روند رشد نرخ خانه نیز متاثر از رکود معاملات، کاهش چشـمگیری داشـته است. از طرفی، برای رکود بـازار دلایل دیگری همچون اخبار برجامی، نوسانات نرخ ارز هم می‌شـود، درنظر گرفت که انتظار مـی‌رود با تداوم این اتفاقـات، معاملات اندکی افزایش پیـدا کنـد، اما اثر ریسـک‌های غیراقتصـادی تا زمان مشخص شدن وضعیت سیاسی و اقتصادی ادامه خواهد داشت.

رهبر درباره تغییر و تحولات بازار مسـکن به صمت گفت: باتوجه به شـرایط اقتصادی حاکم در کشور بعید به‌نظر می‌رسد که شـاهد کاهش قیمت‌ها در این بازار پرتلاطم باشـیم و تنها در صورتی می‌توانیم بگوییم که عرضه و تقاضای بازار مسکن متعادل می‌شود و به ثبات قیمتی می‌رسـیم که تحولات اقتصادی کشور در مسیر رشد قرار بگیرد و از التهاب بازارهای مالی کاسته شود.

رهبر افزود: بازار مسـکن اکنون در شـرایط برزخی اسـت، اما اگر برجام تصویب شود، اقتصاد کشور از این موضوع متاثر می‌شـود و بازار مسکن اوضاع مساعدتری را تجربـه خواهـد کـرد. البتـه از حالا نمی‌تـوان این پیش‌بینی را داشت که مسکن چه افزایش قیمتی را در ماه‌های آینده تجربه می‌کند، مگر آنکه در سیاست‌های اقتصادی کشـور تصمیماتی خاص اتخاذ شـود یا آنکه برجام به‌نتیجه برسـد یا در نهایت، شکسـت بخورد و در آن شـرایط است که می‌توان درباره روند افزایشی یا کاهشی نرخ مسکن سخن گفت.

رهبر خاطرنشـان کرد: آنچه از حـالا قابل‌پیش‌بینی اسـت، تصمیمات یا شرایطی اسـت که بر فضای کلی اقتصـاد ایران تاثیرگذار اسـت کـه در روند صعودی یا سـقوطی نرخ مسـکن در کشور نقش اساسـی را ایفا خواهد کـرد. اگر برجام به توافقی موثر منتهی شـود، کاهش نرخ مسکن قابل‌پیش‌بینی خواهد بود.

اهمیت ساخت مسکن حمایتی در کشور

رئیس انجمن صنفی انبوه‌سـازان استان تهران بیان کرد: در مجموع عدم‌تناسـب خانه‌هـای خالی با تعداد خریداران در سال‌های اخیر باعث بروز مشکلات زیادی برای اقشـار کم‌بضاعت جامعه شـده اسـت. گاهی در برخی آمارها تنها به تعداد واحدهای خالی در کشور اشاره می‌شود، در صورتی که بسـیاری از این واحدهـا در مناطق گران‌نرخ شـهری واقع شـده‌اند و بیشتر افراد توانایی خرید این خانه‌ها را ندارند، از این‌رو باید تولید مسکن برای اقشار کم‌درآمد انجام بگیرد و به مسکن حمایتی توجه ویژه‌ای شود.

وی در پایـان گفـت: تا زمانی که عرضـه و تقاضا در بازار مسـکن به‌تناسب نرسد، مشـکلات این بخش در بلندمدت حل نخواهد شـد. ممکن اسـت در مقاطعی به‌دلیل اثرگذاری متغیرهای کوتاه‌مدت شاهد افت بازار باشیم، اما راه‌حل اصلی، تولید مسکن است.

کاهش مقطعی قیمت‌ها در بازار مسکن به سیاست‌های دولت ارتباطی ندارد، بلکه دولت با سردرگمی و بی‌برنامگی باعث شده اوضاع بازار مسکن نامطلوب شود

رکود جای کاهش نرخ مسکن را می‌گیرد

محمد علیزاده، کارشناس بازار مسکن به صمت توضیـح داد: در حال حاضر، کاهـش نرخ در بازار مسـکن وجـود دارد. از طرفی نیز، فروشـندگانی قرار دارند که با سـرمایه‌های خـود وارد این بازار شده‌اند که تمایل زیادی به معامله ندارند و دست نگـه داشـته‌اند. ازهمین‌رو، بازار مسـکن با رکود مواجه شـده و کمابیش غیرفعال است. همچنین، خریداران هم بودجه محدودی دارند و در شـرایط رکود بازار، توقع دارند تخفیف مناسبی بگیرند، اما بیشـتر فروشندگان مایل نیستند که ملک خود را با تخفیف زیادی به‌فروش برسانند. این موضوع نیز باعث تشدید رکود بازار مسکن می‌شود.

این کارشـناس در رابطه با تاثیـر برجام بر بازار مسـکن افزود: اینکه شـرایط سیاسـی کشور به کدام سـمت می‌رود و آیا برجام محقق می‌شـود، موضوعی است که نیاز به بررسی‌های زیادی دارد؛ اما به‌طورکلی زمانی که این اتفاق رخ دهد، شاهد تاثیر مثبتی بر تمام بازارهای مختلف نظیر خودرو و مسکن خواهیم بود، اما ممکن است شانه‌به‌شانه کاهـش قیمت‌ها یک رکود مقطعـی را نیز تجربه کنیـم؛ البته این رکود به‌نحوی نیسـت که تداوم داشته باشد.

وی افزود: باتوجه به شـرایط اقتصادی کشـور و تنش‌هایـی که در بازار ارز به‌وجـود آمده، ممکن است رکود قیمتی در بخش‌های مختلف پدید آید، اما به این معنی نیست که نرخ مسکن به سال‌های قبـل بازگردد. بر طبق مقـالات علمی و داده‌های آماری، زمانـی در بازارهای تورمی قیمت‌ها خارج از چارچوب حرکت می‌کند و به بالاترین حد خود می‌رسد، سیستم بازار از نظر اقتصادی به «پذیرش برگشـت قیمت‌ها به قبل» واکنش نشان می‌دهد و اجـازه این کار را نمی‌دهد. در نتیجه، باید بحث رکـود را از کاهش قیمت‌ها در بازار مسـکن جدا کنیم، زیرا ممکن است رکود تا چندین سال ادامه پیدا کند، اما نرخ مسکن کاهش پیدا نمی‌کند.

این کارشـناس اذعان کرد: بازار مسـکن بازاری نیست که کسی از درآمدش در آن سرمایه‌گذاری کند. سرمایه‌گذاری‌ها در این بخش به‌حدی کلان نیسـت که باعث تغییر قیمت‌ها شـود، چرا که در این بازار تبدیل سـرمایه انجـام می‌گیرد،بنابراین نمی‌توانیم توقع کاهش قیمت‌ها را داشـته باشیم. از طرفی، با فرض احیـای برجام نیز موانع زیادی برای کاهش قیمت‌ها در بازار مسـکن وجود دارد، زیرا فـردی که خانه خود را سـال قبل به قیمت ۳ میلیارد تومان خریده است، به‌هیچ‌عنوان حاضر نمی‌شـود که ملـک خـود را به نـرخ پایین‌تری بفروشـد، حتی اگر بعد از مدتـی موفق به فروش خانه خود نشود.

دولت سیاست خاصی برای کاهش نرخ ملک ندارد

علیـزاده بیان کـرد: کاهش مقطعـی قیمت‌ها در بازار مسـکن به سیاسـت‌های دولت ارتباطی ندارد، بلکه دولت با سردرگمی و بی‌برنامگی باعث شده اسـت تا اوضاع بازار مسـکن نامطلوب شود. بازار مسـکن در ایران همانند خودرویی است که ترمز بریده و در سراشـیبی نرخ قـرار دارد، اما در حال حاضر این خودرو در سـربالایی قرار گرفته و قیمت‌ها تاحدودی ثابت مانده است.

هدایت و کنترل بازار مسـکن در کشور ما دست دولت اسـت، اما توانایی مدیریـت و اداره این بازار مهم را نـدارد. اگر دولت توان داشـت که وضعیت اقتصادی موجود را کنترل کنـد، دلار به‌یک‌بـاره تا چند برابـر افزایش قیمت پیـدا نمی‌کرد. در نتیجه، الان کـه نرخ ارز بعد از رشد افسارگسیخته، مقداری کاهش داشته است، به سیاست‌گذاری دولت ارتباطی ندارد.

وی توضیح داد: در شـرایط فعلی، زمانی که نرخ دلار بـالا می‌رود، نرخ مسـکن بـا افزایش مواجه می‌شود، اما ثبات نسبی بازار ارز باعث شده است، بازار مسکن کمی پایدار باشد. علاوه بر اینها، رشد وضعیت رکودی در بازار، تمایل به خرید مسکن در میان اقشار مختلف را کاهش داده و به‌عبارت‌دیگر، قیمت‌ها در بازار مسکن، به قیمت‌های ناپایدار بدل شده است. اگر دولت بتواند ابزار کنترلی مناسبی را در بازار مسکن به کار گیرد، به‌راحتی می‌تواند این اقشار هدف را خانه‌دار کند و درعین‌حال، به تعادل در عرضه و تقاضا در این بازار برسد.

وی در پایان گفت: تورم روزافزون بخش مسکن در کشـور از مسـائل مختلفی تاثیر می‌پذیرد و تا وقتی اقتصاد کشور اصلاح شود، هیچ آینده روشنی در انتظار این بـازار حیاتی که یک نیاز اولیه برای خانوارها است، وجود ندارد. همچنین، برای بهبود بازار مسکن باید مدیریت کلان کشور اصلاح شود و بسـترهای اقتصادی کشـور در راسـتای توقف تورم حرکت کند. رشـد اقتصـادی و کنترل تورم برپایـه مدیریت اقتصاد کلان از عواملی اسـت که به‌خودی‌خود باعث تعادل در بازار عرضه و تقاضای مسکن شده و تورم بخش مسکن را کنترل می‌کند.

سخن پایانی

رشـد بازار مسکن در امسـال را می‌توان بسیار منطقی‌تر از سال گذشـته ارزیابی کرد. این در حالی اسـت کـه برخی معتقد بودند رشد نرخ مسکن ادامه‌دار خواهد بود. برخی دیگر براین باور هستند کـه بین نرخ مسـکن و دلار رابطـه معناداری وجـود دارد و برای پیش‌بینی تصمیمات سـرمایه‌گذاران درباره انتخاب بهترین گزینه سـرمایه‌گذاری، ابتدا باید وضعیت نرخ مسـکن بعد از توافق برجام را ارزیابی کرد.

باتوجه به کاهش نرخ مسـکن و شـکاف بسـیار زیاد بین قدرت خرید و نرخ در روزهای اخیر، پیش‌بینی می‌شـود که نرخ مسـکن در کوتاه‌مـدت مطابق با تورم کل یا حتی کمتر از آن افزایش یابد؛ بنابراین در صورت تثبیت نرخ ارز به‌دلیل انباشـت تقاضا در سـال گذشته، بخش مصرف وارد بازار می‌شود و در نتیجه، حجم معاملات افزایش می‌یابد. اما مولفه دیگـری که بر قیمت‌ها اثر دارد، مبحث عرضه و تقاضا اسـت. براسـاس آمارها، طی دهه گذشته، هیچ‌وقت عرضه ملک بالاتر از سالی ۷۰۰ هزار واحد نبوده و در برخی سال‌ها هم به نصف این عدد رسیده، در حالی که تقاضای خرید ملک بسیار بیشتر از این بوده است. کاهش نرخ مسکن یکی از پیش‌بینی‌هایی اسـت که باوجود فضای امیدوارکننده مذاکـرات برجامی، احتمال وقوع آن بیشتر شده است.

دولـت باید با برنامه‌ریـزی و اجرای سیاسـت‌های کوتاه‌مدت و بلندمدت در راسـتای بهبود و ساماندهی بازار مسکن گام بردارد و تولید مسکن را به‌سمتی ببرد که توان اقتصادی بیشتر مردم جامعه برای خرید خانه به حد مطلوبی برسد، همچنین باید توجه کرد که انتظارات اقتصادی تفاوتی برای یک موضوع واقعی و غیرواقعی قائل نیسـت، یعنی اگر افراد جامعه حتی به غلط در انتظار افزایش نرخ کالایی باشـند، آن کالا با افزایش نرخ روبه‌رو می‌شـود و انتظارات غیرواقعی، تاثیرات واقعی بر مسائل مختلف اقتصادی می‌گذارد. در نتیجه، حتی اگر طرح‌های مسـکنی دولت به سـرانجام نرسد، باز جنبـه روانی مثبتی در جامعه ایجاد و تا حدی بازار را سـاماندهی می‌کند.

یادداشت

دلایل کنترل نرخ تورم در بازار مسکن

فردین یزدانی
کارشناس مسکن

عمدتـا ترکیبـی از تحـولات بـازار ارز و نقدینگـی که بـرای جهش تقاضا اسـتارت خورده اسـت، دلیلی بر این موضوع می‌شود که افراد برای حفظ ارزش پول خود اقدام به سـرمایه‌گذاری در بازار مسـکن کنند و روز به روز مسـکن از یک بـازار مصرفی فاصله بگیرد.

در حال حاضر اگر بخواهیم نرخ مسکن را براسـاس نرخ ارز برآورد کنیم، باید میانگین هر متر مسکن در کشور کمتر از ۳۰ میلیون تومان باشـد، در حالی که این عدد امسـال بـه رقم ۶۰ میلیون تومـان در حال نزدیک شـدن اسـت و این اختلاف نرخ یک حباب بزرگـی در این بازار ایجاد کرده و این اتفاق جدا از تحولات ارزی، بـه افزایش نقدینگی در جامعه نیز بسـتگی دارد که تاثیر سوء بر قیمت‌ها گذاشته است.

در حال حاضر بازار مسـکن دیگر کشش خرید ندارد و افزایش نرخ مسکن در کشور از نرخ تورم کمتر و باوجود افزایش تقاضا برای ایـن بازار، تولید ساخت‌وسـاز با چالش‌های مختلفـی روبه‌رو شـده اسـت و هنوز هیچ طرح و سیاسـتی نتوانسته به‌صورت کارآمد گره‌گشای موضوع تولید مسکن باشد.

هم‌اکنون دولت وعده سـاخت ۴ میلیون واحد مسـکونی را داده اسـت که باتوجه به منابـع مالی محـدود و کمبـود امکانات و تکنولوژی ساخت‌وسـاز به‌نظر می‌رسـد که این طرح در حد یک وعده باقی بماند.

بـا نگاهی بـه وضعیت بانک‌ها مشـاهده می‌کنیـم کـه یـک تـراز منفـی را دنبال می‌کنند، به‌همین‌دلیل برای بانک‌ها ریسک بزرگی است که بخواهند در قالب پروژه‌های ساخت‌وسـاز و اعطای تسـهیلات بانکی به بخش مسکن، در درازمدت وام‌های اعطایی را پس بگیرند.

از سـوی دیگـر، بانک‌ها با یک‌سـری از شرکت‌ها و صنایع مختلف در حال همکاری هستند و تسهیلاتی را برای گردش سرمایه خود در اختیار این سازمان‌ها قرار می‌دهند که ایـن موضـوع، کمک بزرگـی به بخش تولید و صنعت می‌کند و اگر بانک‌ها تصمیم بگیرند که این تسهیلات را در جای دیگری مثل بخش مسـکن پرداخت کنند، سیستم بانکی با مشکل روبه‌رو می‌شود و در نتیجه، مشتری‌های بانک‌ها از این وضعیت ناراضی می‌شوند.

در حـال حاضر جامعه به یک هوشـیاری اقتصادی رسـیده کـه از وعده‌های مختلف بـرای نجـات بـازار مسـکن تاثیـر نگیرد. همچنین، سـرعت گرانی‌ها به‌حدی اسـت که این‌گونه مسـائل تاثیری بـر تعادل بازار نداشته باشد.

تورم روزافزون بخش مسـکن در کشور از مسـائل مختلفی تاثیر می‌پذیـرد و تا وقتی اقتصـاد کشـور اصلاح شـود، هیـچ آینده روشـنی در انتظـار ایـن بـازار حیاتی که یک نیـاز اولیه برای خانوارها اسـت، وجود ندارد.

همچنیـن، بـرای بهبـود بـازار مسـکن بایـد مدیریت کلان کشـور اصلاح شـود و بسترهای اقتصادی کشور در راستای توقف تورم حرکت کند.

رشـد اقتصـادی و کنتـرل تـورم برپایه مدیریـت اقتصاد کلان از عواملی اسـت که به‌خودی خود باعث تعـادل در بازار عرضه و تقاضای مسـکن می‌شـود و تـورم بخش مسکن را کنترل می‌کند.

م الف ۱۲۲

آگهی فقدان سند مالکیت

نظـر به اینکه **آقای سـید هادی موسـوی** به استناد دو بـرگ استشهادیه گواهی امضاء شـده منظم به تقاضای کتبی جهت دریافت سند مالکیت المثنی نوبت اول به این اداره مراجعه و مدعی است که **سند مالکیت پلاک ۲۷۹۶۳ فرعـی از ۱۸۳ اصلـی بخش ۱۰ مشـهد** متعلق به وی می‌باشـد که به علت سهل‌انگاری مفقود گردیده است با بررسی سیسـتم جامع املاک معلوم شـد **ششدانگ سند مالکیت اولیه یک قطعه آپارتمان با شماره ۳۸۰۵۰۱ در صفحـه ۱۶ و دفتـر ۲۵۱۳** بـه نام وی ثبت و سند مالکیت تک برگ **شـماره ۶۶۲۲۱۰الف ۹۳** صادر و تسـلیم شـده است. سیستم جامع املاک بیش از این حکایتی ندارد.

لـذا بـه استناد مفاد ماده ۱۲۰ آئین‌نامه قانون ثبت مراتب یک نوبت آگهی و متذکر می‌گردد هر کس نسـبت به ملک مورد آگهی معامله انجام داده یا مدعی وجود سند مالکیت نزد خود باشد. بایستی ظرف ده روز از تاریخ انتشار این آگهی اعتراض کتبی خود را به پیوست اصل سند مالکیت یا سند معامله به این اداره تسـلیم نماید بدیهی است در صورت عدم اعتراض در مهلت مقرر و بـا وصول اعتراض بدون ارائه سند مالکیت یا سند معامله رسمی نسـبت به صدور سند مالکیت المثنی و تسلیم آن به متقاضی اقدام خواهد شد.

هادی ریحانی، رئیس اداره ثبت اسناد و املاک منطقه ۶ مشهد

م الف ۱۲۴

آگهی فقدان سند مالکیت

نظر به اینکه **آقای محمدعلی عابدیان** برابر وکالتنامه شـماره ۴۷۷۳۰-۱۴۰۱/۰۲/۲۱ دفترخانه ۲۰۵ مشهد از طرف رضا عابدیان به استناد دو برگ استشهادیـه گواهـی امضاء شـده منظم به تقاضای کتبـی جهت دریافت سند مالکیت المثنی نوبت اول به این اداره مراجعه و مدعی است که سند **مالکیت پـلاک ۳۰۸۳۰ فرعی از ۱۸۲ اصلی بخش ۱۰ مشـهد** بـه علت سهل‌انگاری مفقـود گردیـده است با بررسی سیسـتم جامع املاک معلوم شـد سه‌دانگ مشاع از شـشدانگ عرصه و اعیان سند مالکیت **یک باب آپارتمان با شماره ۱۷۶۱۸۴ در دفتـر ۹۸۴ و صفحـه ۳۶۵ به نام وی ثبت و سـند مالکیت تک برگ به شـماره ۲۸۰۱۳۱ پ ۹۰** صادر و تسـلیم شده است. همچنین به موجب سند **رسـمی ۲۱۲۸- ۱۳۹۱/۰۷/۲۰ دفترخانه ۳۴۱ مشـهد** در رهن بانک مسکن قرار گرفته است سیستم جامع املاک بیش از این حکایتی ندارد.

لـذا بـه استناد مفاد ماده ۱۲۰ آئین‌نامه قانون ثبت مراتب یک نوبت آگهی و متذکر می‌گردد هر کس نسـبت به ملک مورد آگهی معامله انجام داده یا مدعی وجود سند مالکیت نزد خود باشد. بایستی ظرف ده روز از تاریخ انتشار این آگهی اعتراض کتبی خود را به پیوست اصل سند مالکیت یا سند معامله به این اداره تسـلیم نماید بدیهی است در صورت عدم اعتراض در مهلت مقرر و بـا وصول اعتراض بدون ارائه سند مالکیت یا سند معامله رسمی نسـبت به صدور سند مالکیت المثنی و تسلیم آن به متقاضی اقدام خواهد شد.

هادی ریحانی، رئیس اداره ثبت اسناد و املاک منطقه ۶ مشهد

کارشناسان از تاثیر توافقات احتمالی بر صنایع‌معدنی می‌گویند

رفع گلوگاه‌های توسعه‌یافتگی

کشور ما در طول سال‌های گذشته با محدودیت در روابط بین‌المللی روبه‌رو بوده؛ همین موضوع نیز موانعی را در مسیر توسعه عملکردی صنایع ایجاد کرده است. دشواری ورود تکنولوژی‌های نوین، چالش‌های ساختاری در مسیر واردات و صادرات، عدم جذب سرمایه و... مهم‌ترین مشکلاتی هستند که بر عملکرد صنایع معدنی سایه افکنده است. بسیاری معتقدند با تغییر شرایط و برقراری تعاملات بین‌المللی میان ایران و سایر کشورها می‌توان به توسعه عملکردی صنایع امید داشت.

عکس: صمت

مرضیه احقاقی
editor@smtnews.ir

توسعه تولید نزدیک است

محمد حیدرزاده، فعال صنعت سرب و روی در گفت‌وگو با صمت اظهار کرد: سال‌ها تحریم و محدودیت در روابط بین‌المللی میان ایران با سایر کشورها به گلوگاه اصلی توسعه‌یافتگی صنایع معدنی در کشور بدل شده است. به‌طور خلاصه باید اذعان کرد که برقراری روابط سازنده میان ایران با سایر کشورها، امکان صادرات و واردات را در حوزه‌های مختلف صنعتی تسهیل و توسعه تولید را ممکن می‌کند. در همین حال، امکان جذب سرمایه خارجی و تکنولوژی‌های نوین را به کشور فراهم می‌کند. وی افزود: در طول سال‌های گذشته و باتوجه به ظرفیت‌های غنی معدنی و انرژی در کشور، صنایع معدنی متعددی در کشور احداث شده و توسعه یافته‌اند. ظرفیت‌سازی در صنایع مختلف معدنی به‌مراتب بیش از نیاز کشور بوده و در نتیجه چنانچه قرار باشد از تمام این ظرفیت‌ها استفاده شود، باید بخشی از این محصولات روانه بازارهای جهانی شود. به‌طبع صادرات و فروش محصولات صنایع‌معدنی کشور در شرایط عادی و به دور از هر نوع محدودیتی، مطلوب خواهد بود؛ هرچند باید امکانات مناسبی برای بهبود روابط بانکی شکننده میان ایران و سایر کشورها فراهم شود. حیدرزاده گفت: در ادامه انتظار می‌رود با اجرای اقدامات و بسترسازی مناسب، همچنین جلب اعتماد صاحبان سرمایه در سطح بین‌المللی، امکان جذب سرمایه خارجی به کشور تسهیل و فراهم شود؛ به‌ویژه آنکه نبود سرمایه کافی یکی از دلایل اصلی توسعه‌نیافتگی و بی‌توجهی به ظرفیت‌های معدنی کشور است. حال چنانچه در موقعیت کنونی فرصتی برای جذب سرمایه خارجی به کشور فراهم آید، می‌توان این چالش و کاستی را برطرف کرد.

این فعال صنعت سرب و روی افزود: اعتماد طرف‌های خارجی به تضمین منافع‌شان در ایران از عوامل موثر بر جذب سرمایه خارجی به کشور است. ثبات در شرایط اقتصادی و سیاسی از مهم‌ترین دلایل جذب سرمایه به یک بخش است؛ بنابراین با اصلاح شرایط موجود، شاهد حضور صاحبان سرمایه در کشور خواهیم بود. وی در ادامه گفت: در طول سال‌های گذشته و باتوجه به شرایط تحریمی روند واردات قطعات، تجهیزات، مواد اولیه و... با چالش و دشواری روبه‌رو شده بود. این واردات به‌شدت هزینه‌بر شد و نیاز تولیدکنندگان را به سرمایه در گردش افزایش داد. حال با تغییر شرایط امکانی برای رفع این کمبود نیز مهیا خواهد شد.

حیدرزاده گفت: البته باید اقرار کرد صنایع کشور در دوران تحریم از حرکت نایستادند، اما این صنایع به‌ویژه در بخش سرب و روی ظرفیت‌های به‌مراتب بالاتری برای تولید دارند. چنانچه این ظرفیت‌ها به کار گرفته شود، زمینه بهبود در عملکرد این صنایع فراهم خواهد شد. توان فناوری، نیروی ارزان کار، ظرفیت‌های معدنی، انرژی ارزان و... همگی زمینه‌ساز توسعه حداکثری در صنایع سرب و روی کشور هستند. این توسعه اثرات مثبتی را در روند اقتصادی کشور خواهد داشت، موقعیت‌های شغلی متعددی را ایجاد می‌کند و در نهایت به ثروت‌آفرینی منتهی می‌شود.

وی در پایان تاکید کرد: از مجموع موارد یادشده، باید این‌طور نتیجه گرفت که اصلاح ارتباطات ایران با دنیا نخستین قدم در مسیر بهبود شرایط صنعتی و اقتصادی است؛ هرچند امید می‌رود سیاست‌های داخلی نیز به‌گونه‌ای تنظیم شود که امکانی برای بهره‌مندی از این فرصت فراهم شود.

> باید اقرار کرد صنایع کشور در دوران تحریم از حرکت نایستادند، اما این صنایع به‌ویژه در بخش سرب و روی ظرفیت‌های به‌مراتب بالاتری برای تولید دارند

بهبود و ارتقای تولید

عزیز قنواتی، فعال صنعت فولاد در گفت‌وگو با صمت درباره بهبود روابط میان ایران و سایر کشورها در سایه رفع تحریم‌ها و اثرات آن بر عملکرد صنایع اظهار کرد: باوجود اینکه در طول سال‌های گذشته پیشرفت‌های قابل‌ملاحظه‌ای در بخش معدن و صنایع معدنی حاصل شده، اما همچنان در برخی حلقه‌های تولید به‌ویژه در بخش اکتشاف و استخراج با ضعف روبه‌رو هستیم. این ضعف از پایین بودن سطح فناوری نشأت می‌گیرد و نبود تعاملات بین‌المللی در سایه تحریم‌های طولانی‌مدت آن را تشدید کرده است. این فعال صنعت فولاد افزود: در حال حاضر، بیشتر کشورهای دارنده ذخایر معدنی برای بهره‌مندی از این ظرفیت‌ها به‌سمت استفاده از ذخایر عمیق رفته‌اند. چنانچه امکان سرمایه‌گذاری و همکاری مشترک با طرف‌های خارجی و ورود تجهیزات و دانش نوین معدنکاری در کشور فراهم شود، می‌توان بر این ضعف غلبه کرد. در ادامه نیز می‌توان بهره‌گیری از دانش روز دنیا در سایه تعاملات بین‌المللی، فرآیند تولید را بهبود بخشید و حتی زمینه کاهش نرخ تمام‌شده را فراهم کرد. وی در ادامه تاکید کرد: البته تمامی فعالان بخش معدن و صنایع‌معدنی کشور در طول سال‌های گذشته تلاش کرده‌اند، با تکیه بر توان داخلی، در مسیر توسعه و ارتقای تولید گام بردارند. این صنایع با محدودیت‌های موجود سازگار شده و از توان داخلی برای بومی‌سازی استفاده کرده‌اند. فولادسازی را باید یکی از موفق‌ترین صنایع کشور در طول این سال‌ها دانست. همان‌طور که ایران اکنون در رتبه دهم فولادسازی دنیا قرار دارد و در همین حال می‌تواند با ارتقای ظرفیت و تولید فولادسازی، این رتبه را هم بهبود بخشد. حال اگر روابط ما در سطح جهانی در شرایط نرمالی ادامه پیدا کند، می‌توانیم از آخرین فناوری‌های روز دنیا بهره بگیریم. قنواتی گفت: فولاد ایران از کیفیت بسیار بالایی برخوردار بوده و به همین سبب در دنیا شناخته‌شده است. همین موضوع نیز زمینه تسهیل فروش فولاد ایران را در بازارهای جهانی فراهم می‌کند. حال با بهبود روابط مالی میان ایران و سایر کشورها، هزینه‌های تحمیلی ناشی از دوره تحریم کاهش خواهد یافت و امکانی برای توسعه بیشتر این صنعت فراهم می‌شود.

سخن پایانی

سال‌ها محدودیت در روابط بین‌المللی میان ایران و سایر کشورها گلوگاه اصلی توسعه‌نیافتگی صنایع معدنی در کشور بوده است. حال برقراری روابطی سازنده میان ایران با سایر کشورها، امکان صادرات و واردات را در حوزه‌های مختلف صنعتی تسهیل و توسعه تولید را فراهم می‌کند؛ در همین حال امکان جذب سرمایه خارجی و تکنولوژی‌های نوین را به کشور ایجاد می‌کند.

یادداشت

دریچه‌ای به‌سوی توسعه صنعتی

مرتضی یزدخواستی
فعال صنعت فولاد

دسترسی آزاد به بازار جهانی، زمینه توسعه اقتصادی کشورها را فراهم می‌کند و در عین حال می‌تواند زمینه‌ساز بهبود و توسعه صنعتی باشد. صنایع فولاد کشور با تمام محدودیت‌هایی که در روند تعامل آنها با جهان وجود دارد، توانسته‌اند در مقام دهمین فولادساز بزرگ دنیا قرار گیرند؛ در همین حال ظرفیت‌های به مراتب بیشتری از صنعت فولاد در کشور احداث شده است. حال چنانچه این مشکلات رفع شود، می‌توان به بهبود شرایط و حضور هرچه قدرتمندتر صنایع فولادی کشور در سطح جهانی امید داشت. بررسی نقش تعاملات جهانی در بهبود و توسعه عملکردی صنایع‌معدنی به‌ویژه فولادسازی، حکایت از آن دارد که تعاملات بین‌المللی از عوامل اثرگذار بر روند فعالیت انواع کسب‌وکارهای اقتصادی و تولیدی به‌شمار می‌رود. برقراری تعامل میان ایران با سایر کشورها از چند منظر اهمیت دارد. در درجه نخست آنکه امکان واردات مواد اولیه، تجهیزات، قطعات و ماشین‌آلات موردنیاز صنایع به‌آسانی ممکن می‌شود. ضمن اینکه در سایه ارتباطات خوب ایران با سایر کشورها، بازارهای هدف صادراتی ما گسترش خواهد یافت و کشف بازارهای جدید صادراتی نیز امکانی برای رشد و توسعه تولید فراهم می‌کند. در طول سال‌های گذشته آن‌طور که باید و انتظار می‌رود سرمایه خارجی به کشور جذب نشده است. در حالی که کشور ما از ظرفیت‌های قابل توجهی در حوزه‌های گوناگون برخوردار است. چنانچه منابع مالی طرف‌های خارجی جذب کشور شود، می‌توان در مسیر بهبود و توسعه عملکرد صنایع گام برداشت. صنایع فولاد کشور در طول سال‌های گذشته باوجود تمام محدودیت‌هایی که در مسیر فعالیت صنایع به دلایل گوناگون از جمله تحریم وجود داشته، توانسته در مسیر توسعه گام بردارند، تا جایی که صنعت فولاد ایران در سطح جهانی شناخته شده است. در همین حال، بازارهای خوبی برای فروش محصولات فولادی ایرانی در سطح دنیا وجود دارد. به‌علاوه آنکه تلاش شده صادرات و فروش بین‌المللی با ارزش‌آفرینی همراه باشد. اکنون با رفع چالش‌های یادشده می‌توان به حضور حداکثری محصولات تولیدشده در صنعت فولاد کشور و به‌دنبال آن، ارتقای تولید در این صنعت امید داشت.

حال انتظار می‌رود همین مسیر با جدیت بیشتری دنبال شود و تولید محصولات نهایی و فروش آنها در بازار جهانی در اولویت قرار گیرد. فولادسازان ایرانی در طول سال‌های گذشته علاوه بر ارتقای جایگاه تولیدی خود، توانسته‌اند دانش فنی خود را به‌روز و داخلی‌سازی کنند. حال می‌توانند از این دانش حتی در سایر کشورها نیز بهره بگیرند. چنانچه تعاملات ایران در سطح بین‌المللی بهبود یابد، می‌توان به حضور صنعتگران ایرانی در سایر کشورها نیز امید داشت. به‌عنوان مثال، افغانستان که در همسایگی ایران قرار دارد، از ظرفیت‌های غنی سنگ‌آهن برخوردار است و بدون تردید ایران می‌تواند سهم مثبتی در بهره‌مندی این کشور از ظرفیت‌های معدنی و احداث صنایع داشته باشد. بسیاری از کشورهای همسایه ما نیازمند فولاد هستند و ایران می‌تواند در سایه تعاملات خوب بین‌المللی، سهم قابل توجهی از تامین بازار این کشورها را در اختیار بگیرد. بدون تردید این گونه مبادلات تجاری به نفع طرفین خواهد بود.

در پایان باید خاطرنشان کرد که صنایع فولادی کشور در طول این سال‌ها در مسیر بلوغ صنعتی گام برداشته و بسیاری از نیازهای خود را با تکیه بر توان داخلی تامین کرده‌اند؛ بنابراین باید علاوه بر تامین نیاز کشورهای همسایه به محصول، سهمی هم در ارائه خدمات فنی ـ مهندسی به آنها داشته باشیم.

مجمع عمومی فوق‌العاده

شرکت تامین نیاز بنکداران متحد البرز (سهامی خاص)

بدینوسیله از کلیه شرکاء/ سهامداران **شرکت تامین نیاز بنکداران متحد البرز سهامی خاص** به شماره ثبت ۱۳۸۷۸ و شناسه ملی ۱۴۰۰۰۵۴۸۱۸۶۹ و یا نمایندگان قانونی آنان دعوت به عمل می‌آید تا در جلسه مجمع عمومی فوق‌العاده شرکت که در ساعت ۱۹:۳۰ مورخ ۱۴۰۲/۰۴/۱۳ و جلسه مجمع عمومی عادی که در ساعت ۲۱ مورخ ۱۴۰۲/۰۴/۱۳ در محل تالار پذیرایی خورشید تشکیل می‌شود حضور بهم رسانند.

دستور جلسه مجمع عمومی عادی
۱. گزارش هیات‌مدیره
۲. ارائه گزارشات مالی توسط بازرس
۳. تصویب صورت‌های مالی سال
۴. تعیین خط‌مشی آینده و مسائل جاری شرکت
۵. انتخاب بازرس

دستور جلسه مجمع عمومی فوق‌العاده
۱- طرح و تصویب افزایش سرمایه شرکت

هیات‌مدیره شرکت

آگهی فراخوان مناقصه عمومی یک‌مرحله‌ای
نوبت دوم
شماره ۱۴۰۱/۵۶

شرکت پالایش نفت امام خمینی (ره) شازند (سهامی عام)

تحت عنوان مدیریت گازهای فلر با هدف شناسایی دلایل فلرینگ و کاهش میزان گازهای ارسالی به مشعل

شرکت پالایش نفت امام خمینی(ره) شازند در نظر دارد تامین/ خدمات موضوع صدرالاشاره را از طریق مناقصه عمومی طبق اسناد مناقصه به پیمانکار واجد شرایط واگذار نماید. شرکت‌های متقاضی می‌توانند جهت دریافت اطلاعات بیشتر و شرایط شرکت در مناقصه به سایت اینترنتی شرکت پالایش نفت امام خمینی(ره) شازند به نشانی WWW.IKORC.IR مراجعه نمایند.

۱- موضوع مناقصه:
الف) شرح مختصر:

ردیف	شماره مناقصه	موضوع مناقصه	مدت زمان	مبلغ تضمین شرکت در مناقصه(ریال)
۱	۱۴۰۱/۵۶	مدیریت گازهای فلر با هدف شناسایی دلایل فلرینگ و کاهش میزان گازهای ارسالی به مشعل	یکسال شمسی	۹۸۰,۰۰۰,۰۰۰

ب) برآورد هزینه انجام موضوع مناقصه ۸۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال می‌باشد.
ج) تضمین مورد قبول شامل: ضمانتنامه بانکی / چک تضمینی / چک بین بانکی / واریز وجه نقد
د) شرکت در رد یا قبول هر یک یا تمام پیشنهادها بدون آنکه محتاج به ذکر دلیل باشد مختار است.
۲) کلیه اشخاص حقوقی واجد شرایط می‌توانند مطابق تاریخ‌های ذیل جهت دریافت اسناد استعلام ارزیابی به آدرس اینترنتی فوق‌الذکر مراجعه نمایند و پس از دریافت اسناد و مطالعه آن، مستندات ارزیابی کیفی را در قالب لوح فشرده در مهلت مقرر به آدرس ذیل ارسال نمایند. بدیهی است پیشنهادهایی که با شرایط مندرج در فراخوان اختلاف داشته و ارسال مدارک مناقصه از سوی متقاضیان بعد از مهلت مقرر قابل پذیرش نمی‌باشد. پس از ارزیابی کیفی از متقاضیان تائید شده جهت ادامه فرآیند مناقصه دعوت بعمل خواهد آمد.
۳) مهلت دریافت اسناد:
۳-۱- مهلت ارسال تقاضا و دریافت اسناد استعلام ارزیابی کیفی: از روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۳/۲۸ لغایت روز شنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۴/۰۳ می‌باشد.
۳-۲- آخرین مهلت ارسال مدارک استعلام ارزیابی کیفی: تا روز شنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۴/۱۷
۳-۳- تاریخ گشایش پاکات اسناد مناقصه متعاقباً اعلام می‌گردد.
۴) نام و نشانی دستگاه مناقصه‌گزار: شرکت پالایش نفت امام‌خمینی(ره) شازند واقع در استان مرکزی، اراک، کیلومتر ۲۰ جاده بروجرد-ساختمان مرکزی - طبقه دوم - امور حقوقی و پیمانها
تلفن تماس ۳۳۴۹۱۰۹۵-۰۸۶ و تلفکس ۳۴۱۶۶۷۰۱-۰۸۶

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۲/۰۳/۲۳ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۲/۰۳/۲۷

روابط عمومی شرکت پالایش نفت امام خمینی (ره)شازند

ابلاغیه

مدیریت محترم کارگاه/شرکت شعیب نظری
موضوع: آقای ابراهیم زارعی
با سلام
احتراماً، با توجه به درخواست بازنشستگی پیش از موعد آقای ابراهیم زارعی در کارهای سخت و زیان‌آور که در جلسه مورخ ۱۴۰۲/۰۳/۰۸ کمیته بدوی استانی این اداره کل مطرح شده و شغل ایشان بشرح ذیل مورد تایید قرار گرفته است.

لذا ابلاغ رای به کارفرما به شرح ذیل انجام گردد:
- امکان دسترسی کارگر به شرکت وجود دارد: ابلاغ واقعی (حضوری)
- امکان دسترسی کارگر به شرکت وجود ندارد: پست دو قبضه
- در صورت مجهول‌المکان بودن شرکت: آگهی روزنامه شود
به منظور دسترسی به آدرس شرکت به سایت silenc.ssaa.ir و irsherkat.ssaa.ir مراجعه گردد.
۱- شغل برفکار از تاریخ ۸۹/۲/۱ لغایت ۸۹/۸/۳۰

ابلاغیه

مدیریت محترم کارگاه/شرکت برادر قدرت
موضوع: آقای ابراهیم زارعی
با سلام
احتراماً، با توجه به درخواست بازنشستگی پیش از موعد آقای ابراهیم زارعی در کارهای سخت و زیان‌آور که در جلسه مورخ ۱۴۰۲/۳/۸ کمیته بدوی استانی این اداره کل مطرح شده و شغل ایشان بشرح ذیل مورد تایید قرار گرفته است.

لذا ابلاغ رای به کارفرما به شرح ذیل انجام گردد:
- امکان دسترسی کارگر به شرکت وجود دارد: ابلاغ واقعی (حضوری)
- امکان دسترسی کارگر به شرکت وجود ندارد: پست دو قبضه
- در صورت مجهول‌المکان بودن شرکت: آگهی روزنامه شود
به منظور دسترسی به آدرس شرکت به سایت silenc.ssaa.ir و irsherkat.ssaa.ir مراجعه گردد.
۱- شغل برفکار از تاریخ ۸۹/۹/۱ لغایت ۹۰/۸/۳۰

ابلاغیه

مدیریت محترم کارگاه/شرکت پیمانکاری شرکت اصلان نیرو بختیاری
موضوع: آقای ابراهیم زارعی
با سلام
احتراماً، با توجه به درخواست بازنشستگی پیش از موعد آقای ابراهیم زارعی در کارهای سخت و زیان‌آور که در جلسه مورخ ۱۴۰۲/۳/۸ کمیته بدوی استانی این اداره کل مطرح شده و شغل ایشان بشرح ذیل مورد تایید قرار گرفته است.

لذا ابلاغ رای به کارفرما به شرح ذیل انجام گردد:
- امکان دسترسی کارگر به شرکت وجود دارد: ابلاغ واقعی (حضوری)
- امکان دسترسی کارگر به شرکت وجود ندارد: پست دو قبضه
- در صورت مجهول‌المکان بودن شرکت: آگهی روزنامه شود
به منظور دسترسی به آدرس شرکت به سایت silenc.ssaa.ir و irsherkat.ssaa.ir مراجعه گردد.
۱- شغل برفکار از تاریخ ۹۰/۹/۱ لغایت ۹۱/۴/۳۱

ابلاغیه

مدیریت محترم کارگاه/شرکت پیمانکاری شرکت مهتاب گستر بندر
موضوع: آقای ابراهیم زارعی
با سلام
احتراماً، با توجه به درخواست بازنشستگی پیش از موعد آقای ابراهیم زارعی در کارهای سخت و زیان‌آور که در جلسه مورخ ۱۴۰۲/۳/۸ کمیته بدوی استانی این اداره کل مطرح شده و شغل ایشان بشرح ذیل مورد تایید قرار گرفته است. لذا ابلاغ رای به کارفرما به شرح ذیل انجام گردد:

- امکان دسترسی کارگر به شرکت وجود دارد: ابلاغ واقعی (حضوری)
- امکان دسترسی کارگر به شرکت وجود ندارد: پست دو قبضه
- در صورت مجهول‌المکان بودن شرکت: آگهی روزنامه شود
به منظور دسترسی به آدرس شرکت به سایت silenc.ssaa.ir و irsherkat.ssaa.ir مراجعه گردد.
۱- شغل برفکار از تاریخ ۸۸/۱۰/۱ لغایت ۸۹/۱/۳۱
۲- شغل برفکار از تاریخ ۹۱/۵/۱ لغایت ۹۳/۵/۳۱

استاد دانشگاه تهران در گفت‌و‌گو با صمت:

توافق هسته‌ای بی‌ثباتی قیمت‌ها را کنترل می‌کند

امیرعباس آذرموند: **عضو هیات علمی دانشگاه تهران، در سالگرد حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی می‌گوید: «باید بپذیریم که حذف یا باقی ماندن ارز ۴۲۰۰ تومانی، تاثیری بر رانت موجود در اقتصاد ندارد؛ به بیان دیگر هر سیاست‌گذاری که موجب تسهیل خرید برخی کالاها یا خدمات شود و کالاها و خدمات دیگر را با کاهش تقاضا مواجه کند، خود به خود موجب ایجاد رانت می‌شود. بروز رانت یک واقعیت در اقتصاد است، اما مسئله اصلی جایی است که فساد و روابط بر ضوابط پیشی بگیرند و یک سیاست به‌جای اینکه اهداف اجتماعی و اقتصادی داشته باشد، برای تامین منافع برخی تصویب شود.»**

آلبرت بغزیان با اشاره به روند کاهشی نرخ دلار در بازارها خاطرنشان می‌کند: «چنانچه توافقی صورت بگیرد، می‌توانیم به‌سرعت با کاهش تورم در کشور مواجه شویم. در واقع از ابتدای امسال همه سیاست‌گذاری‌ها بیانگر استمرار روند تورمی بوده و تنها توافق دوباره می‌تواند از بی‌ثباتی‌های موجود به‌نحوی موثر بکاهد. این رویه می‌تواند تا آنجا ادامه یابد که نرخ ارز دولتی و آزاد به‌هم برسند.»

در ادامه متن کامل گفت‌وگوی صمت با این کارشناس اقتصاد را می‌خوانید.

عکس: آیدا فریدی

به‌نظر می‌رسد مذاکرات این بار جدی‌تر از گذشته به سمت یک توافق حرکت می‌کند و هرچند هنوز توافقی صورت نگرفته، اما می‌توانیم امیدوار باشیم

اخیرا وزیر اقتصاد اعلام کرد با حذف ارز ترجیحی ۴۲۰۰ تومانی، میزان ناترازی بانک‌ها افزایش پیدا کرده است. بنا بود با اجرای این سیاست، تورمی ایجاد نشود و از طرف دیگر رانت و فساد کاهش یابد. چگونه است که حالا موضوع افزایش ناترازی در بانک‌ها مطرح می‌شود و اساسا این ناترازی در شبکه بانکی چگونه با رشد مواجه شده است؟

این اتفاقی عجیب است و کاش وزیر اقتصاد دلایل این موضوع را توضیح می‌دادند تا بهتر می‌توانستیم چرایی این اتفاق غیرمترقبه را تحلیل کنیم. مسئله این است که وقتی ارز ترجیحی ۴۲۰۰ تومانی که به ارز جهانگیری مشهور بود، حذف و به‌جای آن ارز ۲۸ هزار و ۵۰۰ تومانی جایگزین شد، به‌طور طبیعی و قطعی باید درآمدهای ریالی دولت از ارز حاصل از صادراتش بیشتر می‌شد؛ به‌بیان دیگر وقتی دولت هر دلار خود را به‌جای ۴۲۰۰ تومان، با نرخ ۲۸ هزار و ۵۰۰ تومان به بانک مرکزی می‌فروشد، بدون اینکه اقدام خاصی انجام دهد، درآمدهایش رشد چشمگیری خواهد کرد. به این ترتیب انتظار می‌رود با کاهش میزان استقراض و حتی تسویه بخشی از بدهی‌های گذشته دولت به نظام بانکی، میزان ناترازی در نظام بانکی کاهش یابد.

باید این نکته را مدنظر قرار دهیم که دلیل عمده ناترازی نظام بانکی در کشور ما به استقراض دولت از بانک‌ها و سیاست پرداخت تسهیلات تکلیفی برمی‌گردد. در کنار این عامل، بانک‌ها نیز دچار بحران در موجودی خود شده‌اند، زیرا بخش مهمی از منابع خود را صرف خرید واحدهای مسکونی و اموال دیگر کرده‌اند که به‌دلایلی چون رکود اقتصادی، این اموال قفل شده‌اند و امکان دسترسی به آنها از بین رفته است؛ به همین دلیل بانک‌ها توان پرداخت سپرده‌ها به سپرده‌گذاران را ندارند و به‌اصطلاح اگر دست در جیب بانک مرکزی نکنند، ممکن است از پس هزینه‌های جاری خود نیز برنیایند. منظورم این است که مسئولیت بخشی از بحران امروز نظام بانکی، با دولت است و بخشی دیگر از آن نتیجه عملکرد بانک‌ها و کم‌توجهی بانک مرکزی به زیر پا گذاشتن قانون بانکداری توسط بانک‌ها. یکی از مهم‌ترین موارد بی‌توجهی به قانون، به بنگاهداری بانک‌ها بازمی‌گردد. دردناک است که بانک‌ها با خرید واحدهای مسکونی سعی کردند قدرت واقعی منابع خود را حفظ کنند و در عمل این منابع امروز قفل شده‌اند و در مقابل با افزایش تقاضای سوداگرانه مسکن، تورمی بیش از میانگین تورم کشور بر این بخش تحمیل شده و امروز مردم با دشواری‌های فراوان می‌توانند سرپناهی برای خود پیدا کنند.

با این تفاسیر همچنان باید منتظر باشیم مدیران اقتصادی کشور به این سوال پاسخ دهند که عامل افزایش ناترازی بانک‌ها همزمان با حذف ارز ترجیحی چه بوده است. به احتمال زیاد این وضعیت ناشی از بحران ساختاری اقتصاد و تودرتویی نهادی است.

در زمان حذف ارز ترجیحی دولت قول داد تورم رشد نکند و رانت کاهش یابد. کدام یک از این اهداف تا امروز محقق شده است؟

واقعیت این است که هیچ کدام از این وعده‌ها محقق نشدند و درباره نرخ تورم این شکست بسیار واضح است و امروز تورم در کشور بیش از هر زمان دیگری است. تکان‌دهنده‌ترین نکته هم این است که تورم مواد خوراکی بیش از دیگر بخش‌ها است و سیاست دولت به‌جای اینکه موجب کاهش تورم معیشت و کالاهای اساسی شود، این اقلام را به پیشران تورم در کشور تبدیل کرد. به‌نظر هم نمی‌رسد بدون رفع مسائل هسته‌ای و دیپلماتیک، دولت توانایی سیاست‌گذاری مطلوب برای کاهش نرخ تورم را داشته باشد. لازم به یادآوری است که در زمان اجرای طرح حذف ارز جهانگیری، بسیاری از کارشناسان هشدار دادند این اقدام تورم‌زا خواهد بود، اما دولتمردان ترجیح دادند این هشدارها را نادیده بگیرند و به حرف دیگران گوش دهند.

درباره رانت نیز باید بپذیریم حذف یا باقی ماندن ارز ۴۲۰۰ تومانی، تاثیری بر رانت موجود در اقتصاد ندارد؛ به‌بیان دیگر هر سیاست‌گذاری که موجب شود خرید برخی کالاها یا خدمات تسهیل شود و کالاها و خدمات دیگر را با کاهش تقاضا مواجه کند، خود به خود موجب ایجاد رانت می‌شود. وجود رانت یک واقعیت در اقتصاد است، اما مسئله اصلی جایی است که فساد و روابط بر ضوابط پیشی بگیرند و یک سیاست به‌جای اینکه اهداف اجتماعی و اقتصادی داشته باشد، برای تامین منافع برخی تصویب شود.

دولت سیزدهم می‌گفت با حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی رانت‌خواری را در اقتصاد کاهش خواهد داد و جایگزین آنها برای ارز ۴۲۰۰ تومانی، ارز ترجیحی دیگر، به نرخ ۲۸ هزار و ۵۰۰ تومان بود. چه در زمانی که نرخ ارز ۴۲۰۰ تومان بود و چه امروز، اگر ارز را به یک بازرگان بدهند و آن فرد به‌جای اینکه کالایی وارد کند، آن ارز را در بازار غیررسمی بفروشد، یا به‌جای کالای اساسی، کالای مصرفی و لوکس وارد کند یا با ارز ترجیحی کالایی را وارد و سپس نرخ آن را برمبنای دلار بازار آزاد تعیین کند، رانت مهمی به‌دست آورده است.

زمانی قیمت هر دلار امریکا ۲۵ هزار تومان بود و نرخ ارز ترجیحی هم ۴۲۰۰ تومان و امروز با گذشت تنها یک‌سال از حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی، نرخ ارز ترجیحی در کشور ۲۸ هزار و ۵۰۰ تومان است و هر دلار امریکا در بازار آزاد حدود ۵۰ هزار تومان قیمت دارد؛ بنابراین کسی نمی‌تواند امروز ادعا کند دولت در مقابله با رانت موفق عمل کرده، زیرا همچنان رانت وجود دارد و پخش می‌شود.

فکر می‌کنید اگر اراده کافی وجود داشته باشد هم امکان مقابله با رانت نیست؟

اتفاقا امکان مبارزه با رانت و هر نوع فسادی وجود دارد، اما مسئله این است که نمی‌توانیم با قربانی کردن سفره‌های مردم یا تغییر نرخ ارز ترجیحی، خوش‌خیال باشیم و تصور کنیم می‌توانیم رانت را از بین ببریم یا حتی کاهش دهیم. برای اینکه با فساد مقابله کنیم، باید نظارت و بازرسی در کشور تقویت شود.

رانت در اقتصاد وجود خواهد داشت و اگر کسی تصور می‌کند اقتصادی کاملا برمبنای بازار، شکل می‌گیرد، تصوری خام دارد. پس در اقتصاد ما هم رانت فعلا خواهد بود و تنها با تقویت نظارت و کارآمدسازی دستگاه‌های متولی آن است که می‌توانیم به کاهش رانت امیدوار شویم. در حال حاضر بانک مرکزی متولی این امور است و ارز را به افراد مختلف اختصاص می‌دهد؛ بنابراین باید نظارت و پاسخگویی را در شبکه بانکی تقویت کند و نگرش‌های خوش‌بینانه فعلی را کنار بگذارد.

این روزها صحبت از این است که بخشی از منابع ارزی ایران که در عراق بوده، به کشور بازمی‌گردد. بازگشت ۲ میلیارد دلار چه تاثیری می‌تواند بر اقتصاد بگذارد؟

حتی پخش این خبر و افزایش احتمال توافق در مذاکرات هسته‌ای، کافی بود که نرخ دلار در بازار روندی کاهشی به خود بگیرد و پس از چندی دوباره به کمتر از ۵۰ هزار تومان برسد. با این حال چون دولت فعلی حتی نسبت به دولت روحانی هم بیشتر بازار را رها کرده، هنوز اثر این کاهش نرخ را نمی‌توانیم در بازارها ببینیم و به‌جای کاهش نرخ مشاهده شده که قیمت شکر و تن ماهی هم بالا رفته است. در هر حال باید منتظر ماند و دید درنهایت این منابع چه زمانی به کشور بازمی‌گردند، اما به‌طور حتم اثر خوبی خواهند داشت.

به موضوع مذاکرات هسته‌ای اشاره کرده‌اید؛ در روند کاهشی نرخ دلار، این مذاکرات چه نقشی دارند؟

روند مذاکرات هسته‌ای نقشی مستقیم و بلاواسطه در نرخ دلار دارد و هرگاه احتمال توافق افزایش می‌یابد، بازار ارز ایران به‌سرعت واکنش نشان می‌دهد. البته حساسیت بازار هم حدی دارد؛ این روزها خبرها از بهبود روند مذاکرات و افزایش احتمال دستیابی به یک توافق حکایت می‌کنند که این امر موجب تقویت ارزش پول ملی شده، اما اگر این اتفاق چند بار تکرار شود، مطمئن باشید بازار هم حساسیت خود را از دست می‌دهد. به‌هر روی فکر می‌کنم مذاکرات این بار جدی‌تر از گذشته به سمت یک توافق (توافق موقت یا دائم) حرکت می‌کند و هرچند هنوز توافقی صورت نگرفته اما می‌توانیم امیدوار باشیم.

چنانچه توافقی صورت بگیرد می‌توانیم به‌سرعت با کاهش تورم در کشور مواجه شویم. در واقع از ابتدای امسال همه سیاست‌گذاری‌ها بیانگر استمرار روند تورمی بوده و تنها توافق دوباره می‌تواند از بی‌ثباتی‌های موجود به‌نحوی موثر بکاهد. این رویه می‌تواند تا آنجا ادامه یابد که نرخ ارز دولتی و آزاد به‌هم برسند.

فکر می‌کنید این منابع جدید باید در چه زمینه‌ای هزینه شوند؟

برای این مسئله باید یک اولویت‌بندی مدنظر قرار گیرد تا براساس آن، نیازهای مبرم و فوری شناسایی و هزینه‌های آنها تامین شود. منابع کشور محدود است و تا زمانی‌که تحریم‌ها پابرجاست محدود خواهد ماند؛ بنابراین شایسته است با وسواسی دوچندان نسبت به هزینه‌کرد آن اقدام کرد. من فکر می‌کنم امروز باید داروی موردنیاز کشور را زودتر از هر چیز دیگری تامین کرد. برازنده کشورهای امروزی نیست که مردم آن بر اثر بیماری‌هایی که داروهای آن موجود است دچار مشکل شوند و در تامین آنها ناکام بمانند. پس از تامین دارو، باید برای ارتقای وضعیت ناوگان حمل‌ونقل عمومی بین‌شهری و درون‌شهری برنامه‌ریزی شود. در اولویت‌های بعدی سرمایه‌گذاری در بخش نفت ضروری است. نفت منبعی است که درآمدهای فراوانی را برای کشور ایجاد کرده و باید برای کارآمد نگه‌داشتن منابع و چاه‌های نفت فعلی، سرمایه‌گذاری دوباره کنیم تا بتوانیم با شدتی مطلوب استخراج طلای سیاه را ادامه دهیم.

در این میان نگرانی‌هایی هم وجود دارد؛ مثلا ممکن است به‌جای اینکه منابع موردبحث را برای تامین کالاهای اساسی خرج کنند، آنها را صرف واردات خودروهای لوکس یا اینکه با آنها کالاهای مصرفی وارد کنند. در این صورت آزادسازی منابع بلوکه‌شده نه‌تنها اثر مثبتی بر بازار و اقتصاد ایران نخواهد داشت، بلکه در آینده، اگر دولتی از جناح دیگر روی کار بیاید، این اقدام را تبدیل به دستمایه‌ای برای حمله به دولت فعلی خواهد کرد.

چنانچه توافقی حاصل شود که تحریم‌ها را لغو کند، در کوتاه‌مدت چه تحولاتی رقم می‌خورد؟

به‌سرعت بهبود وضعیت اقتصادی حاصل خواهد شد. هرچند نباید این نکته را نادیده بگیریم که تحریم تمام مشکل اقتصاد ایران نیست و در نهایت یک‌سوم مشکلات امروز ناشی از تحریم‌ها است و با لغو تحریم‌ها اثر مثبت آن به‌طور دائمی ادامه نخواهد یافت، اما در کوتاه‌مدت اثرات آن قابل‌چشم‌پوشی نیست. در صورت لغو تحریم‌ها به‌سرعت ثبات قیمتی شکل می‌گیرد و حتی نرخ برخی از کالاها و خدمات می‌تواند نسبت به امروز ارزان‌تر شود. البته برخی بازارها دچار رکود می‌شوند، مانند بازار مسکن، خودرو، ارز و طلا، چراکه تقاضای سوداگری در این بازارها کاهش می‌یابد و توقف سوداگری خود به خود از افزایش شتابان قیمت‌ها جلوگیری خواهد کرد.

این شرایط موجب می‌شود قدرت چانه‌زنی مصرف‌کنندگان به‌سرعت افزایش پیدا کند و عرضه‌کنندگان دیگر امکان این را نداشته باشند که بنا بر منافع خود قیمت‌ها را تعیین کنند. در همین ماجرای خودرو اگر ما به عملکرد شورای رقابت بنگریم، نکات آموزنده زیادی را در آن می‌توانیم مشاهده کنیم. این شورا خودرو را وارد بورس کرد و با همین اقدام توانست عرضه را برمبنای یک شرایط دیگر انجام دهد که سبب کاهش نرخ خودرو در بازار و حتی کاهش تقاضای موثر شد. اینها نشانه خوبی هستند که حاکی از کاهش سوداگری در بازار است. با کاهش سوداگری طبیعتا می‌توانیم منتظر کاهش نرخ هم باشیم و حتی کار به جایی می‌رسد که نرخ مبادله در بازار کمتر از نرخی باشد که در سایت‌ها می‌گذارند. این شرایط می‌تواند تا مدت بیشتری ادامه داشته باشد؛ اگر طرفین توافق، مانند زمان ترامپ برخورد نکنند. گرچه توافقی دائمی در جهان امروز معنا ندارد، اما می‌توان انتظار داشت که حداقل طرفین به‌دنبال بهانه برای به‌هم زدن آن نباشند.

چنانچه توافق حاصل شود و پیوستن ایران به «گروه ویژه اقدام مالی» همچنان مانند شرایط فعلی باشد، یعنی FATF پذیرفته نشود، اقتصاد ظرفیت شوک مثبت را خواهد داشت؟

فکر می‌کنم مسئولان هم به‌خوبی می‌دانند که توافق هسته‌ای و پیوستن به FATF مکمل هم هستند و نمی‌توان یکی را پذیرفت و دیگری را رها کرد.

حتی در زمانی که مجمع تشخیص مصلحت نظام برای تصویب FATF تعلل می‌کرد، آقای مصباحی‌مقدم به‌صراحت تاکید داشت وقتی تحت تحریم هستیم، امضای FATF دیگر برای کشور مزیتی نخواهد داشت و می‌گفت اگر دوباره توافقی صورت بگیرد که منجر به لغو تحریم‌ها شود، باز هم حاضر به امضای این پیمان هستیم. پس من فکر نمی‌کنم مشکلی در این ماجرا به‌وجود بیاید.

این روزها بررسی برنامه هفتم توسعه هم در دستور کار مجلس است. نگاه کلی شما به این برنامه چیست؟

برنامه هفتم توسعه از نظر من، شبیه جلسه خواستگاری یا ازدواج یک زوج جوان است که بزرگ‌ترهای فامیل جمع می‌شوند و برای آنها بهترین آرزوها را می‌کنند و از تجارب خود به‌طور اجمالی برای این زوج می‌گویند و آرزوهایی که دارند را به‌شکل خاطراتی از زندگی افراد باتجربه‌تر بیان می‌کنند.

طبیعی است در این گفت‌وگوها، باوجود حرف‌های مثبت و خوبی که مطرح می‌شود، راهکار واقعی و اجرایی برای خوشبختی داده نمی‌شود و بیشتر احساس خوب به این زوج داده می‌شود. برنامه‌های ششم و هفتم توسعه از نظر من آرزوهای دولت بود که به‌طور کتبی بیان شده است. این آرزوها قابل‌تحقق هستند، اما مشکل این است که دولت درباره چگونگی رسیدن به اهداف برنامه توضیحی نمی‌دهد. رسیدن به رشد اقتصادی ۸ درصدی یا تک‌رقمی شدن نرخ تورم آرزوهای محال نیستند، اما در قالب برنامه‌های فعلی تنها یکسری اعداد هستند که بیان می‌شوند و معلوم نیست مبنای دستیابی به آنها چیست؛ به همین دلیل من نمی‌توانم به اهداف کمی این برنامه‌ها ایراد بگیرم و تنها می‌توانم بگویم مدل اقتصادی که دولت برمبنای آن این ارقام را اعلام کرده، نامشخص است.

برخی نقدها به برنامه هفتم توسعه درباره حذف فصل محیط‌زیست یا تضعیف حقوق و دستمزد است. در این باره نظرتان چیست؟

تمام برنامه‌های اقتصادی و سیاست‌گذاری‌های اجتماعی با این هدف انجام می‌شود که موجودی زنده به‌نام انسان، کیفیت بهتر زندگی را تجربه و بتواند با رفاه و شرایطی شایسته‌تر گذران کند. هنگامی‌که از برنامه توسعه حرف زده می‌شود، منظور پیشرفت اقتصادی نیست، بلکه بهبود کیفی زندگی یک انسان در تمام ساحت‌ها است، به همین دلیل موضوع یک برنامه توسعه نباید تنها رشد اقتصادی باشد و مسئله درآمد سرانه و بهبود زندگی افراد، به‌ویژه اقشار تهیدست باید مدنظر باشد. متاسفانه برنامه‌های توسعه در ایران چنین دقتی ندارند و به این موضوعات نمی‌پردازند. در این باره برنامه هفتم، از دیگر برنامه‌ها رویکردی ضعیف‌تر دارد و به موضوعات مربوط به عدالت اجتماعی بی‌توجه است و حتی علیه آن هم موادی را در خود دارد.

کولر گازی یا آبی؟ کدام یک دوستی ما را با برق بیشتر می‌کند؟

علی رفیعی: سالانه هزاران میلیارد ریال سرمایه‌گذاری برای ایجاد تاسیسات جدید برق و استفاده از بخش عمده‌ای از آنها تنها در ۴ ساعت زمان اوج بار، مشکلات عدیده‌ای را برای صنعت برق به‌وجود آورده است. ایامی از سال و نیز ساعاتی از شبانه‌روز دارای بیشترین مصرف انرژی الکتریکی است که به آن روزهای اوج مصرف سال و ساعات اوج بار گفته می‌شود و عموما این مصارف اوج، در فصل تابستان و متاثر از استفاده انبوه از وسایل سرمایشی است.

بیش از ۷۰ درصد از خانوارهای ایرانی در فصل گرما از کولرهای آبی و یا گازی برای خنک کردن منازلشان استفاده می‌کنند. تفاوت عمده این دو سیستم در مصرف برق آنها است به طوری که توان کولرهای آبی حدود ۵۰۰ وات و کولرهای گازی بالغ بر ۲۰۰۰ وات است.

کولرهای آبی در مناطقی که رطوبت هوا بالا است، مانند شمال و جنوب کشور از کارایی خوبی برخوردار نیستند، لذا در این مناطق از کولرهای گازی به‌طور گسترده استفاده می‌شود، اما در مناطقی که شرایط آب و هوایی برای استفاده از کولر آبی مساعد است، استفاده از کولر گازی دلیل مصرف برق بالا، اشتباه است.

در بخش عمده‌ای از مناطق ایران تابستان را نمی‌توان بدون کولر سپری کرد تا در صنعت برق صرفه‌جویی حداکثری حاصل شود، اما با راهکارهایی ساده می‌توان مصرف برق را در این دو سیستم سرمایشی تا میزان قابل توجهی کاهش داد تا از خاموشی‌های تابستانه جلوگیری شود.

- محل نصب، سرویس و نگهداری مناسب و تناسب ظرفیت برودتی کولر با فضای مورد استفاده (از لحاظ مساحت، دما و رطوبت) از مهمترین نکاتی است که در استفاده از کولر گازی مقدار انرژی مصرفی را کاهش می‌دهد.

- همچنین آفتابگیر بودن یا نبودن فضا در تعیین کولرگازی مناسب مهم است. این نکته به عنوان نخستین نکته در استفاده بهینه از کولر گازی نقش اساسی دارد و رعایت آن به این معنی است که گام نخست را درست برداشته‌ایم.

- تمیز بودن کندانسور کولر گازی و نصب آن در سایه بسیار مهم است، زیرا این قطعه به دلیل عبور جریان هوا از آن در میزان مصرف برق تاثیر زیادی دارد.

- اگر شرایط فراهم است، باید کولر گازی را در مسیر باد نصب کنیم، این کار موجب انتقال حرارت بهتر در کندانسور شده و در نتیجه افزایش بازده و کاهش مصرف انرژی را به دنبال دارد.

- محوطه پشت کولر باید فضای مناسبی جهت گردش هوا داشته باشد تا استفاده بهینه از کولر گازی میسر شود.

- درزگیری مناسب اطراف کولر گازی، قرار نداشتن در معرض تابش مستقیم خورشید، سرویس به موقع و تمیز کردن فیلترهای هوا و رادیاتور، در کاهش مصرف برق تاثیر بسیار زیادی دارند و استفاده بهینه از کولر گازی را برای کاربر محقق می‌کنند.

- اگر در مناطق جنوبی زندگی می‌کنیم، با کاشت درخت در نزدیکی کولر گازی و ایجاد سایه خنک برای آن، حدود ۱۰ تا ۱۵ درصد در مصرف انرژی الکتریکی صرفه‌جویی خواهیم کرد.

- در تابستان دمای آسایش خانه را روی ۲۴ درجه سانتیگراد تنظیم کنیم.

- به طور همزمان از وسایلی نظیر اجاق، سماور، لامپ رشته‌ای و... با کولر گازی استفاده نکنیم، زیرا این وسایل باعث افزایش بار گرمایی محیط می شوند؛ در نتیجه کولرگازی برای رسیدن به برودت مطلوب، بیشتر تلاش می‌کند و برق بیشتری هم استفاده می‌کند.

و اما در کولرهای آبی هم علاوه بر انتخاب قدرت مناسب کولر با توجه به مساحت منزل، سرویس سالانه موتور و پوشال کولر، ایجاد سایبان برای کولر، استفاده از کلید هوشمند در سرعت بخشیدن به قطع و وصل به‌هنگام این وسیله، می‌تواند نتایج مثبتی را در میزان استفاده از برق حاصل کند.

بررسی تاثیر احیای برجام بر اکوسیستم دانش‌بنیان‌ها

هم ترس، هم امید

مهتاب دمیرچی
editor@smtnews.ir

۲۳ تیر سال ۱۳۹۴ بود که توافقات هسته‌ای ایران (برجام) در زمان حسن روحانی، رئیس‌جمهوری وقت بسته شد. در نتیجه، این توافقنامه صدها میلیارد دلار پول دریافت کرد و شورای امنیت ملل متحد، اتحادیه اروپا و تحریم‌های ثانویه ایالات‌متحده از تحریم‌های علیه ایران بیرون خواهد آمد. این در حالی است که محمود عباس‌زاده مشکینی، سخنگوی کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس چندی پیش به مهر گفته بود: به‌طورقطع با تکیه بر منابع داخلی می‌توان کشور را از تحریم‌ها و تهدیدهای سخت‌تر عبور داد و به‌هیچ‌وجه به دوران عجز و ناتوانی در برابر استکبار جهانی و التماس به آنها بازنگشت. وی با بیان اینکه دیگر برجام به مسئله فرعی تبدیل شده است و به‌هیچ‌وجه در قالب آن می‌خواهیم به غربی‌ها باجی بدهیم، خاطرنشان کرد: خود غربی‌ها نیز به این نتیجه رسیدند که جمهوری اسلامی ایران در عرصه تعاملات جهانی و بین‌المللی حاضر نیست به هیچ کشوری باجی بدهد، بلکه صلابت واقعی در عرصه جهانی به‌دست‌آمده و ما امروز به یکی از قدرت‌های بزرگ نظامی دست پیدا کردیم که توان تولید موشک‌های فوق‌مدرن و مافوق‌صوت را نیز داریم. در اینجا پرسشی که مطرح می‌شود، این است که در این چند سال اخیر که برجام احیا نشده بود، مگر چقدر از توان داخلی و شرکت‌های دانش‌بنیان بهره گرفته شده است . به‌گفته برخی کارشناسان اکوسیستم دانش‌بنیان، معضل امروز دانش‌بنیان‌ها با احیای برجام حل نمی‌شود، چرا که تحریم واقعی در داخل و از سوی سودجویانی است که به قدرت وصل هستند. برخی دیگر هم معتقدند که راه تجارت بین‌المللی دانش‌بنیان‌ها باز است و فرآیندی مبنی بر رانت و انحصارگرایی یا سودجویی‌های مرتبط با اشخاص قدرتمند در کشور وجود ندارد. صمت در این گزارش به نظرخواهی دانش‌بنیان‌ها درباره تاثیر برجام بر این اکوسیستم پرداخته است.

عکس: آیدا فریدی

> بازار فعلی کشور به‌واسطه نبود کالای خارجی، کوچک و فقیر است؛ حال اگر این فضا باز شود، شرکت‌های دانش‌بنیان می‌توانند وارد بازار منطقه شوند و حتی بازار بسیاری از کشورهای جهان را در اختیار بگیرند

مسیر هموار مجوزها با احیای برجام

جواد خواجه، فعال دانش‌بنیان در زمینه تولید روغن هواپیما از ۲ جنبه به احیای برجام پرداخت. وی در گفت‌وگو با صمت گفت: در گام نخست، احیای برجام تا حدی راهگشای معضلاتی است که چند سالی می‌شود در تجارت بین‌الملل با آن درگیر بودیم.

برای مثال، در تامین ارز، ارسال حواله‌ها و خرید مواد اولیه و مشکلاتی که تاکنون داشتیم، رفع خواهد شد. اگر در واقع برجام اتفاق بیفتد، به‌طورقطع به‌نفع شرکت‌های دانش‌بنیان در تعاملات بین‌المللی آنها خواهد بود. یکی از معضلات اصلی دانش‌بنیان‌ها دریافت مجوز و گواهینامه‌های معتبر بین‌المللی است که به‌دلیل شرایط حاصل از تحریم، موفق به اخذ این مجوزها برای فعالیت تجاری نمی‌شوند و حتی برخی شرکت‌های بزرگ پاسخ درخواست‌ها را نمی‌دهند.

به‌گفته خواجه، در شرایط احیای برجام و باز شدن مسیر تعاملات دریافت مجوزهای بین‌المللی به‌ویژه در زمینه حمل‌ونقل نظیر هواپیما و خودرو شاهد اتفاقات مثبتی خواهیم بود.

وی افزود: در شرایط فعلی، محاصره اقتصادی باعث شده است که دانش‌بنیان‌های ایرانی نتوانند به ارتقای محصولات خود و به کیفیت جهانی برسند. بی‌شک اگر برجام اتفاق بیفتد، کمک زیادی به تعاملات بین‌المللی به‌ویژه دریافت مجوز می‌کند. همچنین، موانع موجود در تامین ارز و باز کردن ال سی هم برداشته خواهد شد و بسیاری از محصولاتی که باتوجه به تحریم‌ها امکان تامین نداریم یا به‌صورت غیرمستقیم تامین می‌شود، می‌توان به‌راحتی وارد کرد.

▣ برخی معضلات ربطی به برجام ندارد

این فعال دانش‌بنیان بااشاره به برخی سنگ‌اندازی‌هایی که بی‌ربط به تحریم‌های خارجی است و در مسیر تعاملات بین‌المللی دانش‌بنیان قرار دارد، گفت: حل برخی معضلات اکوسیستم دانش‌بنیان ربطی به برجام ندارد. در واقع، احیای برجام هم نمی‌تواند راهگشای این معضلات باشد. این معضلات مربوط به حمایت از محصولات و تولیدات بومی دانش‌بنیان‌ها است.

▣ احیای برجام شیطنت‌های تجاری را کم می‌کند

به‌گفته خواجه، در برخی موارد، مصرف‌کننده‌ها که بیشتر زیرمجموعه دولتی و یگان‌های نظامی هستند، چندان از این محصولات استقبال نمی‌کنند و رغبتی هم به این جریان ندارند و ترجیح می‌دهند که کالای خارجی مصرف کنند. بی‌شک شرایط عدم‌احیای برجام برای این افراد راه را برای رانت باز می‌گذارد.

به‌گفته وی، حال اگر برجام اتفاق بیفتد، یک‌سری شیطنت‌ها کمتر می‌شود، چرا که قیمت‌ها مستقیم‌تر خواهد بود و دلالی و رابط دیگر وجود ندارد و منجر به حمایت از تولیدات داخلی می‌شود.

در شرایط فعلی، تامین‌کنندگان مواد از خارج سود بسیار زیادی را می‌برند. خواجه بااشاره به برخی دست‌اندازی‌های منفعت‌طلبانه در مسیر تعاملات بین‌المللی دانش‌بنیان‌ها گفت: یکی معضلات کشور ما، منفعت‌طلبی افرادی است که در مسند قدرت هستند. شرکت‌های دانش‌بنیان کوچک که قدرت آنها فناوری و نیروی کار آنها است، فضایی برای فعالیت بین‌المللی نمی‌بینند، چرا که هر تجارتی باید سودی برای این افراد داشته باشد و به‌عبارتی، اگر بازی داده نشوند، اصلا اجازه فعالیت به دانش‌بنیان‌ها را نمی‌دهند.

▣ دست‌های پشت‌پرده

وی افزود: این آفت در همه‌جا حتی در رایزن‌های فناوری هم وجود دارد و اگر رایزن‌ها هم بخواهند کاری انجام دهند، متاسفانه این قدرت‌ها جلوی منفعت دانش‌بنیان‌ها را می‌گیرند. در برخی از فناوری‌ها، دانش‌بنیان‌ها می‌توانند به‌شکلی کشور را بالا ببرند که ابرقدرت‌ها، توانایی رسیدن به ایران را نداشته باشند. تنها رایزن‌ها هم مقصر این داستان نیستند،زیرا آنها هم جلو می‌آیند، اما قدرت‌های پشت‌پرده اجازه فعالیت را نمی‌دهند. این جریان را در تجربه شخصی خود فهمیده‌ام.

وی ادامه داد: چندی پیش، در روسیه طی اتفاقی سیاسی، تمام شرکت‌های تولیدکننده روغن هواپیما رفتند و این موقعیت خوبی برای شرکت‌های تولیدکننده ایرانی بود.

در واقع، می‌توانستیم بازار خوبی در روسیه پیدا کنیم، اما به‌قدری سنگ‌اندازی شد که متاسفانه چنین اتفاقی رقم نخورد، چرا که برخی تصمیم‌گیران معتقد بودند این بازار باید به دست شرکت‌های بزرگ برسد، نه دانش‌بنیان‌ها. در کل، به این دلیل که منفعت برخی افراد در تعاملات دانش‌بنیان‌ها نیست، به‌همین‌دلیل برخی قراردادها یا لغو می‌شود یا اصلا اجازه همکاری داده نمی‌شود. به‌گفته خواجه، اتفاقاتی که در داخل می‌افتد، خطرناک‌تر از منتفی شدن برجام است.

> در صورت احیای برجام و باز شدن مسیر دریافت مجوزهای بین‌المللی، به‌ویژه در زمینه حمل‌ونقل نظیر هواپیما و خودرو شاهد اتفاقات مثبتی خواهیم بود

بازار رقابتی‌تر می‌شود

یوسف قاسمی، فعال دانش‌بنیان در زمینه تجاری‌سازی در گفت‌وگو با صمت احیای برجام را دارای ۲ جنبه مثبت و منفی برای اکوسیستم دانش‌بنیان در کشور دانست و گفت: آثار منفی احیای برجام آن‌جایی خود را نشان می‌دهد که منجر به رقابتی‌تر شدن بازار برای دانش‌بنیان‌ها می‌شود. به‌هرحال، تحریم‌ها موانعی شد در مسیر ورود کالاهای خارجی، تا حدی که بسیاری از فروشندگان و صاحبان کالا در دنیا حاضر نشدند، با ایران همکاری کنند و از طرفی هم، به‌دلیل وضعیت تنظیم ارز در کشور، نهادهای داخلی واردات برخی کالاها را ممنوع کردند. در نتیجه، باوجود محدودیت و ممنوعیت در واردات بسیاری از کالاها شرکت‌های دانش‌بنیان توانستند بدون حضور رقبای خارجی محصولات خود را در بازار عرضه کنند.

وی افزود: در شرایطی که رقیب خارجی در بازار حضور نداشته باشد یا با فرض وجود در بازار بسیار گران‌قیمت است، تولید کالای داخلی حتی با کیفیت کمتر و نرخ گران‌تر از حد معمول ارزش اقتصادی پیدا می‌کند. پس احیای برجام و باز شدن این فضا می‌تواند این بازاری را که به‌طورغیرطبیعی در اختیار دانش‌بنیان‌ها قرار گرفته است، خراب کند.

▣ عصر طلایی دانش‌بنیان‌ها در دوران کرونا

قاسمی گفت: اگر بازار آزاد و رقابتی بود و کالاهای وارداتی خارجی هم حضور پررنگی داشتند، بی‌شک دانش‌بنیان‌ها نمی‌توانستند با برخی از این کالاها؛ هم از نظر کیفیتی و هم از نظر قیمتی رقابت کنند. البته در این سال‌ها دانش‌بنیان‌هایی هم بودند که محصولات‌شان قابل‌رقابت با کالاهای خارجی بود، به‌گونه‌ای که با فرض رقابتی بودن بازار، بی‌شک باز هم موفق عمل می‌کردند.

وی بااشاره به قابل‌کنترل بودن این اثر منفی احیای برجام گفت: ضرر آزاد شدن واردات برای دانش‌بنیان‌ها قابل‌مدیریت است، چرا که در نهایت هر تولیدکننده‌ای باید خود را در بازارهای رقابتی محک بزند. در واقع، دانش‌بنیان‌ها باید خود را وارد بازار رقابتی کنند؛ زیرا رشد در بازارهای غیررقابتی موقت و شکننده است که ارزش‌آفرین نیست. ناگفته نماند که دانش‌بنیان‌ها در ماهیت خود ارزش‌آفرین هستند و توانسته‌اند در سال‌های همه‌گیری ویروس کووید ۱۹ نیازهای کشور را مرتفع کنند و موفق هم عمل کرده‌اند. وی درباره اهمیت رقابتی بودن بازار برای شرکت‌های دانش‌بنیان گفت: کشورهایی که بازارهای رقابتی دارند، با برگزاری آموزش‌ها و دوره‌هایی برای شرکت‌های دانش‌بنیان، توانستند قوت بیشتری به آنها بدهند و از آنها توقع دارند که در بازار جهانی با کالاهای رقیبان؛ هم از نظر نرخ و هم از نظر کیفیت رقابت کنند. همچنین، در این کشورها برای توسعه دانش‌بنیان‌ها واردات برخی از کالاها را در مدت زمان‌های مشخص یا ممنوع می‌کنند یا هزینه‌های گمرک را افزایش می‌دهند تا دانش‌بنیان‌ها بتوانند پا بگیرند. بنابراین، در شرایط وقوع چنین اتفاقی خوب است تا کمک ملی و یارانه‌های ضابطه‌مند وجود داشته باشد.

▣ احیای برجام؛ مسیر سودبخش پیش پای دانش‌بنیان‌ها

وی در ادامه بااشاره به جنبه‌های مثبت احیای برجام برای اکوسیستم دانش‌بنیان گفت: برجام اگر در چارچوب مصالح کشور باشد، به‌طورقطع برای دانش‌بنیان‌ها هم مفیدتر خواهد بود، چرا که بازار فعلی به‌واسطه نبود کالای خارجی، کوچک و فقیر است؛ حال اگر این فضا باز شود، شرکت‌های دانش‌بنیان ما می‌توانند وارد بازار منطقه شوند و حتی بازار بسیاری از کشورهای جهان را در اختیار بگیرند. برخی صاحبان شرکت‌های دانش‌بنیان معتقدند، رانت افرادی که در رأس قدرت هستند، مانع فعالیت شرکت‌های دانش‌بنیان در تجارت خارجی است و دست‌اندازهای این‌چنینی برای دانش‌بنیان‌ها کم نیست. این فعال دانش‌بنیان ضمن مخالفت با این گزاره گفت: من با اصل این موضوع موافق نیستم. اینکه یک‌سری بازیگران داخلی، بازار دانش‌بنیان در خارج از کشور را مدیریت می‌کنند، حرف چندان درستی نیست. البته وجود رقابت را نفی نمی‌کنم، چرا که رقابت در همه‌جای دنیا وجود دارد و باید هوشمندانه پا به بازار جهانی گذاشت. برای مثال، بسیاری از برندها در جهان با اینکه رقیب هم هستند، اما در جلساتی، حداقل نرخ را در بازار تعیین می‌کنند یا اینکه به تقسیم بازار می‌پردازند. اما اینکه بگوییم سیستمی برای جلوگیری از فعالیت شرکت‌های دانش‌بنیان در خارج از کشور وجود دارد که به رأس قدرت هم متصل است، صحت ندارد.

به‌گفته قاسمی، فعالیت شرکت‌های دانش‌بنیان در بازارهای جهانی راحت‌تر از بازارهای داخلی است، چرا که رانت‌های داخلی به‌ویژه در بحث واردات بیشتر از رانت‌های مانع‌زا در واردات است.

▣ عدم‌آگاهی و ظن به نظام اقتصادی

وی در ادامه بااشاره به عدم‌شناخت کافی برخی شرکت‌های دانش‌بنیان از بازارهای جهانی که منجر به شکست آنها در قراردادهای‌شان می‌شود، گفت: شرکت‌های دانش‌بنیان گاه با سوءنیت و بیشتر موارد با حسن‌نیت فکر می‌کنند، می‌توانند نیازی را در یک بازار بین‌المللی رفع کنند، اما در عمل، شاهد عدم‌توانایی آنها بوده‌ایم. یعنی در مواردی این گونه بوده است که دانش‌بنیان‌ها متوجه ایراد اساسی محصولات خود نبوده‌اند یا حتی بسیاری از آنها محصولات‌شان در حد آزمایشگاهی و پایلوت بوده و نتوانسته است که برد موفقیت‌آمیزی را در بازار داشته باشد. به‌عبارت دیگر، اگر شرکت دانش‌بنیانی نتوانسته است در بازارهای جهانی فعالیت کند، یا استانداردهای کافی را نداشته یا محصول آن شرکت، ایرادی فنی داشته است. در برخی موارد هم، شرکت دانش‌بنیان از پس سفارشات بالا به‌دلیل فقدان زیرساخت و ظرفیت کافی برنیامده است و فقط در تولید چند محصول اولیه توانسته تولیدات خوبی داشته باشد و موفق عمل کند.

وی بااشاره به اهمیت فعالیت رایزن‌های فناوری گفت: فعالیت رایزن‌های فناوری در مجموع اقدام خوبی است، اما نیازمند ایجاد امکانات و نیروی انسانی متخصص برای اقدامات موثر هستیم در بسیاری از موارد رایزن های فناوری به نوبه خود اشخاص توانمند و مشرف به اکوسیستم دانش‌بنیان و فناوری هستند، اما چون امکانات و نیروی انسانی توانمند در اختیارشان نیست، نمی‌توانند کاری از پیش ببرند.

سخن پایانی

شرکت‌های دانش‌بنیان کوچک برای ورود به عرصه رقابتی باید بتوانند سطح دانش و استانداردهای‌شان را ارتقا بخشند تا از این دریچه زیرساخت‌های لازم را فراهم کنند. شرکت‌های دانش‌بنیان کوچک برای اینکه بتوانند وارد این عرصه رقابتی و موفق ظاهر شوند، باید هم بتوانند سطح دانش و هم سطح استانداردهای‌شان را ارتقا بخشند تا از این دریچه، زیرساخت‌های لازم را فراهم کنند. در حال حاضر شرکت‌های دانش‌بنیان مانند گذشته نیستند و هم توسعه پیدا کرده و هم پیشرفته‌تر از قبل شده‌اند و آن شرکت‌هایی که هنوز پیشرفت نکرده‌اند، مجبور هستند برای ادامه بقا تحولی را در خود ایجاد کنند.

یادداشت

فضای غیرتحریمی وب، راهی برای رشد

جلال ترابی
کارشناس دیجیتال‌مارکتینگ

بازاریابی و توسعه بازار یکی از مهم‌ترین بخش‌های تاثیرگذار در موفقیت کسب‌وکارهای دانش‌بنیان و فناوری‌محور است. در واقع دیجیتال‌مارکتینگ نقش جدی در بازاریابی جهانی دارد و افراد ماهر در این زمینه معتقدند که تنش‌های سیاسی و تحریم‌ها راه را برای توسعه دیجیتال‌مارکتینگ برندهای ایرانی در فضای بین‌المللی تا حدی مسدود کرده است. اتفاقاتی نظیر احیای برجام می‌تواند نقش جدی در روند دیجیتال‌مارکتینگ جهانی داشته باشد.

با حضور بیش از پیش جامعه در فضای مجازی و دنیای دیجیتال، حضور شرکت‌ها در این فضا برای تبلیغ محصولات و خدمات خود، امری اجتناب‌ناپذیر است، در حالی که معمولا این موضوع کمتر موردتوجه و تمرکز فناوران و صاحبان شرکت‌های دانش‌بنیان، خلاق و فناور و عموما در این بخش دچار چالش و ضعف است.

تاثیر دیجیتال‌مارکتینگ را باید به ۲ دوره پیش و بعد از کرونا تقسیم‌بندی کنیم؛ پیش از کرونا کسب‌وکارها کمابیش با این حوزه آشنا و کسب‌وکارهای صنعتی کمتر با این حوزه درگیر و تنها به داشتن وب‌سایتی قانع بودند و سئو برای موتورهای جست‌وجو در اولویت دوم قرار داشت. معمولا این کسب‌وکارها مشتریان مشخصی داشتند و از طریق معرفی دوستان و در بستری کاملا سنتی توسعه می‌یافتند.

بعد از کرونا بیشتر کسب‌وکارها به اهمیت دیجیتال مارکتینگ پی بردند؛ اینکه فضای وب می‌تواند موجب رشد اقتصادی آنها شود. در حال حاضر دیجیتال‌مارکتینگ در ایران گام‌های نخست خود را برمی‌دارد و در مرحله نوزادی قرار دارد و در واقع بعد از کرونا بود که بیشتر کسب‌وکارها پی به تاثیرات دیجیتال‌مارکتینگ بردند. مهم‌ترین مولفه در توسعه رشد اقتصادی کسب‌وکارها این است که فرهنگ دیجیتال‌مارکتینگ باید جا بیفتد. در حال حاضر قدم‌های اول را برمی‌داریم و به‌تازگی به اهمیت این موضوع پی برده شده است.

سال‌ها است که دیجیتال‌مارکتینگ در جهان مورداستفاده قرار گرفته و موجب رشد و توسعه اقتصادی در کسب‌وکارهای مختلف شده است. این شیوه از بازاریابی اینترنتی نمودهای مختلفی دارد. نمونه بارز آن استفاده از هوش‌مصنوعی و چت جی پی تی است. گفتنی است، کشورهای پیشرو به‌دلیل اینکه رسانه‌ها و شبکه‌های مجازی را در اختیار دارند، توانستند رشد یابند و به صرفه‌های اقتصادی بالایی برسند.

با گذشت زمان پلتفرم‌ها پیچیدگی خود را بیشتر می‌کنند، چرا که نیاز کاربران هم پیچیده‌تر می‌شود و از سوی دیگر، استفاده از این پلتفرم‌ها باعث راحت‌تر شدن کار کاربر می‌شود که هر چقدر استفاده از پلتفرم‌ها راحت‌تر باشد، نیاز به داده‌های بیشتری دارد، به‌همین‌دلیل امروز کسب‌وکارها به‌سمت داده‌محور شدن پیش می‌روند، بنابراین کسب‌وکارها نیاز زیادی به داده دارند و این امر بسیار اهمیت دارد.

داده هم از این لحاظ مهم است که برای مثال فروشگاه‌های اینترنتی بتوانند از اطلاعات مشتریان خود استفاده تجاری کنند. به‌عنوان مثال، تاریخ تولد کاربران را بدانند و یک کد تخفیف بفرستند یا کاربران در دسته‌بندی‌های مختلف سنی، محصولات خود را پیشنهاد کنند. اصولا کسب‌وکارهایی که بحث خدمات و صادرات برای آن مهم است؛ نظیر گیاهان‌دارویی و محصولاتی که در انحصار تولید ایران است، در اولویت بازاریابی به روش دیجیتال‌مارکتینگ هستند و می‌توان روند موثری را در بازار جهانی عرضه کرد.

کسب‌وکارهایی هستند که خدمات آنها تسهیل مشاغل دیگر است. برای مثال، فروشگاه‌هایی که خودشان محصول ندارند، اما به‌واسطه ترافیکی که روی سایت‌شان وجود دارد، به فروش محصولات دیگر فروشگاه‌ها می‌پردازند. رسالت این فروشگاه‌ها ایجاد بستر برای فروشگاه‌هایی است که خودشان به‌طورمستقیم فعالیتی در حوزه دیجیتال‌مارکتینگ انجام نداده‌اند.

یادداشت

وقت شناخت مؤلفه‌های اقتصادی است

محمود جامساز
کارشناس اقتصاد

در حالی که در کشورهای پیشرفته پس از رکود دهه ۱۹۳۰ میلادی براساس آموزه‌های جان مینارد کینز که برای رفع رکود، مداخله دولت‌ها را تجویز کرد تا با افزایش مصارف دولتی، تقاضا تحریک و تولید رونق بگیرد، پس از ۳ دهه باوجود آنکه این تئوری در ابتدا نتایج خوبی داشت، کم‌کم ضعف‌های دخالت بیش از حد دولت در اقتصاد آشکار شد و دولت‌ها به‌تدریج از نقش خود در اقتصاد کاستند. به‌ویژه مکتب شیکاگو به رهبری میلتون فریدمن که پرچمدار دخالت‌های حداقلی دولت و خصوصی‌سازی بود، خصوصی‌سازی را اثربخش‌ترین راه‌حل برای برون‌رفت دولت‌ها از چالش‌های اقتصادی پیشنهاد کرد که بلافاصله توسط مارگارت تاچر و رونالد ریگان و بعدها توسط ژنرال پینوشه در شیلی پیاده‌سازی و با اجرای درست آن بسیاری از مالکیت‌ها و تصدی‌گری‌های دولتی به بخش خصوصی یعنی بخش واقعی اقتصاد واگذار شد و به‌تدریج در برخی دیگر از نقاط جهان هم به اجرا در آمد و دخالت‌های دولت در اقتصاد به نظارت‌های مطلوب و دخالت‌های حداقلی در بازار و اقتصاد تغییر کرد. از ۳ دهه پیش، منازعات تئوریک و تحلیلی بین دولت‌گرایان و بازارگرایان که طرفدار اقتصاد مبتنی بر بازار آزاد بدون دخالت دولت بودند، وجود داشته تا اینکه نهادگرایان رویکرد کیفیت دخالت‌های دولت به‌جای کمیت مداخلات آن در بازارها و نحوه و کیفیت تعامل مثبت دولت با بازارها را ارائه کردند. البته باید توجه داشت اموری نظیر خدمات بیمه درمانی، حفظ محیط زیست، ارائه خدمات عمومی همچون آب، برق و تلفن، ارتقا و حفظ امنیت ملی، توزیع عادلانه درآمد و رفع فقر از اموری است که بازار و بخش خصوصی چندان مایل به ورود آن نیستند، زیرا آنها در پی سرمایه‌گذاری‌های خاص و سودآور بوده که البته منافع آن به‌طور غیرمستقیم متوجه کشور، از جمله رشد اقتصادی و درآمد ملی هم می‌شود. دولت‌ها برای تامین مالی این خدمات از مالیات‌ستانی، دریافت عوارض گمرکی و درآمدهای ناشی از فروش خدمات دولتی و صادراتی و گردشگری و مابقی درآمدها، استفاده می‌کنند تا برقراری امنیت ملی، دفاع از کشور و حمایت از حقوق مالکیت، پرداخت یارانه برای تنظیم درآمدها و ارائه خدمات عمومی میسر شود، زیرا سرمایه‌گذاری در تولید خدمات عمومی مورد علاقه بخش خصوصی نیست و دولت در تأمین رفاه جامعه ناگزیر آن را ارائه می‌دهد، اما در کشورهایی که بخش خصوصی واقعی در محاق باشد و بازار در اختیار انحصارات دولتی و فرادولتی قرار گیرد، رانت، فساد و ترجیح منافع خصوصی و گروهی بر منافع ملی، اقتصاد را از مسیر طبیعی خود منحرف کرده و بازار را به نابازار تبدیل می‌کند که در نهایت مصرف‌کننده نهایی زیان می‌بینند. کیت گیریفین می‌گوید علم اقتصاد به ما نشان می‌دهد بازار سازکاری است که در آن افراد در قالب بنگاه‌های اقتصادی اجازه دارند بدون هماهنگی صریح، اقدامات و فعالیت اقتصادی انجام دهند و دولت سازکاری است که به‌موجب آن فعالیت‌های اقتصادی افراد و بازار هماهنگ می‌شود. در کشور ما اقتصاد دولتی همواره بر سرنوشت اقتصاد کشور غالب بوده و اقتصاد برمبنای هیچ‌یک از مکاتب تعریف‌شده شکل نگرفته و تنها براساس باورها و اهداف ایدئولوژیک حرکت کرده است؛ بنابراین وضعیت متغیرهای اقتصادی ایران هر سال بدتر از سال‌های قبل شده و جایگاه اقتصادی ایران که هشتمین کشور در بین اقتصادهای جهان بود، به نازل‌ترین ردیف نزول کرده است. نخستین و مهم‌ترین علت این امر سیاست‌گذاری داخلی همراه با آزمون و خطا بوده که توسط دولت‌های مختلف تکرار شده است. به‌علاوه اینکه تحریم‌های پس از نقض برجام توسط امریکا پی‌درپی بر کشورمان اعمال شد، خروج ایران از برخی از مفاد برجام در این برهه نیز به انزوای ایران در اقتصاد و خدمات بانکی در جهان و بسته شدن منافذ ورودی دلار به کشور و در تنگنا قرار گرفتن مالی دولت و فساد گسترده اقتصاد دولتی را نتی انجامید که منجر به خروج هزاران میلیارد دلار توسط اختلاسگران شد.

حال در صورت رفع تحریم‌ها، ایران باید از این فرصت استفاده کرده و صادرات را افزایش دهد. برای انجام صادرات نفت و گاز باید زیرساخت‌های لازم فراهم شود. اکنون کمتر از ۲ میلیون و ۵۰۰ هزار بشکه نفت در روز تولید می‌شود که یک میلیون و ۸۰۰ هزار بشکه نفت در داخل مصرف شده و مابقی نفت تولیدی هم با دور زدن تحریم‌ها اغلب به چین فروخته می‌شود. اگر تحریم‌ها برداشته شود به‌دلیل فرسودگی چاه‌های نفت کشور که بنا بر گفته وزیر سابق نفت ۷۰ میلیارد دلار بودجه برای بازسازی آن لازم است، مدت زیاد و منابع مالی بسیاری برای ترمیم این چاه‌ها نیاز است تا به افق صادرات نفت پیش از تحریم‌ها برسیم.

علاوه بر این در سال‌های اخیر به‌دلیل تحریم‌ها، ایران بازار نفت و گاز خود را به اروپا و روسیه واگذار کرده؛ بنابراین برای ورود مجدد به بازار هم به زمان و بازاریابی نیاز است. علاوه بر برجام FATF و CFT باید حل شود، زیرا اگر به این کنوانسیون‌ها پایبند نباشیم قادر به برقراری تبادلات و تعاملات بانکی در عرصه جهانی نخواهیم بود. علاوه بر این باید امنیت سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی فراهم شود. سرمایه‌گذار داخلی هم باید این اعتماد را داشته باشد که دولت از او حمایت خواهد کرد و دولت لازم است از دخالت‌های مخرب در بازار دست بردارد.

احیای برجام، گره فاینانس را باز می‌کند

گروه گزارش
editor@smtnews.ir

شورای‌عالی اقتصاد هر سال با رعایت اولویت‌ها، مجوز استفاده طرح‌های بخش دولتی که دارای توجیه فنی، اقتصادی، مالی و زیست‌محیطی باشند، از تسهیلات یادشده را صادر می‌کند. درباره طرح‌های غیردولتی نیز وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است پس از اخذ تضمین لازم از بانک‌های عامل که به پشتوانه اخذ وثیقه‌های مناسب و کافی از مالکان طرح‌ها صادر شده، نسبت به صدور ضمانتنامه بازپرداخت اقدام کند. با این وجود در چند سال گذشته تامین فاینانس مصوب بودجه‌های سالانه و شورای‌عالی اقتصاد با محدودیت‌های ناشی از عدم‌پذیرش FATF، با مشکلاتی مواجه شد. صمت در این گزارش به تاثیر احیای برجام و توافق دوباره بر تامین اعتبارات مبتنی بر جذب فاینانس‌های مصوب بودجه‌های سنواتی پرداخته است.

فاینانس به زبان ساده

فاینانس(Finance)، سازکاری است که در آن بین کشور سرمایه‌پذیر و سرمایه‌گذار، قراردادی منعقد می‌شود تا براساس آن نیروی انسانی متخصص، انتقال تکنولوژی، مواد اولیه، توان ارزی و ماشین‌آلات و تجهیزات موردنیاز طرح یا پروژه‌ای توسط کشور سرمایه‌گذار تامین شود. این نوع معامله نوعی اعتبار خرید در بلندمدت و کوتاه‌مدت است که بانک‌ها به خریداران اعطا می‌کنند. به‌زبان ساده‌تر، این مفهوم اقتصادی (فاینانس)، نوعی اعتبار بلندمدت و کوتاه‌مدت است که بانک‌ها به خریداران اعطا می‌کنند. در ایران فاینانس به تامین منابع مالی یا خرید تجهیزات طرح‌های تولیدی یک پروژه گفته می‌شود. البته علاوه بر تامین منابع مالی و خرید تجهیزات، ارائه خدمات فنی‌مهندسی پروژه‌ها نیز شامل فاینانس می‌شود؛ به‌بیان دیگر، فاینانس به‌معنای مالیه یا تامین مالی است و در پروژه‌های سرمایه‌گذاری به تامین مالی به‌وسیله منابع داخلی یا دریافت و استفاده از وام ارزی، فاینانس می‌گویند.

این نوع معامله در مواقعی که فروشنده حاضر به قبول اسناد مدت‌دار نمی‌شود و خریدار امکان پرداخت نقدی ندارد، با کمک یک موسسه مالی وجه نقد پرداخت و در صورت وجود خط اعتباری فعال بین بانک ایرانی و خارجی تحت نظارت بانک مرکزی منعقد می‌شود. در این معامله خریدار خارجی ۱۵ درصد نرخ کالا را پرداخت خواهد کرد و ۸۵ درصد فاینانس را طی ۶ سال و هر سال ۲ قسط پرداخت می‌کند. نرخ بهره این وام بسته به شرایط کشور وام‌گیرنده متفاوت خواهد بود و دوره بازپرداخت آن بین ۵ تا ۱۰ سال است.

بودجه‌آرایی با فاینانس

حمیدرضا میرمعینی، کارشناس اقتصاد در گفت‌وگو با صمت اظهار کرد: لوایح بودجه عموما در بخش هزینه‌ها بدبینانه و در بخش درآمدها خوشبینانه تدوین می‌شوند و این مسئله همواره بودجه کشور را دچار کسری کرده است. در واقع به‌دلیل اینکه از یک سو هزینه‌ها در بودجه افزایش پیدا کرده و از سوی دیگر، درآمدها محقق نمی‌شود، بودجه دچار ناترازی می‌شود.

میرمعینی گفت: منابع تامین مالی دولت محدود است؛ از همین رو، دولت برای تامین هزینه‌ها و تراز کردن منابع و مصارف، اقدام به استفاده از سایر ابزارهای تامین مالی می‌کند. یکی از این ابزارهای تامین مالی، فاینانس است. به‌عنوان نمونه میزان فاینانس در بودجه ۱۴۰۱ معادل ریالی ۲۶ میلیارد یورو درنظر گرفته شده بود که هرگز محقق نشد. این کارشناس اقتصاد افزود: دولت‌ها برای اینکه بودجه در ظاهر تراز به‌نظر برسد، بودجه‌آرایی می‌کنند و محل‌هایی را برای تامین منابع برخی هزینه‌ها در نظر می‌گیرند. به‌عنوان مثال، به این دلیل که محل تامین بودجه عمرانی بین‌المللی است، امکان دارد محقق نشود و در نتیجه برای بودجه عمرانی هم تخصیصی داده نشود، اما به هر حال برای حفظ ظاهر بودجه و تراز بودن آن، بودجه عمرانی نوشته می‌شود. با این همه چه از محل فروش نفت و چه از محل صادرات غیرنفتی، اعتبار لازم برای کالاهای اساسی تامین می‌شود اما توافق برجام می‌تواند با تحقق اعتبارات مبتنی بر فاینانس، قابلیت تحقق اعتبارات عمرانی در لوایح بودجه را نیز بالا ببرد. این کارشناس اقتصاد بیان کرد: اگر به سوابق تاریخی و تامین مالی ارزی و بین‌المللی سال‌های تحریم نگاهی بیندازیم، تحقق فاینانس را تقریبا نزدیک به صفر خواهیم دید، چراکه همه نهادهای مالی بین‌المللی و بنگاه‌های اقتصادی جهان مبتنی بر تحریم، اجازه فاینانس پروژه‌های ایرانی را ندارند. این شرایط با احیای برجام تغییر خواهد کرد و حتی می‌تواند از محل بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول، (به لحاظ یکسری موارد زیرساختی که از لحاظ حقوق بشر برعهده این دو نهاد است) تامین منابع انجام شود. البته مقدار تامین مالی از این دو نهاد قابل‌توجه نیست و به‌طور مستقیم هم این اعتبار به یکسری مصارف خاص زیرساختی تخصیص پیدا خواهد کرد.

تامین امنیت سرمایه‌گذاری

میرمعینی با اشاره به اینکه در هر نقطه ایران بستر مناسب برای سرمایه‌گذاری وجود دارد، گفت: البته سرمایه‌گذاری و توسعه کسب‌وکارها، اظهار کرد: محورهای تامین امنیت سرمایه‌گذاری و تامین مالی داخلی و بین‌المللی کاملا مشخص است و قرار نیست سیاست‌گذاران و مسئولان راهکارهای خیلی جدیدی در این زمینه ابداع کنند. وی افزود: از سوی دیگر فضای کسب‌وکار، ثبات اقتصادی و سیاست‌گذاری، قوانین و مقررات و نظام‌های تعرفه‌ای از مسائل کلیدی در تامین امنیت سرمایه‌گذاری و تامین منابع مالی است. باتوجه به اینکه ایران از کشورهای باظرفیت برای رشد اقتصادی است و ظرفیت‌های نهفته‌ای در بخش‌های گوناگون اقتصادی از کشاورزی تا خدمات و تولید دارد، در صورت تامین امنیت و کاهش ریسک سرمایه‌گذاری، مبالغ موردنظر تامین خواهد شد. به‌گفته این کارشناس اقتصاد در صورتی که ثبات و امنیت اقتصادی و قانونی در کشور فراهم شود و تکنولوژی، بسترها و زیرساخت‌های لازم وجود داشته باشد، شرایط برای این سرمایه‌گذاری‌ها نیز جذاب خواهد بود.

ایران، سرزمینی مساعد برای سرمایه‌گذاری

میرمعینی با اشاره به اینکه در هر نقطه ایران بستر مناسب برای سرمایه‌گذاری وجود دارد، گفت: البته همه این مسائل بستگی به تامین امنیت سرمایه‌گذاری دارد؛ به‌عبارت دیگر، هم منابع داخلی و هم منابع خارجی زیادی وجود دارند که به‌دنبال محل‌های سرمایه‌گذاری کم‌ریسک و پربازده هستند اما در صورت فراهم نبودن شرایط سرمایه‌گذاری، تامین مالی پروژه‌های ایران انجام نخواهد شد.

وی افزود: در چند سال گذشته باتوجه به ناپایداری‌های سیاسی، اقتصادی و اجتماعی در کشور ریسک سرمایه‌گذاری افزایش یافت. در این شرایط، گاهی توجیه اقتصادی سرمایه‌گذاری در برخی بخش‌ها از بین می‌رود و در این صورت، بدون شک تامین مالی بخش هزینه‌ای بودجه با مشکل مواجه می‌شود و چنین مشکلی را نمی‌توان فقط با آرایش بودجه حل کرد.

حال با احیای برجام امید به اصلاح این امور بیشتر شده اما بدون‌شک اصلاحات ساختاری نیاز به برنامه‌ریزی دقیق دارد.

فاینانس با پول‌های بلوکه‌شده تامین می‌شود

رضا سلامی، استاد اقتصاد دانشگاه تهران در گفت‌وگو با صمت بیان کرد: در تبصره ۳ لایحه بودجه ۱۴۰۱ اجازه داده شد نهادهای اجرایی با تضمین دولت تا سقف ۲۶ میلیارد یورو از فاینانس خارجی استفاده کنند اما در همان تبصره بازپرداخت چنین رقمی از محل درآمدهای خود این نهادها پیش‌بینی شده بود. مثلا قرار بود شرکت نفت از محل فاینانس خارجی، میدان‌های نفت و گاز را توسعه دهد و خود همان شرکت نیز باید از محل درآمد خود اقساط آن را بازپرداخت کند. در بودجه ۱۴۰۲ نیز سقف تسهیلات مالی خارجی برای طرح‌های دولتی و غیردولتی معادل ریالی ۳۰ میلیارد یورو تعیین شد. وی در پاسخ به این سوال که در صورت احیای برجام، تامین اعتبار فاینانس چگونه خواهد بود، گفت: زمانی که به‌دلیل مشکلات مبادلات بانکی و محدودیت‌های نقل‌وانتقال پولی، کشوری مانند چین قادر به پرداخت پول نفت خریداری‌شده از ایران نیست، در ازای دلارهای بلوکه‌شده با گشایش اعتبار و فاینانس اقدام به تامین منابع واردات تجهیزات و ماشین‌آلات می‌کند. این شکل فاینانسی است که در شرایط تحریم هم اتفاق افتاده، اما بانک‌های اروپایی یا مثلا کشوری مانند ژاپن، فاینانسی را در شرایط تحریمی در اختیار ایران نمی‌گذارند. طبیعی است که در صورت احیای برجام و رفع مشکلات نقل و انتقال پول، بسیاری از محدودیت‌های تامین مالی نیز برطرف خواهد شد. وی افزود: به‌طور کلی، فاینانس خارجی فرآیندی است که شورای اقتصاد باید سازکار و میزان اعتبار آن را تصویب کند تا متقاضی بتواند از آن کشور خارجی تامین مالی کند. ضامن دریافت فاینانس نیز وزارت اقتصاد خواهد بود. وی با اشاره به تجربه پیشین ورود شرکت‌های خارجی پس از توافق برجام، اظهار کرد: در میانه سال‌های برجام قرار بود چندصد هواپیما اعتباری به ایران فروخته شود. همچنین قرار بود روی خطوط راه‌آهن ایران سرمایه‌گذاری بزرگی انجام شود، اما بعد از اینکه تنش‌های بین‌المللی ادامه پیدا کرد، کسانی که پا پیش گذاشته بودند، منصرف شدند. در حال حاضر نیز صرف برداشته شدن تحریم، نمی‌توان انتظار داشت تمام موانع سرمایه‌گذاری و تامین مالی برای ایران برطرف می‌شود. بدون‌شک مدتی طول خواهد کشید تا عملکرد دو طرف راستی‌آزمایی شود. در صورت تحقق این مسئله اطمینان‌خاطر برای سرمایه‌گذاری ایجاد می‌شود.

سخن پایانی

در مجموع نکته‌ای که تمام کارشناسان بر آن پافشاری می‌کنند این است که احیای برجام، تحقق فاینانس را عملیاتی‌تر خواهد کرد. به‌علاوه اینکه سوابق تاریخی و تامین مالی ارزی و بین‌المللی در دوره تحریم نشان داده امکان تحقق فاینانس در شرایط تحریمی تقریبا نزدیک صفر است. البته حتی باوجود رفع تحریم و احیای برجام باید به نکات دیگری توجه داشت؛ اینکه موانع دیگری مانند عدم‌ثبات و تامین امنیت اقتصادی و قانونی و فراهم نبودن تکنولوژی و امکانات زیرساختی پیش‌روی ایران است. همچنین پایین بودن رتبه اعتباری ایران نزد آژانس‌های سنجش اعتبار، ریسک سرمایه‌گذاری و تامین مالی را افزایش داده و با رتبه اعتباری فعلی ایران، تحقق فاینانس کار آسانی نیست.

> تامین مالی اگر بر اساس بهبود درست اعتباری باشد باید در حوزه‌های زیرساختی اتفاق بیفتد، این در حالی است که معمولا علاقه طرف‌های فاینانس‌کننده بیشتر به صنایع معدنی، حمل‌ونقل و بنادر است

گشتی در بازار

کاهش ۱۰ درصدی قیمت‌ها در بازار موبایل

رئیس اتحادیه فروشندگان لوازم صوتی و تصویری، تلفن همراه و لوازم جانبی تهران از کاهش ۱۰ درصدی قیمت‌ها در بازار موبایل به‌دلیل کاهش نرخ ارز خبر داد. محمدرضا رمضان در گفت‌وگو با ایسنا، درباره تاثیر کاهش نرخ ارز بر بازار موبایل گفت: نرخ انواع موبایل در روزهای اخیر به‌طور متوسط ۱۰ درصد کاهش داشته است. به‌گفته وی کاهش نرخ کالاهایی که در بازار کم هستند، ۲ تا ۳ درصد بوده، اما برای سایر کالاها بیشتر بوده است.

رمضان با بیان اینکه نرخ خرید و فروش موبایل وابسته به نرخ روز دلار است، تصریح کرد: در حال حاضر کمترین نرخ موبایل هوشمند در بازار مربوط به موبایل جی پلاس به نرخ حدود ۲ میلیون و ۸۰۰ هزار تومان و برخی از مدل‌های سامسونگ که بیش از ۳ میلیون تومان نرخ دارند، است. گفتنی است در روزهای اخیر قیمت‌ها در بازار ارز روند کاهشی داشته و به کانال ۴۶ هزار تومان وارد شده است.

قیمت دلار تا کجا می‌ریزد؟

نوید رجایی گفت: هر قدر به سمت توافق پیش برویم، ارزش پول ملی در قیاس با سایر ارزها از جمله دلار افزایش خواهد یافت و سرعت رشد دلار در آینده نیز بسیار کاهش پیدا خواهد کرد. این کارشناس بازار مالی درباره ریزش اخیر دلار به مهر گفت: اگر نگاهی به وضعیت اقتصاد ایران در ۱۰۰ سال گذشته داشته باشیم، متوجه خواهیم شد اقتصاد ایران تنها اقتصادی است که باید از چشم سیاست به آن نگاه کرد. این اقتصاد چند سالی است به علت‌های دوری از جهان، ارزش پولی خود را از دست می‌دهد. رجایی افزود: همین عامل باعث شده صادرات‌مان به کل مختل شود. حال اگر نشانه‌ها را کنار هم قرار دهیم، از قبیل سفر سلطان عمان به ایران، آزادسازی زندانی‌ها، تغییر دبیر و شورای‌عالی امنیت و مصاحبه مسئولان رده بالا به این نتیجه خواهیم رسید که توافق در دسترس است. این توافق شاید برجام نباشد و شاید کوتاه‌مدت باشد، اما آبی است روی آتش و وضعیت فعلی. وی در پایان گفت: هر قدر به سمت توافق پیش برویم، ارزش پول ملی در قیاس با سایر ارزها از جمله دلار افزایش خواهد یافت و سرعت رشد دلار در آینده نیز بسیار کاهش پیدا خواهد کرد. در صورت توافق می‌توان دلار زیر ۴۵ هزار تومان را متصور بود.

قیمت خودرو در سراشیبی سقوط

قیمت خودرو پس از کاهش چشمگیر نرخ ارز در روزهای گذشته با افت شدید همراه شده و در سراشیبی سقوط قرار گرفته است؛ به‌طوری که نرخ برخی خودروها در ۳ روز پایانی هفته گذشته ۲۰ درصد افت داشته و به‌نظر می‌رسد این افت ادامه‌دار باشد. به گزارش ایرنا، همان‌طور که در ماه‌های اخیر با بالا رفتن نرخ ارز شاهد افزایش بی‌ضابطه قیمت‌ها در بازار خودرو بوده‌ایم، این روزها با نزولی شدن نرخ ارز قیمت‌ها در بازار خودرو نیز روند نزولی به خود گرفته است؛ به‌طوری که فعالان بازار خودرو خبر از افت ۸ تا ۲۰ درصدی قیمت‌ها می‌دهند. این کاهش محسوس نرخ در هر ۳ رده خودروهای داخلی، مونتاژی و وارداتی قابل مشاهده است.

نوبت اول
م‌الف ۱۶۴

آگهی موضوع ماده ۳ قانون و ماده ۱۳ آئین‌نامه تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی

برابر رای شماره ذیل هیات موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مستقر در واحد ثبتی شبانکاره تصرفات مالکانه و بلامعارض متقاضی ذیل محرز گردیده است. لذا به منظور اطلاع عموم مراتب در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز آگهی می‌شود در صورتی که اشخاص نسبت به صدور سند مالکیت متقاضی اعتراضی داشته باشند می‌توانند از تاریخ انتشار اولین آگهی به مدت دو ماه اعتراض خود را به این اداره تسلیم و پس از اخذ رسید. ظرف مدت یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض، دادخواست خود را به مرجع قضایی تقدیم نمایند. بدیهی است در صورت انقضای مدت مذکور و عدم وصول اعتراض طبق مقررات سند مالکیت صادر خواهد شد.

۱. رای شماره ۱۴۰۲۶۰۳۲۴۰۰۸۰۰۰۱۲۸ تصرفات مالکانه و بلامعارض متقاضی خداخواست جعفری فرزند عبداله کدملی ۶۱۰۹۶۸۰۱۵۱ در ششدانگ یک قطعه زمین مزروعی به مساحت ۸۸۴۰۱ مربع پلاک ۱۱۰۳ فرعی از ۷۳۶۷ اصلی مفروز و مجزی شده از پلاک ۷۳۶۷/۱۶۳ اصلی واقع در بخش سه شبانکاره قریه خریداری از مالک رسمی محرز گردیده است.

۲. رای شماره ۱۴۰۲۶۰۳۲۴۰۰۸۰۰۰۱۲۹ تصرفات مالکانه و بلامعارض متقاضی خداخواست جعفری فرزند عبداله کدملی ۶۱۰۹۶۸۰۱۵۱ در ششدانگ یک قطعه زمین مزروعی به مساحت ۳۹۹۶۵ مربع پلاک ۱۱۰۴ فرعی از ۷۳۶۷ اصلی مفروز و مجزی شده از پلاک ۷۳۶۷/۱۶۳ اصلی واقع در بخش سه شبانکاره قریه خریداری از مالک رسمی محرز گردیده است.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۲/۰۳/۲۷ — تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۲/۰۴/۱۱

المه‌مراد رزمجو، رئیس اداره ثبت اسناد و املاک واحد شبانکاره

گزارش خبری

ریزگردها مهمان ناخوانده روزهای گرم

نفس اصفهان تنگ‌تر می‌شود

فعال شدن کانون‌های بحرانی فرسایش بادی در اطراف اردستان سبب شد تا شاخص هوای کلانشهر اصفهان روز دوشنبه ۲۲ خرداد برای نخستین بار در امسال در وضعیت قرمز و ناسالم برای همه گروه‌های جامعه ثبت شود. مرکز کنترل کیفیت هوای شهرداری اصفهان اعلام کرد که آلاینده غالب در تمامی ایستگاه‌های سنجش آلودگی هوای این شهر در روز دوشنبه، ذرات معلق ۱۰ میکرون (ریزگرد) بوده که در ساعاتی در شرایط هشدار قرار گرفت.
اما ریزگردهای برخاسته از اردستان فقط هوای کلانشهر اصفهان را آلوده نکرد، این مهمان ناخوانده در شعاع صدها کیلومتر از شمال و شرق تا جنوب، نفس شهرهای استان را به شماره انداخت.

بنا بر پیش‌بینی هواشناسی اصفهان به دلیل استمرار خشکسالی در مناطق شمال و شرق این استان، ریزگردها در روزهای گرم تابستان امسال نفس اصفهان را تنگ‌تر می‌کنند

گروه استان‌ها
editor@smtnews.ir

شناسایی ۱۶ کانون بحرانی گردوغبار در اصفهان

معاون توسعه و پیش‌بینی اداره کل هواشناسی استان اصفهان گفت: توفان گردوخاکی که شامگاه ۲۱ خرداد در نیمه شمالی و شرق استان اصفهان و به‌ویژه از بیابان‌های اطراف اردستان شکل گرفت با توجه به جهت بادهای شمالی و شرقی به مناطق مرکزی استان و کلانشهر اصفهان، نجف‌آباد، ورزنه و حتی مناطق جنوبی اصفهان مانند زرین شهر و مبارکه و شهرضا کشیده شد.

نوید حاجی بابایی در گفت‌وگو با مهر می‌افزاید: امسال شرایط خیزش گردوغبار با شدت بیشتر نسبت به سال‌های گذشته در استان طی دو- سه ماه آینده و به‌ویژه در یک ماهه پیش‌رو وجود دارد، مشابه گردوخاکی که هفته گذشته مناطق مختلف و از جمله شهر اصفهان را درگیر کرد.

وی خاطرنشان می‌کند: میانگین بارش‌های استان از ابتدای سال زراعی (مهر ۱۴۰۱) تاکنون ۲۰۲ میلیمتر بوده که با میانگین دروه بلندمدت (۶۳ ساله) استان تقریبا برابر است و نسبت به مدت مشابه سال زراعی گذشته ۴۵ درصد افزایش یافته است با وجود این شرایط، باید توجه داشت که میزان بارش در شهرستان‌های مختلف استان متفاوت بوده بطوری که در نیمه شرق و شمال اصفهان بین ۳۰ تا ۵۰ درصد امسال کمبود بارش داریم و در مناطق مرکزی استان امسال وضعیت بارشی بهتر بوده و در غرب استان نیز وضعیت بارش کمتر از نرمال یا در حد نرمال است.

معاون توسعه و پیش‌بینی اداره کل هواشناسی استان اصفهان می‌افزاید: کمبود ۳۰ تا ۵۰ درصدی بارش در نیمه شرق و شمال استان که به طور عمده کانون‌های خیزش گردوخاک در آنها گسترش یافته، متاسفانه ظرفیت غبارخیزی و باد وگردوخاک را بشدت بالا می‌برد زیرا شرایط خشکسالی در آن مناطق تشدید شده است.

حاجی‌بابایی خاطرنشان می‌کند: همه ساله در ماه‌های گرم سال یا تابستان به محض اینکه الگوی بادهای غالب استان در آن مناطق به جهت شرقی- غربی و شمالی تغییر می‌کند، کانون‌هایی که در مرز مشترک اصفهان - سمنان و اصفهان - یزد هستند؛ فعال می‌شوند.

وی اضافه می‌کند: این شرایط در چند سال اخیر طبیعی بوده و بحرانی نیست و علت اصلی نیز استمرار خشکسالی‌ها و کمبود بارش است که اجازه می‌دهد خاک با وزش باد براحتی از سطح زمین جدا شود.

طبق آمار اعلام شده از سوی اداره کل حفاظت محیط‌زیست استان، تابستان سال گذشته ۲۵ درصد میزان آلودگی هوای شهر اصفهان به‌دلیل افزایش گردوغبار و ذرات معلق (pm ۱۰) شدت یافت.

همچنین طی ۲۰ سال اخیر، سالانه حدود ۴۵ هزار هکتار به مساحت کانون‌های بحران فرسایش بادی اصفهان افزوده شده که کارشناسان می‌گویند این شیب تند بیابان زایی در استان ناشی از تغییر اقلیم و کاهش بارندگی است. تاکنون ۱۶ کانون بحرانی گردوغبار در استان اصفهان و بطور عمده در مناطق شمال و شرق و مرکز این استان شناسایی شده است.

وجود ۳ میلیون هکتار عرصه‌های مستعد خیزش گردوغبار

در همین ارتباط معاون محیط‌زیست طبیعی و تنوع زیستی اداره کل حفاظت محیط‌زیست استان اصفهان با بیان اینکه بیش از ۳ میلیون هکتار عرصه‌های مستعد خیزش گردوغبار با اقلیم گرم و خشک بیابانی در استان اصفهان وجود دارد، می‌گوید: این عرصه‌ها به لحاظ طبیعی با محدودیت‌هایی از جمله رطوبت کم و پوشش گیاهی ضعیف رو به رو است. در چنین مناطقی عوامل انسانی می‌تواند این شرایط تشدید و ایجاد چالش کند.

حسین اکبری در گفت‌وگو با مهر می‌افزاید: از این ۳ میلیون و ۲۰۰ هزار هکتار عرصه بیابانی، حدود یک میلیون و ۳۰۰ هزار هکتار کانون‌های بحرانی گردوغبار است که معمولاً در شمال، شرق و مرکز استان گسترش یافته و اگرچه قبلا گفته می‌شد این کانون‌ها ۶ شهرستان را دربر می‌گیرد اما حالا با توجه به تفکیک شهرستان‌ها در شرق استان، حدود ۱۱ شهرستان درگیر کانون‌های بحرانی گردوغبار هستند از جمله نائین، اردستان، اصفهان، آران و بیدگل، برخوار، خور و بیابانک، نطنز، ورزنه، جرقویه و هرند که اینها در فصولی از سال با شدت و حدت متفاوت درگیراند.

به گفته وی این مناطق استان به لحاظ طبیعی کاملا مستعد غبارخیزی هستند و خشکسالی‌های بسیار شدید در ۱۰- ۱۵ سال اخیر باعث فقر پوشش گیاهی این نقاط شده و طبیعتا باعث شده ما با وزش باد شاهد خیزش گردوغبار باشیم.

معاون محیط‌زیست طبیعی و تنوع زیستی اداره کل حفاظت محیط‌زیست استان اصفهان می‌گوید: یک مشکل بزرگی که در استان اصفهان وجود دارد و می‌تواند مستقیم و غیر مستقیم پدیده گردوغبار را تشدید کند خشک شدن تالاب بین‌المللی گاوخونی است.

اکبری می‌افزاید: باید توجه داشت که تالاب گاوخونی یک پهنه ۴۷ هزار هکتاری است که به‌دلیل رسوبات ریزدانه و آغشته به فلزات سنگین بسیار مستعد خیزش گردوغبار است.

از طرفی خشک ماندن دو پهنه آبی تالاب و رودخانه زاینده رود باعث تشدید پدیده بیابان‌زایی و تشدید پدیده گردوغبار می‌شود.

وی اضافه می‌کند: پیرامون کلانشهر اصفهان از جمله در شرق و شمال آن در سجزی و برخوار معادن گچ و کارخانه‌ها و کارگاه‌های گچ و آجر وجود دارد که عامل مهمی در غبارخیزی این خطه است. گردوغبار و ریزگرد سال ۱۴۰۰، بالغ بر ۴۰۰ میلیارد تومان به استان اصفهان خسارت وارد کرد، معاون فنی اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان اصفهان می‌گوید: ۹۰ درصد از این مبلغ در کانون‌های محور انارک به نائین و محور دشت سجزی به استان تحمیل می‌شود.

تاکنون ۱۶ کانون بحرانی گردوغبار در استان اصفهان و به‌طور عمده در مناطق شمال و شرق و مرکز این استان شناسایی شده است

طبیعت منتظر اعتبارات نمی‌نشیند

حسینعلی نریمانی، معاون فنی اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان اصفهان با بیان اینکه عوامل بیابان‌زایی اقلیمی و انسانی است و با یک دستگاه اجرایی مانند سازمان منابع طبیعی نمی‌توان همه بیابان‌ها را کنترل کرد، می‌افزاید: اداره منابع طبیعی در حد توان بیابان زدایی انجام می‌دهد اما طبیعت منتظر اعتبارات ما نمی‌نشیند و با هر گونه بهره‌برداری اشتباه از سرزمین، طبیعت نیز کار خود را انجام می‌دهد و دامنه فرسایش خاک و بیابان گسترده‌تر می‌شود.

وی تصریح می‌کند: لازم است با کمک مدیریت استان و سایر دستگاه‌ها مانند آب منطقه‌ای زیر مجموعه وزارت نیرو برداشت بی‌رویه از سفره‌های آب زیرزمینی کنترل شود و سازمان صنعت، معدن و تجارت استان معادنی را که مجوز می‌دهد به احیا سطح تخریب شده، موظف کند. معاون فنی اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان اصفهان می‌افزاید: عامل غالب گسترش کانون‌های گردوغبار در مناطق شمالی و شرقی استان اقلیم است که سبب خشکی زمین شده است؛ ما چندین بار برای راهکارها در خصوص مناطقی مثل اردستان که اکنون کانون‌های آن فعال شده، مکاتبه کردیم.

ایجاد ۸۵هزار هکتار جنگل دست‌کاشت در اردستان

نریمانی خاطرنشان می‌کند: از دهه ۵۰ تا ۸۰ در اردستان ۸۵ هزار هکتار جنگل دست کاشت ایجاد کردیم و این جنگل‌های دست کاشت عمود بر این بادی است که به سمت اصفهان می‌وزد اما از سال ۱۳۸۵ به بعد از این جنگل‌ها مراقبت کردیم زیرا سطحی که در اردستان جنگل‌کاری شده برابر با سطح جنگل‌های دشت کاشت برخی استان‌هاست و ایجاد ۸۵ هزار هکتار جنگل دست در اردستان برای حفظ زیرساخت‌ها و مناطق مسکونی این منطقه کفایت می‌کرده است.

وی با اشاره به اینکه اکنون کانون‌های فرسایش بادی بالاتر از این جنگل‌های دست‌کاشت فعال شده است، خاطرنشان می‌کند: این‌ها کانون‌های بین مرزی استان‌ها و بین حوضه‌ای است مانند مناطق کویری بین اصفهان- سمنان و یا اصفهان- یزد؛ برای مثال زمانیکه در منطقه سیاهکوه بین اصفهان و یزد توفان می‌شود تبعات آن در جاده اردکان خود را نشان می‌دهد. یزد از کانون‌های اصفهان و اصفهان از کانون‌های سمنان و خراسان جنوبی و قم تاثیر می‌پذیرد و این در حالی که با اعتبارات کم استانی، امکان کنترل این کانون‌های بین حوضه‌ای وجود ندارد و هر استان براساس بودجه سالانه خود تلاش می‌کند طرح‌های بیابان‌زدایی را در مناطق اولویت‌دار خود هزینه کند.

معاون فنی اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان اصفهان با بیان اینکه اعتبارات ستاد ملی گردوغبار نیز محدود است، تصریح می‌کند: نمایندگان مجلس شورای اسلامی اما می‌توانند با تشکیل کمیته‌ای در مجلس با توجه به حساسیت موضوع گردوغبار ردیف اعتباری مستقل برای آن بگذارند که برای مثال در اولویت‌بندی‌های استانی هزینه نشود بلکه مختص کنترل کانون‌های بحرانی بین استان‌ها باشد.

نریمانی خاطرنشان می‌کند: رقم اعتباری که برای مثال برای طرح‌های مقابله با بیابان زایی به استان داده می‌شود در سطح ۳۵۰ هکتار در سال است که مساحتی حدود ۳.۵ در یک کیلومتر می‌شود در حالی که تنها یکی از کانون‌های ما بین نائین تا انارک ۷۰ کیلومتر است؛ از این رو نمی‌توانیم با بودجه‌های استانی را در کانون‌های بین مرزی هزینه کنیم.

وی اضافه می‌کند: موضوعی که اکنون مورد تأیید اساتید دانشگاهی است این بوده که قرار نیست کانون‌های بزرگ گردوغبار را نهال کاری کنیم زیرا همه این‌ها مناطق خط القعر ما است یعنی زمانی در خط القعرها آب جریان داشته است و بابد بررسی شود که چرا دیگر آب در این نقاط نیست و به نظرم لازم است ابتدا مطالعاتی صورت گیرد تا براساس آن طرح‌های آبخوانداری برای کمک به حفظ رطوبت خاک انجام شود.

سخن پایانی

برخی از کارشناسان و مسئولان از جمله معاون فنی اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان اصفهان معتقدند؛ موضوع سازگاری با گردوغبار پذیرفته شده زیرا تغییر اقلیم اتفاق افتاده است و کاری نمی‌توان کرد.

به باور این گروه باید بپذیریم که بالاخره هر سال در این مقطع گردوغبار داریم. همچنین براساس شواهد حدود نیم قرن و در دولت‌های مختلف در استان اصفهان فقط ۳۱۰ هزار هکتار طرح‌های بیابان‌زدایی انجام دادیم در حالی که اکنون ۳۰۰ هزار هکتار فقط اردستان کانون گردوغبار دارد و این‌ها مطالعه نشده و چه بسا راهکارهایی در آن مطالعه پیدا شود.

اگر کمیته‌ای در مجلس تشکیل و ردیف اعتباری مستقل برای گردوغبار مثل دریاچه ارومیه تعریف شود و اعتباری به‌غیر از اعتبارات سازمان منابع طبیعی برای مقابله با این پدیده در نظر بگیرند برای مثال می‌توان با استان سمنان در حوضه اردستان - معلمان رواناب‌ها را کنترل و حفاظت کرد، به‌طوری که رطوبت خاک بیشتر شود و مسیر آبراهه‌ها به سمت دق‌ها که منبع رسوبات و ریزگردها هستند هدایت شود. به گفته کارشناسان اجرای این دست از پروژه‌ها نیازمند اعتبارات بالایی است و پروژه کلان به شمار می‌رود. بنابراین یک استان به تنهایی قادر به اجرای این پروژه نخواهد بود.

تراژدی محیط‌زیست برای مازندران

تبدیل اراضی کشاورزی به ویلا و نابودی منابع آبی، دفن خطه زیبای شمال و مازندران زیر کوهی از پسماند و آلودگی بحرانی خاک، سوگنامه‌ای برای محیط زیست قلمداد می‌شود. در استان زیبای مازندران چه بلاهایی که ما بر سر پوشش گیاهی هیرکانی و دریا و رودخانه‌ها نیامده است، زمین‌های کشاورزی را به ویلا تبدیل و منابع آبی استان را به سمت نابودی برده‌اند. البته نامهربانی بشر با محیط زیست فقط به مازندران محدود نمی‌شود. عادت کرده‌ایم که تمام تقصیرها را گردن دولت‌ها بیندازیم تا از بار نقش، سهم و مسئولیت خود در زیست جمعی شانه خالی کنیم. منکر کوتاهی دولت‌ها و ناکارآمدی، فساد اداری در مدیریت پسماند در بروز بحران‌های موجود نیستم؛ ولی کدام دولت قادر است برای هر درخت و کوه و رودخانه و نماد و جانوری نگهبانی بگمارد؟ متاسفانه مدت‌هاست که خطه زیبای شمال آرام آرام در زیر کوهی از پسماند در حال مدفون شده است. حال که این از مرحله مدارا گذشته و به نقطه بحران رسیده چهره نامبارک و زشت زباله‌ها در کنار جاده‌ها و دپوی حدود سه هزار تن زباله روزانه در حالت عادی در جنگل‌های مازندران، سبب جاری شدن شیرابه‌های خطرناک و رسوب آن تا عمیق صد متری و شعاع پنجاه کیلومتری، نشان دهنده آلودگی بحرانی خاک، زیستگاه‌های آبی اعم از دریا، رودخانه و چشمه‌ها دارد.

عوارض نفوذ شیرابه‌ها

شبنم دلفان آذری، مدرس دانشگاه و مشاور و تخصص زیست‌محیطی و سفیر سبز خاورمیانه با بیان اینکه نفوذ شیرابه‌های زباله عوارض زیادی نظیر افزایش نیترات و فلزات سنگین در آب، گسترش بیماری‌ها، کاهش حاصلخیزی خاک، رشد فیتوپلانکتون‌ها و تغییر رنگ، طعم و بوی آب و... دارد و به شدت بر سلامت انسان‌ها و محیط زیست تاثیر منفی می‌گذارد، افزود: شیرابه‌های موجود حاصل یک فرایند کمپلکس فیزیکی- شیمیایی و بیولوژیکی در مراکز دفن و دپوی زباله‌ها است. مدیریت اصولی و درست پسماند یکی از شاخصه مدیریت شیرابه نیز است.

وی در گفت‌وگو با مهر اظهار داشت: ترکیبات شیمیایی موجود در شیرابه‌ها ارتباط مستقیم با نوع و ترکیب زباله موجود داراست و با توجه به موارد بالا، میزان آلایندگی در شیرابه‌های پسماند استان مازندران بسیار بالا و درخطر بحران فاجعه زیست‌محیطی و انسانی است. سفیر سبز خاورمیانه افزود: شیرابه زباله از سمی‌ترین فاضلاب‌هاست که قابل تصفیه نیست و به همان صورت در محیط زیست رها می‌شود. هنگامی که آب از میان زباله‌های دفع شده عبور می‌کند، مواد مختلف آلی و معدنی موجود در زباله را در خود حل و یا با خود حمل می‌کند و این عمل منجر به تولید شیرابه می‌شود.

وی ادامه داد: یکی از پدیده‌های مهم، حل شدن مواد در آب یا استخراج مواد توسط آب است که منجر به ایجاد شیرابه زباله غلیظ مانند فاضلاب صنعتی و یا حتی بدتر از آن می‌شود و به همین دلیل شیرابه زباله حاوی انواع ترکیبات آلی و معدنی است که بی ا دی، و سی ا دی بسیار بالایی دارد. سایر عوامل مانند آب و هوا، پوشش برف و اندازه مرکز دفن، در کیفیت شیرابه موثر خواهند بود و به همین دلیل کیفیت شیرابه به‌طور مفصل تغییر می‌کند. بنابراین قابلیت استفاده از یک روش برای تصفیه شیرابه به‌طور گسترده به مشخصات شیرابه و نوسانات روش در مقابل تغییرات در کیفیت شیرابه وابسته است.

مضرات شیرابه زباله

وی با اشاره به مضرات شیرابه زباله گفت: به طور خلاصه می‌توان ویژگی‌های شیرابه زباله را به این صورت توصیف کرد؛ مایع قهوه‌ای تیره رنگ با بوی نامطبوع که شامل حجم بالایی از فلزات سنگین، مواد آلی، هیدورکربن ها و فسفر است و ورود شیرابه به سفره‌های آب زیر زمینی موجب می‌شود تا نیترات و فلزات سنگین در آب افزایش یابد که به شدت بر سلامت محیط زیست و انسان اثر نامطلوبی دارد. علاوه براین، شیرابه‌ها به لایه‌های خاک نفوذ می‌کنند و به همین دلیل منجر به تغییر در خصوصیات شیمیایی و فیزیکی خاک شده و نه تنها حاصلخیزی آنها را با چالش مواجه می‌کنند، بلکه در گسترش بیماری‌های مختلف نیز موثر خواهند بود.

این فعال محیط‌زیست و مدرس دانشگاه گفت: تاکنون در سراسر کشور و بالاخص در استان‌های شمالی موارد زیادی از آلودگی آب‌های زیرزمینی به دلیل وجود محل دفن زباله گزارش شده است و از مهم‌ترین آثار سوء زیست‌محیطی شیرابه، اثرهای آن بر کیفیت آب‌های زیرزمینی و سطحی است و در چارچوب مدیریت کیفی منابع آب، اهمیت شیرابه زباله در آلوده کردن منابع طبیعی آب، روز به روز بیشتر می‌شود.

دلفان آذری تصریح کرد: از دیگر آثار سوء زیست‌محیطی شیرابه می‌توان به بوهای زننده ایجاد شده از تجمع و مراحل مختلف تصفیه اشاره کرد. رشد و تکثیر حشرات، کرم‌ها، جوندگان و انتقال بیماری‌های تیفوئید، وبا، هپاتیت و.. از دیگر آثار بد شیرابه زباله و فراهم کردن شرایط برای رشد بیشتر فیتوپلانکتون‌ها از دیگر مضرات است و رشد زیاد فیتوپلانکتون‌ها منجر به تغییر رنگ و بو و طعم آب شده و در نهایت آب‌های قابل شرب را به آب غیر قابل شرب تبدیل خواهند کرد. شیرابه‌ها همچنین با وجود فلزات سنگین، به مرور باعث عدم حاصلخیزی خاک و از بین رفتن گیاهان و خشک و عقیم شدن خاک و عدم‌باروری آن می‌شود.

وی افزود: همچنین آمار بالاترین بیماری‌های عفونی دستگاه گوارشی و روده را به عنوان مثال در شهرستان چالوس به همراه دارد. با توجه به شرایط آلایندگی شدید منابع آبی، دریایی، خاک و به طبع غذایی در این خطه که باعث بروز بیماری‌های شده و ازطرفی به نوعی موجب نگرانی زیاد در سلامت انسانی بر اثر سوء‌مدیریت شدید، در آینده برای این خطه را هم باید به صدا درآورد. شرایط آلایندگی شدید منابع آبی، دریایی، خاک و غذایی در این خطه که باعث بروز بیماری‌ها شده و ازطرفی به نوعی موجب نگرانی زیاد در سلامت انسانی شده است.

مدیرکل امور مالیاتی استان البرز اعلام کرد
مزایای تبصره ۱۰۰ برای مودیان مالیاتی

مدیرکل امور مالیاتی استان البرز بااشاره به مزایای تبصره ۱۰۰ برای مودیان مالیاتی در جمع خبرنگاران گفت: مودیانی که درآمد سالانه آنها کمتر از ۶ میلیارد و ۷۲۰ میلیون تومان باشد می‌توانند از ظرفیت تبصره ۱۰۰ استفاده کرده و مالیات سالانه خود را قطعی کنند. به گزارش خبرنگار صمت از استان البرز محمدرضا محمدی ضمن بیان این مطلب افزود: بخش عمده مودیانی که درآمد سالانه آنها کمتر از ۶ میلیارد و ۷۲۰ میلیون تومان است مشمول معافیت مالیاتی می شوند.

محمدی با اشاره به قانون مالیات بر ارزش افزوده و نحوه تقسیم آن در بین شهرداری‌ها افزود: ۳هزار میلیارد تومان درآمد مالیاتی سال گذشته در بخش عمران شهری این استان هزینه شد که این اعتبار برای اجرای پروژه‌های عمرانی در اختیار شهرداری‌های استان قرار گرفت که یک هزار و ۵۰۰ میلیارد تومان به شهرداری کرج پرداخت شد. وی ادامه داد: استان البرز سال گذشته ۱۱هزار و ۷۰۰ میلیارد تومان درآمد مالیاتی داشت که حدود ۲ برابر سال ماقبل آن بود.

وی یادآور شد: در سال ۱۴۰۰ درآمد مالیاتی استان البرز ۶ هزار و ۷۰۰ میلیارد تومان ثبت شد. محمدی در بخش دیگری از سخنانش با اشاره به فرار مالیاتی برخی اصناف در استان البرز بیان کرد: در صورت دریافت گزارش‌های مردمی و محرز شدن جرائم مالیاتی با این گونه افراد برخورد قانونی خواهد شد.

محمدی یادآور شد: مودیانی که به جای کارتخوان الکترونیکی از روش کارت به کارت، فروش کالا یا خدمات دارند در صورت گزارش مردمی تحت پیگرد قانونی قرار می گیرند.

مدیرکل امور مالیاتی استان البرز در بخش دیگری از سخنانش در خصوص مالیات بر ویلاهای لوکس با ارزش بالای ۳۰ میلیارد تومان در استان گفت: اکنون بیش از ۴۰۰ ویلا در خارج از شهرهای البرز شناسایی شده که روند رسیدگی به وضعیت مالیاتی این ویلاها با همکاری سایر دستگاه های اجرایی در دست بررسی است.

مدیرکل مدیریت بحران استانداری تهران:
کمیته‌های ساماندهی بازار تهران بزرگ تشکیل می‌شود

مدیرکل مدیریت بحران استانداری تهران با تاکید بر پایش و احصای موارد مهم در حوزه بازار پایتخت، از تشکیل کمیته‌ای ساماندهی بازار تهران بزرگ خبر داد.

به گزارش مهر، حامد یزدی مهر، بعد از ظهر سه‌شنبه در حاشیه برگزاری جلسه چاره‌اندیشی برای مخاطرات بازار تهران که با حضور استاندار تهران و رئیس سازمان مدیریت بحران کشور و سایر دستگاه‌های ذی‌ربط برگزار شد در جمع خبرنگاران اظهارکرد: در این جلسه بر تشکیل کمیته‌های ساماندهی بازار تهران بزرگ تاکید شد.

یزدی مهر با اشاره به اینکه موضوع بازار تهران و مخاطرات آن از اهمیت ویژه‌ای برخوردار می‌باشد گفت: در این حوزه باید به موارد ایمنی سازه‌ها، مسائل امنیتی و صنفی توجه ویژه صورت بگیرد.

مدیرکل مدیریت بحران استانداری تهران عنوان کرد: با توجه به تشکیل کارگروه و تعیین متولی در زمینه ساماندهی بازار، پیشنهادات و موارد مطروحه در جلسات تلفیق و در قالب یک گروه مشاور و ارائه طرح نهایی مورد بررسی ویژه قرار خواهد گرفت.

وی با تاکید بر اینکه بناهای فرسوده و فاقد ایمنی یک تهدید محسوب می‌شوند گفت: باید در این خصوص تصمیم‌گیری‌هایی صورت بگیرد تا خدایی ناکرده تهدیدی برای جان و مال مردم نباشند.

یزدی مهر به موارد مطروحه در جلسه اشاره کرد و اظهارکرد: طبق پیشنهاد استاندار محترم، شهرداری تهران مجری طرح بازسازی و دبیرخانه‌ای برای همکاری در حوزه رفع خطرات و ایمن‌سازی و حوزه‌های امنیتی و اجتماعی در استانداری تهران تشکیل و وظیفه آن به حوزه سیاسی اجتماعی محول خواهد شد.

شنبه
۲۷ خرداد ۱۴۰۲- ۲۸ ذی‌القعده ۱۴۴۴ - ۱۷ ژوئن ۲۰۲۳- شماره ۲۳۳۸-پیاپی ۳۶۵۶

صمت
صنعت معدن تجارت

منشور اخلاق حرفه‌ای روزنامه‌نگاری در روزنامه صمت: www.smtnews.ir/about.html

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و مطبوعاتی «صمت»

مدیرمسئول: عاطفه خسروی

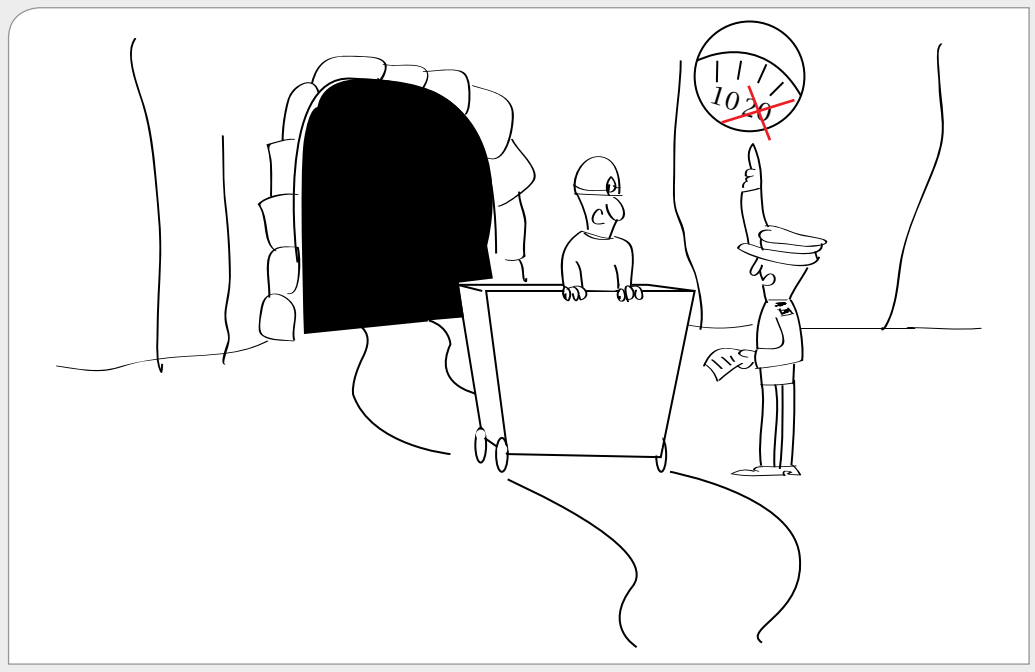
سازمان آگهی‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۲ - ۰۹۹۹۹۱۹۵۷۶۱
ایمیل آگهی‌ها: ads.smtnews@gmil.com
تلفن: ۸۲۱۹۰ - نمابر:(داخلی-۱۰۴) پیامک: ۳۰۰۰۸۲۱۹۰
امور مشترکین: ۸۸۷۲۲۷۳۵ - روابط عمومی: ۸۸۱۰۵۳۰۹
توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۵
تهران، خیابان قائم‌مقام فراهانی - کوچه آزادگان شماره ۲۶ - کد پستی ۱۵۸۶۷۳۳۸۱۱
روابط عمومی: pr@smtnews.ir
امور استان‌ها: ostanha@smtnews.ir
چاپخانه: امید نشر و چاپ ایرانیان

www.smtnews.ir info@smtnews.ir
telegram.me/smtnews instagram.com/smtnewspaper
tozi.smtnews@gmail.com

روزنامه صمت با رتبه ۱
در میان روزنامه‌های تخصصی مقام ۱
در میان روزنامه‌های اقتصادی مقام ۲

عضو انجمن مدیران روزنامه‌های غیردولتی
عضو انجمن مدیران رسانه
عضو تعاونی مطبوعات

کارتون روز

بدون شرح

طرح: حسین علیزاده

در هر کشوری، چرخ اقتصاد با تزریق نقدینگی و تامین مالی، روان‌تر و سریع‌تر می‌چرخد؛ یکی از راه‌های تزریق نقدینگی هم جذب سرمایه‌های خارجی به کشور است. راهی که برای ایران در سال‌های گذشته بسیار پرپیچ‌وخم بوده و تحریم‌ها سدی در برابر حضور سرمایه‌های خارجی به کشور به‌شمار می‌رفت. اما بازگشت دوباره به برجام، بحث ورود سرمایه‌گذاران خارجی به کشور را وارد فاز جدیدی می‌کند و تلاش بخش‌های مختلف برای جذب این سرمایه‌ها نیز افزایش خواهد یافت. در این بین، صنعت بیمه هم به‌عنوان یکی از بخش‌های مهم و تاثیرگذار در بهبود و ثبات وضعیت اقتصادی کشور، این روزها مانند دیگر بخش‌های اقتصادی منتظر است تا بتواند سرمایه‌گذاران خارجی را به سمت این بخش هدایت کند. ورود سرمایه‌های خارجی نیازمند پیش‌نیازهایی است؛ از این‌رو صاحب‌نظران حوزه صنعت بیمه، معتقدند در فرصت به‌وجودآمده، شرکت‌های بیمه‌ای داخلی با حمایت دولت و بیمه مرکزی باید تلاش کنند با ارتقای کیفی و کمی صنعت بیمه، جذابیت‌های لازم را برای سرمایه‌گذاران به وجود آورند و موانع و مشکلات صنعت بیمه را هرچه سریع‌تر برطرف کنند.

بیمه چشم‌انتظار ورود سرمایه‌گذاران خارجی

این صنعت جذاب می‌شود؛ اگر...

تغییر نگرش ساختاری

رسول تاجدار، عضو انجمن حرفه‌ای صنعت بیمه با تاکید بر اینکه زمانی امکان رقابت و ارتقای کمی و کیفی فراهم می‌شود که جذابیت در بازار بیمه برای سرمایه‌گذار وجود داشته باشد و بخش خصوصی جای بخش دولتی را بگیرد، گفت: متاسفانه شرایط به گونه‌ای است که به‌دلیل نبود زیرساخت‌ها و فرهنگ بیمه‌ای نمی‌توانیم انتظار پیشرفت خاصی در این صنعت داشته باشیم؛ بنابراین برای هرگونه ارتقای کمی و کیفی باید ابتدا زیرساخت‌ها را فراهم کرده و نرم‌افزارها و نیروهای لازم را آماده کنیم.

وی با تاکید بر اینکه برای سرمایه‌گذاری در بازار بیمه باید جذابیت‌های این صنعت را بیشتر کرد، افزود: زمانی امکان رقابت و ارتقای کمی و کیفی فراهم می‌شود که جذابیت در بازار بیمه برای سرمایه‌گذار وجود داشته باشد و بخش خصوصی جای بخش دولتی را بگیرد و محصولات و خدمات بهینه و بهتری را ارائه دهد و کار به‌صورت اصولی و منطقی و با کارکردهای بهینه اقتصادی اداره شود.

تاجدار تصریح کرد: در واقع نمی‌توانیم ارتقای کمی و کیفی را از صنعتی بخواهیم که سود سهامداران آن کمتر از ۱۲درصد است، در حقیقت این سود نشان‌دهنده بهینه نبودن فعالیت در این صنعت است.

نکته تاثیرگذار دیگر آن است که در حال‌حاضر ۵۰ درصد بیمه‌نامه‌های کشور در اختیار بیمه شخص ثالث است که بیمه‌ای اجباری است و نرخ بیمه و میزان دیه آن از سوی دولت و قوه قضاییه مشخص می‌شود و درواقع بیمه‌ها هیچ نقشی در تعیین این متغیرها ندارند. نتیجه این‌گونه برخوردها با بیمه، اعمال خسارت بالای ۱۷درصد به بیمه‌هاست که انگیزه و تمایل سرمایه‌گذاری در این صنعت را از سرمایه‌گذاران می‌گیرد.

عضو انجمن حرفه‌ای صنعت بیمه در پایان گفت: برای بهبود این وضعیت باید تغییر نگرش ساختاری اتفاق بیفتد و نگاه دولت، مجلس شورای اسلامی و قوه مجریه به این مسائل عوض شود و در نهایت به سمت خصوصی‌سازی در صنعت بیمه برویم.

افزایش بازدهی صنعت بیمه

علی موسی‌رضا، فعال صنعت که مدیرعاملی بیمه میهن را نیز در کارنامه کاری خود دارد، دلایل جذاب نبودن صنعت بیمه برای سرمایه‌گذاران را نبود سود متعارف برای این صنعت می‌داند. موسی‌رضا در گفت‌وگو با صمت با بیان اینکه به‌طور حتم ورود سرمایه‌گذار خارجی به کشور می‌تواند آثار مثبت زیادی در بخش‌های مختلف کشور داشته باشد و صنعت بیمه هم از این موضوع مستثنا نیست، گفت: به‌دلیل اینکه صنعت بیمه سود متعارفی برای سرمایه‌گذاران خارجی و داخلی ندارد، برای سرمایه‌گذاران چندان جذاب نیست. وی با بیان اینکه اگر کسی بخواهد در صنعت بیمه سرمایه‌گذاری کند به نظر می‌رسد در بخش‌های دیگر سود بیشتری را می‌تواند کسب کند و این موضوع جذابیت صنعت بیمه را برای ورود سرمایه‌گذاران کم کرده، افزود: در حال‌حاضر حدود ۶۰ تا ۷۰درصد پرتفوی صنعت بیمه کشور را بیمه شخص ثالث و حدود ۳۰درصد بازار ممکن است سودده باشد که آن هم بسیار محدود است. در چنین شرایطی، سرمایه‌گذار رغبت چندانی برای ورود به این بخش نخواهد داشت. او به فروش کم بیمه‌های عمر در کشور اشاره کرد و گفت: این در شرایطی است که در سایر کشورها، بیمه‌های عمر از فروش و سوددهی بالایی برای شرکت‌های بیمه‌ای برخوردار هستند. موسی‌رضا معتقد است با توجه به نوسان‌های موجود در اقتصاد ایران، بیمه‌گذاران با خرید بیمه‌های عمر، نگران کاهش ارزش پول‌شان هستند و همین امر سبب می‌شود از خرید این نوع بیمه‌ها با وجود مزایای موجود امتناع ورزند.

این فعال بیمه با تاکید بر این موضوع که بازار بیمه‌ای کشور هنوز اشباع نشده و ظرفیت ورود شرکت‌های جدید بیمه‌ای خارجی و داخلی را دارد، تصریح کرد: موضوعی که در این بین وجود دارد این است که به‌دلیل خلأهای موجود در این بخش، این صنعت از جذابیت‌های لازم برخوردار نیست که باید با اصلاحات و تدابیری جذابیت لازم را در این صنعت ایجاد کرد. موسی‌رضا در پاسخ به این پرسش که آیا در چنین شرایطی بهتر نیست شرکت‌های بیمه‌ای به صورت تخصصی فعالیت کنند تا این امر باعث رقابت و بازدهی بالاتر در صنعت بیمه کشور شود، گفت: به‌دلیل نبود فرهنگ‌سازی درست در بخش بیمه‌ای کشور، مردم هنوز خرید بیمه را یک کالای لوکس تلقی می‌کنند و به همین دلیل شرکت‌های بیمه‌ای که به صورت تخصصی، به‌طور مثال در بخش بیمه‌های عمر فعالیت می‌کنند از فروش و سوددهی کافی برخوردار نیستند و همین موضوع سبب می‌شود این شرکت‌ها نتوانند به شکل مطلوبی در کشور فعالیت داشته باشند. این کارشناس صنعت بیمه با اشاره به پایین بودن نرخ حق بیمه‌ها که با نرخ تورم و خسارات در صنعت بیمه همخوانی ندارد، اظهارکرد: به‌طور حتم تا زمانی که نرخ حق بیمه‌ها پایین باشد، با توجه به سود کم، هیچ شرکت بیمه‌ای خارجی تمایلی برای ورود به کشور نخواهد داشت. وی بر این باور است که با توجه به شرایط کنونی حاکم بر صنعت بیمه کشور، به نظر می‌رسد ورود سرمایه‌گذاران به این بخش زمان بیشتری بطلبد، ضمن اینکه لازم است در این فرصت اقداماتی به‌منظور افزایش رقابت، پرکردن خلأها، تغییر نگرش در ساختارها و فرهنگ‌سازی و اطلاع‌رسانی و... نیز انجام شود تا بلکه این بخش هم از رونق مناسبی برخوردار شده و زمینه ورود خارجی‌ها فراهم شود.

ضرورت ورود شرکت‌های جدید به بازار

اما آیت کریمی، کارشناس مسائل بیمه‌ای نظر دیگری دارد. کریمی درباره ضرورت تاسیس‌شرکت‌های تخصصی بیمه‌ای ضمن بیان اینکه فضای رقابتی در بازار بیمه شکل نگرفته، اظهارکرد: باید شرکت‌های بیمه جدید وارد بازار بیمه شوند تا فضای رقابتی ایجاد و محصولات متنوع و جدید تولید شود. این کارشناس صنعت بیمه با اشاره به اینکه جای خالی فعالیت حرفه‌ای و محدودیت ورود تکنولوژی‌های جدید به این بازار در سال‌های تحریم گفت: این مشکلات باعث بروز حرکت آرام و کند (لاک‌پشتی) بازار بیمه شد. وی به تجربه کشورهای مختلف از جمله مالزی و ترکیه در صنعت بیمه اشاره کرد و گفت: در بسیاری از کشورهای دنیا به ازای یک‌میلیون نفر یک شرکت بیمه وجود دارد.

این کارشناس بیمه ضمن بیان آنکه هم اکنون صنعت بیمه کشور ما از وجود یک بازار تخصصی بیمه‌ای بی‌نصیب مانده است، گفت: زمانی می‌توانیم بازاری تخصصی بیمه داشته باشیم که از منظر تخصص در سطح بالایی قرار گرفته باشیم. در واقع زمان زیادی لازم است تا وارد فضای رقابتی شویم.

کریمی به تاسیس شرکت‌های بیمه‌ای استانی، شرکت‌های تخصصی، شرکت‌های بیمه‌ای در ابعاد مختلف و شرکت بیمه عمر تاکید کرد و افزود: البته تاسیس شرکت بیمه مشکلاتی از منظر قانونی دارد، یکی از این مشکلات این است که یک شرکت فقط بیمه عمر نمی‌تواند ارائه دهد و باید بیمه‌های اشخاص از جمله حوادث، درمان و عمر نیز صادر کند. کریمی ضمن بیان اینکه، در شرایط فعلی، کسی متقاضی و داوطلب تاسیس شرکت بیمه عمر نیست، گفت: بیمه‌گذاران ما عادت کرده‌اند بیمه عمر خود را از شرکتی خریداری کنند که مابقی بیمه‌نامه‌های خود را از آن می‌خرند، به عبارتی تمامی نیازهای بیمه‌ای خود را از یک شرکت تامین می‌کنند. وی تصریح کرد: زمان زیادی لازم است تا بازار بیمه ما وارد فضای تخصصی رشته‌ای شود. این کارشناس بیمه ضمن بیان اینکه رشته بیمه عمر در کشور ما مغفول مانده، گفت: مردم ما درک درستی از بیمه عمر ندارند، به این دلیل که ما بیمه‌گران درک درستی از بیمه عمر به آنها ندادیم.

وی در بخش دیگری از این گفت‌وگو بر تربیت نیروهای متخصص و زبده تاکید کرد و افزود: ما باید فروشندگان حرفه‌ای تربیت کنیم تا در رشته‌های تخصصی بیمه فعالیت کنند.

با بیان این مطالب آن‌طور که به نظر می‌رسد تاسیس شرکت تخصصی بیمه‌ای در کشور ضروری است هر چند شرکت‌های تخصصی بیمه‌ای بازار خاص خودش را دارد. به علاوه براساس تحقق این اهداف تربیت نیروهای متخصص بیمه‌ای نیز از دیگر ضروریات است. از دیگر سو، تاسیس شرکت‌های تخصصی بیمه‌ای بستگی به وضعیت اقتصادی کشور هم دارد و در نهایت فرهنگ‌سازی و اعتمادسازی نیز از دیگر ضرورت‌های تامین این برنامه‌ها و اهداف است.

سخن پایانی

صنعت بیمه از رکن‌های مهم اقتصادی است که در صورت رفع مشکلات این بخش، به‌طوری که بتواند از توسعه و رشد مناسبی برخوردار شود، می‌تواند در بخش‌های اقتصادی کشور و حتی خانوارها، تحول ایجاد کند. تحقق این هدف نیازمند فراهم کردن برخی شرایط است که در کنار حمایت‌های بیمه مرکزی، اجرای برجام هم می‌تواند در توسعه این صنعت بسیار مفید واقع شود.

یکی از محدودیت‌هایی که در سال‌های اخیر از بابت تحریم‌ها در این صنعت ایجاد شد، ورود شرکت‌های خارجی بیمه به کشور بود که در دوران پسابرجام این امیدواری وجود دارد که پای بیمه‌گران خارجی به کشور باز شود. در چنین شرایطی، به‌طور قطع، از یک سو شاهد افزایش حق بیمه‌های تولیدی در کشور خواهیم بود که این امر به واقعی شدن نرخ و حق بیمه در صنعت بیمه کمک خواهد کرد و از سوی دیگر، ورود بیمه‌گران خارجی پذیرش ریسک‌های سنگین را ممکن خواهد کرد، چراکه این امر می‌تواند زمینه برقراری ارتباط با بیمه‌گران اتکایی را فراهم کند.

نظرگاه

بررسی نشانه‌های توافق میان ایران و امریکا

سفیر پیشین ایران در انگلیس گفت: اگر حادثه خاصی اتفاق نیفتد و به تعبیر عامیانه موشی از طرف مخالفان خارجی و داخلی در سوراخ دوانده نشود، این انتظار و امید ایجاد شده تا برجامی شکل بگیرد.

سیدجلال ساداتیان، سفیر پیشین ایران در انگلیس در گفت‌وگو با ایلنا، در پاسخ به این سوال که بعد از تکذیب خبرهای آغاز مذاکرات میان ایران و آمریکا، پایگاه خبری آکسیوس در خبری مدعی شد که ایران و آمریکا با واسطه‌گری عمان، در مسقط مذاکرات غیرمستقیم خود را آغاز کرده‌اند.

تحلیل شما درباره شکل‌گیری مذاکرات غیر مستقیم میان ایران و آمریکا چیست، گفت: خبری مبنی بر توافق موقت میان ایران و آمریکا بود که آن بخش تکذیب شد.

اما از مدت‌ها قبل مطرح کرده بودند که مذاکرات وجود داشته و در این ارتباط نیز پادشاه عمان به تهران سفر کرد. به دلیل آنکه روابط ایران و آمریکا ابعاد مختلفی را شامل می‌شود این ناامیدی وجود دارد که در مدت کوتاه نتوانند وارد توافقات جدی شوند.

این کارشناس مسائل بین‌الملل تصریح کرد: یعنی به درازای عمر جمهوری اسلامی ایران، تخاصم، درگیری و چالش بین ایران و امریکا وجود دارد و برخی از موارد قبل از انقلاب هم چاشنی این مسئله است. در نتیجه انتظار اینکه در مقطع کنونی به‌سرعت این کار صورت بگیرد، انتظار نابجایی است.

اما احتمال اینکه بتوانند گام به گام برخی از مسائل را با همدیگر حل و فصل کنند، وجود دارد و همان‌طور که ایران، عربستان و تاحدودی امارات، به‌عنوان مجموعه شورای همکاری خلیج‌فارس قدم‌هایی را در راستای حل و فصل مسائل بینابین برمی‌دارند و در بیانیه‌ای که آقای بلینکن در نشست شورای همکاری خلیج‌فارس مطرح کرد از شکل‌گیری روابط استقبال شده بود.

وی افزود: این گامی است که طی شده و آمریکایی‌ها به دلیل نگرانی‌هایی که از مسائل منطقه دارند، فکر می‌کنند اگر در این چارچوب، ایران تحت کنترل مجموعه کشورهای منطقه‌ای باشد، می‌تواند بخشی از نگرانی‌هایی که آنها داشتند را رفع کند.

یعنی آن نگرانی‌هایی که از مدت‌ها قبل گفتند مذاکرات به فراتر از مسائل هسته‌ای تعمیم پیدا کند و ایران نیز مطرح می‌کرد که سپاه باید از لیست سیاه خارج شود، آمریکایی‌ها می‌گفتند نفوذ منطقه‌ای ایران هم باید لحاظ شود و در ضلع مسائل مذاکراتی قرار بگیرد از جمله این موارد است. در ضمن بحث یمن، لبنان، عراق و سوریه هم در فضای پیش آمده نیز مورد انتظار آنان است که در گفت‌وگوها قرار بگیرد. به همین دلیل از این زاویه است که آقای بلینکن از این موضوعات اظهار رضایت کرده و توافقات حاصل می‌شود.

بنابراین این مواردی که گفته شد مانند پازلی است که خانه‌های آن گام به گام تکمیل می‌شوند تا مشکلات حل و فصل شود.

ساداتیان در ادامه گفت: موضوع دوم در ارتباط با برجام است. گفت‌وگوهایی که با میانجیگری‌های عمان اتفاق افتاده و پادشاه این کشور حامل موافقت طرح مشترک آمریکا و اروپا برای ایران بوده نشانه‌های توافق را مشخص می‌کند.

اقداماتی که در خصوص مسئله پادمانی رخ داد که منجر به توافق ایران با آژانس شد و نشست اخیر شورای حکام که تصمیمی علیه ایران گرفته نشد به معنای این است که گزارش مثبتی از دبیرکل دریافت کردند که آن نیز جزئی از نشانه‌های توافق است که رخ داد. بخشی از مسئله، مربوط به پادمان یا مسائل فنی نظارتی بود که تا حدودی توافقاتی حاصل شده است. بنابراین این دو نکته جزو مسائل با اهمیتی است که اگر طرفین بتوانند در مورد آنها به نتایجی دست پیدا کنند، امیدواری برای شکل‌گیری توافق افزایش پیدا خواهد کرد. به همین دلیل است که طبق خبرهای غیررسمی آقای باقری از طرف ایران و آقای گرگ که مقام امنیتی از طرف مقابل یعنی آمریکا است با هم گفت‌وگو می‌کنند تا اختلافات باقیمانده حل شود.

سفیر پیشین ایران در انگلستان تصریح کرد: درحال‌حاضر طرفین درباره آنچه قرار است مشکلات را حل و فصل کند، اطلاع‌رسانی نکرده‌اند. به همین دلیل اظهارنظرهایی که ما انجام می‌دهیم، بر اساس حدس و گمان‌هایی است که اتفاق می‌افتد. موضوعات مورد اختلاف طرفین، بحث سپاه بود که موقتا کنار گذاشته شده است، موضوعات پادمان نیز از بعد فنی و سیاسی همچنان در دستور کار است. موضوع دیگر مربوط به توافق ۲۰۱۵ برجام است که تیم آقای ظریف به‌دست آورد که امروز ایران مطرح کرده به کمتر از آن رضایت نخواهد داد.

ساداتیان در پاسخ به این سوال که در صورت ادامه مذاکرات احتمال رسیدن به توافق موقت تا چه اندازه قابل دسترس است، گفت: روند موجود و موضوعاتی که مورد اختلاف است را توضیح دادم. اما از سویی روند چگونگی رفع تحریم‌ها، اطمینان دادن به طرف مقابل درباره آنچه تولید کردیم، IRI۶ و IRI۹ ، میزان ذخایر افزایش یافته، دوربین‌ها و ارائه اطلاعات ضبطی دوربین‌ها به آژانس باعث شده تا طرف مقابل نگرانی‌هایی در این خصوص داشته باشد. کنترل فشارهایی که اسرائیل به امریکا و غربی‌ها وارد می‌کند از جمله مواردی است که احساس می‌کنیم جزو مذاکرات است.

در این رابطه نیز، چین در امارات و عربستان به توافقاتی دست پیدا کرده و وارد سرمایه‌گذاری شده و تلاش می‌کند تا امنیت به منطقه برگردد. بنابراین این مواردی است که در قالب مذاکرات قرار می‌گیرد اما در خصوص اینکه این آیتم در رابطه با توافق موقت یا توافق نهایی است نمی‌توانیم اظهارنظر دقیقی داشته باشیم.

سفیر پیشین ایران در انگلستان در پاسخ به این سوال که سناریوی قابل پیش‌بینی برای ادامه روند مذاکرات چیست، گفت: اگر حادثه خاصی اتفاق نیفتد و به تعبیر عامیانه موشی از طرف مخالفان خارجی و داخلی در سوراخ دوانده نشود، این انتظار و امید ایجاد شده تا برجامی شکل بگیرد. آنهایی که از برجام اظهار ناامیدی می‌کردند، حالا می‌گویند تنها چارچوب قابل قبولی که می‌تواند طرفین را به نتایجی برساند، همین برجام است. توافقی که از نظر حقوقی، چارچوب‌های آن حفظ شده و حالا ممکن است در برخی آیتم‌ها تجدیدنظرهایی در آن صورت بگیرد.

ساداتیان در پاسخ به این سوال که آیا احتمال دستیابی به برجام، توافقی کمتر یا بیشتر از آن وجود دارد، گفت: چارچوب اصلی توافقاتی که مورد انتظار ایران قرار گرفته همان برجام ۲۰۱۵ است. اما اینکه آیا دقیقا تمامی آن توافق قابل احیاست یا باید تغییراتی در آن ایجاد شود، بستگی به مذاکراتی که در حال انجام است، دارد.